לציונות—לסוציאליזם—לאחות עמים

על המשמר

יום ג', י"ט בטבת תשמ"ו, 31 בדצמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12925 / המחיר —.630 שקל כולל מע"מ

ברכות לשנת 86 מאחלת סוכנות הידיעות אי.פי. לקוראיה

ארצות־הברית מוכנה לשתף פעולה במבצע עונשין נגד לוב

דובר מחלקת המדינה: אסור שיהיה מקום בו יוכלו הטרוריסטים למצוא מסתור — לישראל ולמדינות אחרות הזכות לגמול „באופן מדוד ומוחשב" למדינה ממנה שואב הטרור את השראתו ● עם זאת מבקשת ארה"ב מישראל שלא לנקוט פעולה שתחבל במאמצי השלום במזה"ת ● מועה"ב עומדת לקרוא לישראל לגלות התאפקות

מאת זאב בליצר, כתבנו בארה"ב

וושינגטון, — ארה"ב „התירה אמש את דמה" של לוב, בהודיעה כי לישראל ולמדינות אחרות שנפלו קורבן לטרור שהשראתו ממנה — הזכות לגמול לטרור „באופן מדוד ומחושב". בהודעת מחלקת המדינה נאמר, כי האופציה הצבאית תמיד שמורה במקרים כאלה.

ההודעה התקיפה של ארה"ב אינה מותירה מקום לספק, כי ההערה המקובלת, הממליצה לנהוג באיפוק בעקבות מעשי הטבח בנמלי התעופה בסוף השבוע, היא מס שפתיים בלבד.

מהודעת המימשל משתמע, כי ארה"ב מוכנה לשתף פעולה עם ממשלות אחרות במבצע עונשין נגד לוב.

דובר מחלקת המדינה חזר ואמר, שאסור שיהיה מקום שבו יוכלו טרוריסטים למצוא מיסתור, ועליהם להיות אחראים על פשעיהם.

(המשך בעמוד 16)

התקרבות לאחר שבע שנות פירוד

המלך חוסיין והנשיא אסד בעת שיחות הפיוס שלהם בדמשק אתמול (צלום אי.פי)

פרס: אלך בשאלת טאבה עד הסוף

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„אני צופה, כי נסיעתו של מיופה הכוח המצרי מוחמד בסיוני לקהיר. אתמול, תקדם את נושא טאבה. אלך בשאלה זו עד הסוף, גם אם גורמים מסויימים בממשלה ינסו להתנגד," הבטיח אתמול ראש הממשלה שמעון פרס, לסיעת המערך בכנסת.

בישיבת הסיעה, שהיתה סגורה לתקשורת, אמר רה"מ עוד כי המערך ממשיך להתנגד לכל שינוי בחוק „מיהו יהודי". פרס ציין גם כי הוא בעד המשך הסטאטוס־קוו בענייני דת. מסיבה זו הוא נגד הפעלתם בשבת של הרכבל בחיפה, הקניון והאיצטדיון בר"ג וקולנוע היכל בפ"ת.

סילוק חשדות הדדיים — בסיבוב השיחות הראשון בין חוסיין לאסד

למרות ההתקרבות — עוד רבים חילוקי הדעות ● סבורים שיוכרזו על חילופי שגרירים

מאת עוזי מחנימי, כתבנו לענייני המזה"ת

רק מספר שנים חלפו מאז שלח הנשיא אסד את חיילי „פלוגות ההגנה" להתנקש בחיי ראש־ממשלת ירדן דאז, מודר בדראן, בלב עמאן, ומספר חודשים בלבד מאז שיגר אסד את אנשיו לרצוח דיפלומטים ירדנים ברחבי העולם, והנה קיבל הנשיא מדמשק את מלך ירדן, בטקס חגיגי ללמדך שבריתות ויריבויות בעולם הערבי חולפות ובאות והקבוע היחיד בינתיים הוא „האוייב הישראלי".

האחראי על הטקס בנמל התעופה הבין לאומי של דמשק ביצע אתמול את טקס קבלת הפנים החגיגי למלך חוסיין ללא דופי. רק לפני פחות מחודש ניתנה לו הזדמנות לערוך חזרה כללית בעת ביקורו של ראש הממשלה הירדני וסולל הדרך לפגישת המנהיגים — זייד א־רפאעי.

לא ביקור שיגרתי

בדמשק ניתן היה לחוש אתמול כי אין מדובר בביקור שיגרתי: ברחובות הבירה הסורית הסתובבו אנשי בטחון רבים, וכל הרחובות בקרבת הכביש בין נמל התעופה הבין לאומי וארמון האורחים הרשמי — אל מוהג'רין, נסגרו עוד לילה קודם להגעת המלך הירדני.

אל המלך חוסיין התלוותה פמליה נכבדה של שרים, בראשם ראש־הממשלה, אשר מינויו בחודש אפריל האחרון, בישר את ההתקרבות הצפויה בין שתי המדינות. מים רבים זרמו בנהר הירמוך מאז הפגישה הקודמת בין המנהיגים בשנת 79'. או שוחזו

(המשך בעמוד 16)

מאבקים נוסח „חירות" לקראת ועידת המפלגה

מחנה לוי: פסלו לנו 12 אלף חברים

מחנה שמיר: השמות זוייפו

אנשי לוי החליטו לצאת „למאבק בלתי מתפשר העלול להביא לקרע בתנועה"

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

השר דוד לוי החליט לערער בפני בית־הדין העליון של תנועת „חירות" על החלטת ועדת הבחירות לפסול 12 אלף חברים חדשים, שהצטרפו לאחרונה ל„חירות", מורכב בעיקר באנשים הקשורים למחנה לוי. נודע, כי ועדת הבחירות המכינה את הוועידה, מצאה ליקויים חמורים בטופסי ההרשמה של אותם האנשים, ויש אף חשד לזיופים.

אנשי לוי התכנסו אתמול להתייעצות דחופה והחליטו לצאת למאבק

(המשך לעמוד 16)

על היום: סוציאליזם בימינו. אך לא ב־1985 ● עמוד 5 / אלופי 82' לעומת 67' ● עמוד 7

„קיצצו לנו אברים ועתה מקצצים לנו בתגמולים" ● עמוד 18

ועכשיו ברלב: עתונאי יחוייב לחשוף מקורותיו ● עמוד 20

כוננות לקראת ה־1 בינואר — יום השנה לייסוד אש"ף ● עמוד 16

יוחל בהסרה הדרגתית של הפיקוח על המחירים ● עמוד 3

מחבלת ירתה בתושב חברון שנפצע קל ● עמוד 4

דרכוני המחבלים סופקו על־ידי המלך חסן ● עמוד 17

אני נתון בלחצים קשים בממשלה — מגלה פרס ● עמוד 2

לגליון היום מצורף „הדף הירוק"

שיהיה יותר טוב

הלילה תם מניינה של המחצית הראשונה של עשור שנות השמונים. מחצית עשור שהייתה לנו, הישראלים, קשה וכאובה במיוחד, היו אלו חמש שנים של משבר כלכלי מתמשך, חפושט צורה ולובש צורה, אך אינו נרגע; חמש שנים של העמקת הפירוד, הפיצול, אי־השוויון והקצנה; חמש שנים של התרחקות מן האידאלים הדמוקראטים והשיוויוניים, שלאורם ולתומם אמורה הייתה להתפתח החברה הישראלית; חמש שנים של מלחמה מיותרת והרסנית בלבנון, של קפאון מדיני מסוכן ומדכא, של חיזוק מנגנוני הכפייה הדתית החוקית, והאלימות הדולקת מיד בעיקבותיה, של עיקור תרבותי ושל פגיעה פוליטית מכוונת באמינותם של המוסדות הערכיים, המרכזיים, החיוניים לבריאותו הרוחנית של העם — בית המחוקקים, מערכת החינוך, אמצעי התקשורת, המערכת השיפוטית.

בחומש שעבר לא הגדלנו את פירוין היצור, אך הגדלנו מאוד את הצריכה; לא השכלנו להפנות משאבים לחשקעות תשתית כלכליות וסוציאליות, אך הסכמנו שיושקעו כשני מיליארד דולר בהתנחלות בגדה המערבית; התעשרנו בווידאו ונסיעה לחו"ל, אך התרוששנו מעוד ועוד נכסים של עצמאות מדינית ותפכנו את תלותנו בארה"ב מכורה לפריבילגיה. בחומש שחלף כמעט שלא התפרסמו ספרי הגות, שירה או פרוזה גדולים, ווטרינו נאלצו לעסוק או בכתיבה פוליטית, אירונית או בהתחשבנות עם שלטונות מס ההכנסה. העיתונות זעקה, אך לא מנעה דבר — לא את המלחמה, לא את משבר מניות הבנקים, לא את חיזוק כוחו הפרעיל של כהנא, לא את ההיפראינפלציה, ואף ספק אם יהיה בכוחה למנוע את הרוטציה.

הדבר הטוב ביותר שאפשר לומר היום, ערב השנה החדשה, על החומש שעבר הוא, שימיו כבר מאחורינו; ברוך שפטרנו. כבר בשנה שחלפה ניכר מאמץ לאומי מסויים, לא מרשים מדי, אך בכל זאת מאמץ הכרוך בוויתורים ותעוזה, לבלום את המגמות השליליות, לעצור את חגלים העכורים ולא רק לשרוד בגפנו, אלא גם לסייע לאידאלים לחשרד, עדיין מוקדם לדבר על תפנית מסוג כלשהו, עדיין לא הוכרעה אפילו המערכה הראשונה של קרב הבלימה. אולם את עצם קיום הקרב לא נוכל להכחיש, כי הוא חלק מהוויתנו בימים אלה. החזית אינה חוצה באופן מדוייק בין המחנות המפלגתיים, ולראיה די להביא את הנסיונות האחרונים למנוע בחופש העיתונות מצד שרים של העבודה והליכוד כאחד, או את התפרסותן שוות־הערך של שתי המפלגות בפני קיצונים דתיים, אך בכל זאת היא פוליטית מעיקרה: זו מול זו נאבקות שתי דוגמות של ישראל, שתי השקפות עולם מנוגדות בתכלית. האחת מציבה את האני הלאומי, חקנאי והאגוצנטרי, במרכז כל חיינו, והופכת אותו לערך נישגב, עליון ובלתי־מעורער; שנה מציבה במרכזה את האדם, חחושב על צרכיו, מאוויו, קשייו ואמונותיו. הבה נאחל לעצמנו, בפרוס השנה החדשה והחומש החדש, שהאידאל היהודי ההומאני יכריע את האמאיאם הקנאי והעויל, ונאחל לעצמנו שהחומש שעבר לא יחזור על עצמו. שיהיה יותר טוב.

„נשכב על הכביש ונראה מי יעז להזיז נכה עם פרותזה"

אומרים נכי צה"ל שיפגינו היום בת"א במחאה על שחיקת תגמוליהם

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

כ־1000 נכי צה"ל יפגינו הבוקר מול אגף השיקום במשרד־הביטחון במחאה על שחיקת התגמולים המשולמים להם בגין נכותם.

מזה קרוב לשנה זועקים נכי צה"ל על כי תגמוליהם נשחקו ב־57 אחוז. הם נפגשו פעמים רבות עם אנשי משרד־הביטחון והאוצר אולם לדבריהם, כל מאמציהם להביא לתיקון המעוות לא העלו דבר.

„הגיעו מים עד נפש. נשברנו לגמרי. אין עם מי לדבר. קראנו לציבור הנכים להפגנה לאחר ששמרנו על איפוק לאורך כל המאבק. נכים בדרגה של מאה אחוז עם פרוטזות ישכבו על הכביש ויחסמו את הקריה בתל־אביב ונראה למי יהיה האומץ המוסרי להזיז נכה עם פרוטזה", אומרים נכי צה"ל.

כזכור, החליטה הממשלה לפני שבועיים לפטור את נכי צה"ל ממיסים שהטיל האוצר על הרכב הרפואי שברשותם. אולם שחיקת התגמולים, לדבריהם, הגיעה לממדים שאינם מאפשרים להם להתפרנס בכבוד.

רשות השידור ניצלה שוב מסגירה — הפעם בגלל איום של „בזק"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

רשות השידור ניצלה אתמול פעם נוספת מסכנת הסגירה שאיימה עליה, והפעם על־ידי חברת „בזק", התובעת מרשות השידור ומהטלוויזיה הלימודית 20 מיליון דולר עבור השימוש במשדריה בשנתיים הקרובות.

רשות השידור טוענת, כי קופתה המצומקת לא תעמוד בנטל החדש וכי אינה יכולה לשלם את הסכום, שהוא פי שניים ושלושה. מזה שנדרשה לשלם בשנים הקודמות. „המשדרים — טוענת רשות השידור — שייכים למדינה, וחברת „בזק", גם אם היא פועלת כחברה פרטית, אינה זכאית לשלשל לכיסה את כספי משלם האגרה".

אתמול נפגשו נציגי רשות השידור עם נציגי „בזק" ומשרדי האוצר והתקשורת וסיכמו על הליך של מו"מ בן 30 יום בנסיון לחסל הפרשה. אם לא יגיעו הנציגים להסדר, יוקם צוות של מנכ"לי המשרדים דלעיל, שימנה בורר שיקבע את התעריף ומניין יבוא הכסף למימונו. על כל פנים, נראה כי „בזק" לא תגשים את איומה לסגירת רשות השידור.

חוקרי המשטרה קיבלו מהתק"ם חומר הנוגע לפרשת בלאס

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

שלושה שוטרים מהיחידה לחקירת פשעי הונאה במטה הארצי ביקרו בסוף השבוע במשרדי התק"ם בת"א וביקשו חומר הנוגע לפרשת בלאס והקיבוצים.

כזכור, החזיר היועץ המשפטי לממשלה לפני שבוע חלק מחומר החקירה בנושא זה למשטרה והורה לה להמשיך לחקור בפרשה זו.

שלושת החוקרים, בראשותה של רב־פקד פנינה בן־יוסף, שהיו לבושים בבגדים אזרחיים, הגיעו לבית התק"ם ביום חמישי וביקשו מאחד מפעילי ועדת הכלכלה מסמכים וחומר הנוגעים לקשרים שבין אש"ת (המיסלקה הבין־קיבוצית) לבין איש העסקים דוד בלאס ובנק דיסקונט. החוקרים קיבלו לרשותם את כל החומר שביקשו ונמסר להם מהתק"ם, כי יקבלו גם בעתיד כל סיוע שיידרש לצורכי החקירה.

נודע, כי אנשי היחידה לחקירת פשעי הונאה ערכו ביקור דומה במשרדיו של איש העסקים דוד בלאס בת"א וכפי הנראה גם בבנק דיסקונט.

משרד־הבריאות: לא ידוע על שום חייל שחלה באיידס

בבדיקה מקיפה שערכה אתמול היחידה לאפידמיולוגיה במשרד־הבריאות עם שלטונות צה"ל ועם בית־החולים „איכילוב" עולה, כי לא ידוע על שום מקרה של חייל שחלה במחלת ה„איידס" או בתסמונת „איידס".

ד"ר ירדנה איגרא מבית־החולים „איכילוב" וחברת הוועדה העליונה לגיבוש מדיניות בנושא ה„איידס" הודיעה אמש, כי לא ידוע לה על אישפוז של מקרה כזה בבית־החולים „איכילוב".

מנכ"ל משרד־הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, הביע אמש זעם וסלידה מן הפירסומים הבלתי נכונים והבלתי מרוייקים המופיעים בימים האחרונים בכלי התקשורת. לדעת פרופ' מיכאלי, פירסומים אלה מביאים להפחדת הציבור ללא סיבה מוצדקת.

פרופ' מיכאלי הודיע, כי הגורם היחיד המוסמך למסור מידע רשמי כלשהוא בנושא מחלת ה„איידס" הוא משרד־הבריאות, באמצעות לישכת הדובר.

פעילות המרכזים הרפואיים הגדולים בסכנת צימצום

מנכ"ל משרד־הבריאות, פרופ' דן מיכאלי, קיים ביום ו' דיון חירום עם הנהלת המרכזים הרפואיים הגדולים — רמב"ם בחיפה, שיבא בתל־השומר ואיכילוב בת"א — על המשמעות של המצוקה התקציבית בבתי־החולים בחודשים הקרובים.

כל המשתתפים בדיון הביעו דאגה מכך שטרם בוצע עידכון תקציבי בעקבות השחיקה שנגרמה לתקציב כל בתי־החולים, עקב מדיניות משרד־האוצר בחודשים האחרונים.

מנהלי בתי־חולים אלה הביעו חשש, שאם לא יחול שינוי כבר בימים הקרובים ביותר, ייאלצו לצמצם את פעולות בית־החולים, כולל ביטול תוכניות לניתוחים אלקטיביים וכו'.

מנכ"ל המשרד פרופ' מיכאלי, ביקש מהנהלות בתי־החולים להכין מיד הצעות אופרטיביות להתארגנות והשלמת שנת התקציב הנוכחית תוך איזון. פרופ' מיכאלי הודיע, כי לאחר קבלת תוכניות בתי־החולים יבחן את משמעות הדברים לאור הדיונים עם האוצר ועם היועץ המשפטי לממשלה.

אתמול התקיימו דיונים אינטנסיביים עם הנהלת בית־החולים רוטשילד בחיפה והוחלט לסייע לבית־החולים עד סיום שנת התקציב הנוכחית. (שעיה)

בקשה למנות כונס נכסים למלון „טבריה קלאב הוטל"

שהסתבך בעקבות התמוטטות חברת הבנייה „קלרין — נופש ותיירות"

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

בית־המשפט המחוזי בנצרת ידון היום בבקשה למנות כונס נכסים שיקבל לחזקתו את כל הציוד המצוי במלון „טבריה קלאב הוטל" בטבריה. את הבקשה הגישה החברה הכלכלית של התאחדות המלונות בישראל באמצעות עו"ד זכריה פייט מתל־אביב.

הסתבכות המלון בטבריה קשורה בהתמוטטות חברת הבנייה „קלרין — נופש תיירות" שהחזיקה 46 אחוז ממניות „טבריה קלאב הוטל".

עו"ד פייט טוען בנימוקי הבקשה, כי בחודש ינואר השנה נחתם חוזה בין החברה שהוא מייצג ל„טבריה קלאב הוטל" למימון רכישת ציוד. החברה הכלכלית של התאחדות המלונות בישראל סיפקה את הציוד, ששוויו כ־400 אלף דולר, שעד כה לא שולמו לחברה.

עוד טוען עו"ד פייט, כי בתחילת חודש זה פנתה החברה הכלכלית למלון „טבריה קלאב הוטל" בדרישה לפרוע את החוב בסך 400 אלף דולר, אך החוב לא נפרע והאחראים על המלון גם לא איפשרו לחברה להוציא את הציוד שסופק על־ידה.

עו"ד פייט מציין בבקשתו, כי נגד „טבריה קלאב הוטל" ננקטו באחרונה צעדים משפטיים נוספים ונודע לו כי ישנם נושים שתפסו חזקה על מטלטלין שהיו במלון והוציאו אותם. לטענת עו"ד פייט, קיים חשש שגם הציוד השייך לחברה הכלכלית של התאחדות המלונות בישראל יוצא מבית המלון, על־כן הוא מבקש מבית המשפט להוציא צו במעמד צד אחד למנותו ככונס נכסים של ציוד המלון.

הבקשה תידון בפני השופט עבדול רחמן זועבי.

יצוין, ש־140 עובדי המלון חתמו לפני שבוע על עצומה בה הביעו תמיכה במנכ"ל המלון, מיקי שגולי, ובהנהלה. החברה והביעו נכונות לעשות כל מאמץ כדי להבטיח את המשך תיפעולו של המלון, שתפוסתו מגיעה בימים אלה ל־48 אחוז.

קשישה נפטרה מפציעה בעקבות שוד אלים

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

בבית־החולים „בילינסון" בפתח־תקווה נפטרה בסוף השבוע מרים גלילי בת 67, שנפלה בשבוע שעבר קורבן לשוד אלים.

ב־24 לדצמבר בלילה פרצו לביתה של מרים גלילי שלושה צעירים ובמכשיר קהה היכו בה עד לאובדן הכרתה ולאחר־מכן שדדו את שני צמידי הזהב שעל ידיה ונמלטו. שלושת החשודים, אילן וחיים אהרוני בני 22 ו־24 וכדורי טיו בן 25, נעצרו במשטרת פתח־תקווה ואתמול הוארך מעצרם בבית־משפט השלום ל־7 ימים. השלושה נעצרו תחילה כחשודים בשוד אלים ועתה הם חשודים גם ברצח.

לבקשת המשטרה הורה שופט השלום על נתיחת גופת האשה כדי לבדוק אם נפטרה מהמכות שספגה במהלך השוד או מסיבה אחרת.

חרשת־אילמת נאנסה ע"י אלמוני שחדר לביתה

חרשת אילמת בת 55 ממושב עמינדב בפרוזדור ירושלים נאנסה אתמול לפני הצהריים על־ידי אלמוני שחדר לביתה.

האישה סיפרה לחוקרי המשטרה בעזרת אחותה, השולטת בשפת החרשים אילמים, כי בעת שהיתה לבדה בביתה חדר לפתע צעיר לבית, אנס אותה ונמלט.

(עתי"ם)

● מועדון לגימלאי המורים גוש דן נפתח בגבעתיים ביוזמתה של ניצה ירון, נציגת המורים הגימלאים בוועד הסניף.

● במסגרת מפעל חילופי נוער בין ביה"ס אורט טכניקום גבעתיים וגרמניה יצאה משלחת של תלמידי לאורט לתקופה של שבועיים והתארחה אצל משפחות בעיר קלן. המשלחת סיירה בערים פרנקפורט, בון, דיסלדורף, טרייר, לוכסמבורג.

מזג־האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 5—16, רמת הגולן 5—16, נהריה 9—20, צפת 4—14, חיפה 12—20, טבריה 8—22, נצרת 6—16, עפולה 5—21, שומרון 6—17, תל־אביב 9—20, לוד 8—21, יריחו 10—24, עזה 10—20, באר־שבע 6—21, אילת 10—25.

להקת הנח"ל ערכה אתנחתא קצרה ממסע הופעות מוצלח שהיא עורכת בבסיסי צה"ל עם התוכנית „התחדשות" והעניקה למפקד הנח"ל, תא"ל יורם גלבוע, את תקליט התוכנית. בתמונה: ירדנה ארזי, כוכבת העבר של הלהקה, במאי התכנית צדי צרפתי, פזית נוני וורד כהן מהלהקה הנוכחית ותא"ל יורם גלבוע (צילום: עומר כלב)

נשפי הסילווסטר באשקלון בוטלו בלחץ הדתיים

כל בתי־המלון ואולמי השמחות באשקלון ביטלו את הכנותיהם לקראת עריכת נשפי סילווסטר, בעקבות התערבות המועצה הדתית במקום.

מנהל אחד מבתי־המלון ביקר מסר לכתב עתי"ם, שאין זו השנה הראשונה שהם נאלצים לבטל תוכניות אירועי סילווסטר בלחץ הרבנות המקומית, המאיימת לשלול את תעודות הכשר שלהם. האיש, שביקש להישאר בעילום שם, הוסיף, כי הוא פנה את התאחדות בתי המלון בישראל בשאלה, אם תעמוד לצידו במקרה שימצא את עצמו בעימות עם הרבנות. לדבריו השיבה לו ההתאחדות בשלילה מוחלטת.

תושבי אשקלון שירצו לחגוג את ראש השנה האזרחי ייאלצו איפוא להסתפק בחגיגות פרטיות בדירותיהם או לנדוד לערים גדולות יותר. (עתי"ם)

מיפגש ותיקי העמק לרגל מלאות 60 שנה לעפולה

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

לרגל מלאות 60 שנה לעיר עפולה נפגשו אתמול באולם החדש והמפואר של מועצת פועלי עפולה כ־400 ותיקי העיר עם ותיקי הקיבוצים בעמק.

באירוע מרגש שאורגן על־ידי מועצת פועלי עפולה, שתי המועצות האזוריות יזרעאל וגלבוע והשיתוף האזורי. אמר ראש המועצה האזורית יזרעאל, ישראל פרטקין, כי המיפגש עם ותיקי העמק הוא מיפגש עם אנשים שידעו ליצור מערכת קשרים של אחווה והזדהות ביחסים ההדדיים והקשרים ביניהם התחשלו והתחזקו בקשיי הזמנים שעברו. מערכת יחסים כזו, אמר, יש להציג כיעד ולבנותה מחדש כדי להרוס את חומות הניכור והזרות שגבהו בין העיר וההתיישבות העובדת בעמק.

ראש המועצה האזורית גלבוע, אברהם יריב, דימה את ותיקי העמק ממדבירי השממה לגיזות הטל בסיפורו של גדעון והדגיש בדברי ברכתו, שהיום אנחנו זקוקים לאותם כוחות נפש וערכי חיים אותם הגשימו הוותיקים בראשית ההתיישבות בעמק.

את הוותיקים בירך גם מזכיר מועצת פועלי עפולה וחבר הוועדה המרכזית, יעקב אביבור. וילדי העמק הגישו להם שי ותוכנית אמנותית.

פרוייקט ג'סי כהן יתמקד בנושאים חברתיים־חינוכיים

מאת א. שילוני, כתבנו בחולון

פרוייקט שיקום שכונת ג'סי כהן בחולון, הנכנס לשנתו הששית והמקיף כ־10,000 תושבים, יסתיים בעוד שנתיים־שלוש ובשלב המעבר יתמקד הפרוייקט בנושאי חברה מובהקים, כגון ילדים בגיל הרך, נוער במצוקה, הכשרה מקצועית, וקשישים. על כך מסר אתמול למועצת העיריה אפרים קורן, המזכיר המדיני של מפ"ם וסגן ראש עיריית חולון המחזיק בתיק השכונות.

עד כה שופצו 600 יחידות דיור ו־150 הורחבו. שופצו כ־700 מערכות ביוב, הוקמו גנים ציבוריים, גני ילדים, מועדונים. מועדוני קשישים והופעלו פרויקטים חינוכיים־חברתיים מגוונים.

מ"מ ראש העיריה, עו"ד חיים שרון, מסר, שתוכנית המיתאר לשכונת תל־גיבורים, השכונה השנייה המשתקמת עתה במסגרת הפרוייקט, תשונה, כך שיאופשר לכל משפחה הכלולה במסגרת הפרוייקט להרחיב את מגוריה.

עיריית הרצליה לא אישרה הקמת משרד רישוי

מאת יהושע מירקס, כתב „על המשמר"

הקמת משרד לרישוי רכב ליד תחנת המשטרה הרצליה, ליצור אזור לעבור גם המרכז לליגודי נהיגה, לא אושרה ע"י מועצת עיריית הרצליה, בגלל מערכת יחסים משובשת בעירייה זו.

ראש העירייה, אלי לנדאו, מסר בישיבת המועצה אתמול, כי להקמת המיבנה שיזמה העירייה יושקעו 13 מיליון שקל ישן, 9 מיליון של משרד־התחבורה ו־4 מיליון מהעירייה, אותם תקבל באמצעות בנק לתקופה של 13 שנה.

בדיון שהתקיים בישיבת מועצת העירייה טען ניסים ניסים מסיעת המערך, כי המקום שנבחר להקמת משרד הרישוי, ליד תחנת משטרת הרצליה הסמוכה לכניסה להרצליה ולכביש החוף, אינו מתאים למטרה זו. לכן הציע להעביר נושא זה לישיבת ההנהלה.

אולם, אחרי ה„מהפך", כאשר האופוזיציה של המערך הקימה גוש המהווה רוב במליאה, הודיע ראש העירייה, שהוא לא ישב עם הנהלת העירייה, לפיכך נדחה בינתיים אישור ההחלטה בעניין הקמת משרד הרישוי.

מזכירות ח"צ ארצית ומשתתפי כנס להבות־הבשן
נפגשים מחר, יום ג', 31.12.85 בשעה 09.00 בקבה"א
מצפים לכם! ח"צ הקבה"א

2 חיילי צד"ל נהרגו ו־4 נפצעו במארב מחבלים ברצועת הבטחון

חייל צד"ל נפצע קל ● חשש שמחבלים רבים חוזרים לאחרונה לאיזור

מאת יהודה צור, ואבי בניהו כתבי „על המשמר"

שני חיילי צד"ל נהרגו אתמול אחה"צ במארב שהציבו מחבלים לרכב של צד"ל ליד הכפר בית יהון, באיזור בינת ג'בל בתוך רצועת הביטחון.

המקרה אירע סמוך לשעה שלוש, אחה"צ כאשר רכב של צבא דרום לבנון ובו חייל צד"ל, ועימם חייל צה"ל המשמש חונך בצד"ל, עבר לא הרחק מן הכפר. המחבלים המטירו לעברו אש מנשק קל ופצצות אר.פי.ג'י. כתוצאה מכך נפגע הרכב ושני חיילי צד"ל נהרגו. חייל צה"ל נפצע קל ופונה מאוחר יותר לבית־החולים רמב"ם בחיפה.

עלה על מוקש

קומנדקר של צד"ל שחש למקום עם תגבורת, עלה על מוקש שהניחו, ככל הנראה, חוליית המחבלים וכתוצאה מכך נפצעו 4 חיילי צד"ל נוספים, חלקם באורח קשה. למקום הגיעו מיד כוחות גדולים של צד"ל אשר פתחו בסריקות באיזור. איזור בינת ג'בל, מאוכלס בצפיפות בכפרים שיעים ושוכן כ־4 ק"מ צפונית לגבול ישראל.

המחבלים חוזרים

בצה"ל עוקבים בעירנות אחר חזרתם של מחבלים פלשתינאים אל הכפר עין־חילווה. אזור עין־חילווה כולו טוהר בעבר ממחבלים אולם בשבועות האחרונים אותרו מחבלים רבים ששבו לאיזור. בצה"ל חוששים כי במקום יתהווה עם הזמן ריכוז חדש של פלשתינים שיעסקו בחבלה.

אלופי צה"ל: דגם '82 לעומת '67

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

בצה"ל מסתמנת מגמה של כניסת יוצאי שכבות נמוכות יותר לעילית הצבאית, אלופי צה"ל הולכים ונהפכים למקצוענים יותר ויותר בתחום הצבאי.

הסוציולוג דני זמיר מקיבוץ משמר־העמק, שערך מחקר בנושא תהליך ההתמקצעות בצבא השווה בין חברי המטכ"ל של צה"ל ב־1967, ערב פרוץ מלחמת־ששת־הימים, לבין חברי המטכ"ל ב־1982 ערב פרוץ מבצע של"ג.

מהמחקר עלה כי אלופי '82 הם מבוגרים יותר, בעלי השכלה גבוהה יותר שנרכשה ברובה בארץ ובצה"ל וכי הם „קריירסטים". לעומתם אלופי '67, מרביתם מדור תש"ח, באו ממעמד חברתי גבוה ויוקרתי יותר.

המחקר עוסק בשינויים בצבא ובתכונות הקצונה, במקורות הגיוס ובקריירה של העילית הצבאית ובשינויים במקורות החברתיים ובקריירה של אלופי המטה הכללי בצה"ל. (המחקר בחלקו מובא היום במדור „מטען חלול" — קרא בעמוד 7).

מטוסים ישראליים בשמי לבנון

ביירות. — מטוסי חיל האוויר הישראלי טסו מספר פעמים בשמי לבנון, בשעה שהנשיא אמין ג'מאיל התכונן להיפגש ביום חמישי עם נשיא סוריה חאפז אל אסר, כדי לתת גושפנקה להסכם שהושג, בין שלוש המליציות, במטרה לשים קץ למלחמת האזרחים בלבנון.

בשעה ששר החוץ הסורי פארוק אל שראע יצא משיחותיו עם ג'מאיל בבעבדה, טסו מטוסים ישראליים בטיסה נמוכה מעל ביירות.

„אני עובד תחת אילוצים קשים בנושא המצרי בשל הרכב הממשלה"

סיפר פרס לאנשי סיעת המערך ● גילה כי השבוע יוחל בחיפושים משותפים אחר הצוללת דקר, וכי קהיר תממש כל התחייבויותיה לישראל לאחר שיוחלט על הבוררות בעניין טאבה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ביום רביעי השבוע יתחילו ועדות ישראליות־מצריות בשיתוף עם ארה"ב. לקבוע את לוח הזמנים לתחילת החיפושים אחרי הצוללת דקר. הוועדות יקבעו גם הסדרים לגבי מפרץ אילת, אי האלמוגים ומחנה קנדה (מחנה הפליטים ברפיח). לוועדות הנ"ל אין שום קשר לבוררות הישראלית־מצרית במרשה ראס־בורקה. פרטים אלו מסר אתמול רה"מ שמעון פרס לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

סקירתו של רה"מ היתה מקיפה מאד וארוכה. בנושא המצרי אמר פרס כי קהיר תממש את כל התחייבויותיה לישראל. לאחר שיוחלט על בוררות טאבה. ועוד לפני שזו האחרונה תתחיל. פרוש הדבר כי מצרים התחייבה להחזיר את שגרירה לת"א, ולחדש את הדיאלוג המדיני ויחסי התיירות, מסחר, תרבות, תקשורת ועוד עם ישראל. לאחר ששתי המדינות יסכמו ביניהן על כתב הבוררות.

ישולמו פיצויים

רה"מ הסכים כי המו"מ עם מצרים מתארך. כבר סוכם, כי ההסדרים בין קהיר לירושלים יהיו בעלי אופי כולל. פרס הקריא מסמך ארוך ומפורט, בו צויינו כל הסיכומים שהושגו עד כה עם המצרים בדיוני משלחות המנכ"לים במאי ובדצמבר ובמגעים הישירים עם מובארק. ישראל ומצרים עדיין חלוקות בנושא כמשך הזמן של שני שלבי הבוררות הראשונים. ישראל רוצה כי תקופה זו תימשך עד תשעה חודשים ומצרים מדברת על חצי שנה. מאידך, מסכימים המצרים כי גם לצד המפסיד בנושא טאבה, יהיו זכויות באזור זה. אלו ייקבעו עוד לפני התחלת הבוררות. מדובר כאן בגישה. חופשית לאזור וניהול מתקנים שונים. בקרוב יתנהל מו"מ בין ממשל מצרים ופרקליט משפחות ראס־בורקה בקשר לגובה הפיצויים שיקבלו האחרונים. ישראל ומצרים סיכמו ביניהן על הסדרים לפינוי יעיל של נפגעים בזמן אסון.

פרס סיפר כי בסיוני יצא אתמול לקהיר לבקשת ישראל, כדי להעלות על הכתב את כל הסיכומים שהושגו בין שתי המדינות. „עלינו לעשות הכל לייצב את היחסים עם מצרים, בטון ובאווירה". הוא העריך כי בוררות בטאבה עשויה להיות לטובת ישראל במלואה או בחלקה.

אילוצים קשים

רה"מ אמר כי הוא רואה בחומרה את ההתקפות עלינו בעתונות המצרית. עם זאת, הוא הסתייג גם מההתקפות של העתונות הישראלית על מצרים. „זה רק מחריף את היחסים ומקומם". רה"מ ציין כי הוא עובד תחת אילוצים קשים, בנושא המצרי, בשל ההרכב המיוחד של ממשלת האחדות הלאומית. עם זאת, אין כרעתו להעצר בדרך.

פרס ציין כי הוא מודאג מהנשק שרוכשות מדינות ערב. בנושא הפיגועים הרצחניים בשדות התעופה של וינה ורומא, טרם הורכבה התמונה המלאה, ולישראל אין עדיין מידע מוחלט מי האחראי למעשים. אולם, כפי הנראה, אנשי אבו־נידאל, הם שביצעו את שתי הפעולות.

על הטילים לחזור

בנושא הטילים הסורים, ישראל איתנה בדעתה, כי הללו צריכים לחזור למקומם וכי הסטאטוס־קוו־אנטה בין ירושלים לדמשק חייב להימשך: יחד עם זאת אנחנו לא נפעל בעצבנות. גם הפעם נגלה קור רוח. ישראל שומרת לעצמה את הזכות לפעול למען האינטרסים שלה. והיא תעשה זאת בדרכים, במקום ובזמן הנראים לה.

קיבלנו לאחרונה שדרים מאד ידידותיים מארה"ב. לא קיבלנו שום בקשה להבליג על הפעולות הרצחניות ברומא בווינה, בלשכת הרה"מ התקבלה איגרת חמה ממזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ. הוא משבח ומהלל את התוכנית והמדיניות הכלכלית של ישראל. הוא מעריך כי הישגיה יהפכו לקבועים, אם נבצע עוד מספר צעדים.

גם ארה"ב וגם ישראל ממתינות לתוצאות השיחות בין מלך ירדן חוסיין ונשיא סוריה אסר. הרמזים המתקבלים מירדן הם שונים. אכזבה מאש"ף, ורצון להמשיך את תהליך השלום. ירדן אינה סבורה כי ערפאת ישיב בחיוב על הדרישה להפסקת הטרור, קבלת החלטות 242 ו־338 של האו"ם ומו"מ ישיר עם ישראל.

כיום היחסים שלנו עם ירדן נמצאים בהמתנה. איש אינו עושה לנו טובה כשהוא בא למו"מ. כל נשכח, אמר פרס, כי מצבה של ירדן, כמו גם סוריה ומצרים, קשה. ישראל צריכה לתמוך בהפעלת מינהל עצמי בשטחים. בקשר לכך שיבח רה"מ את ההחלטה למנות מקומי לראש עיריית שכם.

אחרי חוף השנהב, ייתכן שיפור ניכר ביחסי ישראל עם עוד שתי מדינות אפריקניות. פרס עצמו עומד לנסוע בעוד כשלושה שבועות לאנגליה, הולנד וגרמניה.

● האוכלוסיה של ארה"ב גדלה תוך חמש שנים ב־12.2 מיליון נפש, כלומר 5.4 אחוזים, והיא עלתה מ־226,540,000 ל־238,740,000 מליון תושבים ב־1 ביולי 1985 — לפי סיכומים של המפקד האחרון, שפורסמו אמש בוושינגטון.

ערפאת מאשים „מדינות מסויימות" בסיוע לפיגועים

„כיוון שהן רוצות לפגוע בתדמית שלנו"

תוניס. — יאסר ערפאת הוקיע את הפיגועים בנמלי התעופה ברומא ובווינה. והאשים ממשלות ערביות, שבשמן לא נקב, באחריות לפיגועים אלה.

מנהיג אש"ף אמר בראיון שהעניק בתוניס לרשת הטלוויזיה „ויסניוז" כי מדינות ערביות אלה דוחפות פלשתינים לבצע פיגועים קיצוניים.

הוא לא נקב בשמות המדינות המעורבות. אולם, נציג אש"ף בבון, עבדאללה פרנג'י, רמז כי לוב מסתתרת מאחורי הפיגועים ברומא ובווינה. משום שקידמה אותם כ„מעשי גבורה". ערפאת אמר בראיון, שעמד להיות משודר הלילה „אתה יודע כי הכרזנו מההתחלה על התנגדותנו לפעולות אלה, ואני מצטער לומר כי שירותי ביון מסויימים, שירותי ביון ערביים, מסתתרים מאחורי פעולות אלה."

„הם מגייסים את הצעירים, מאמנים אותם, מחמשים אותם, מממנים אותם, ולאחר מכן דוחפים אותם לבצע פעולות אלה באזורים שונים בעולם כדי לפגוע בתדמית של האומה הערבית ובהתנגדות ובמאבק הלגליים של הפלשתינאים".

כאשר נשאל, איך הוא יכול לשים קץ לפיגועים כאלה, בתור נציג של הפלשתינים, השיב ערפאת: „לדעתי, הדרך היחידה היא למנוע משרותי ביון ערביים אלה, ממשטרים ערביים אלה, מלנצל פלשתינים וצעירים ערביים אחרים בפעולות אלה. „שנית, יש למצוא פתרון למשבר במזרח התיכון וביחוד לבעיה הפלשתינית. „פירושו של דבר למצוא מולדת לפלשתינים, כדי שיוכלו לחיות בשלום," הוסיף. (ערן)

על המשמר
עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב, טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין מכסור חדרים 102—121, טל' 225125—6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008, חיפה 33134 רח' סבונר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

ברוך מבורך,
מומחה להיסטוריה של עם ישראל:

תרומתם של היהודים לאנטישמיות

בימים אלה נערך בירושלים כנס על הגורמים להתפתחותה של האנטישמיות. אתה טוען, כי היהודים עצמם תרמו לא מעט לשנאה כלפיהם.

אם יש תרומה של היהודים לאנטישמיות, זוהי תרומה פאסיבית, כשהאנטישמיות היא התוצר האקטיבי של אותה תרומה. נכון, שלא במקרה הותיר הקב"ה את עם ישראל כעם נפרד ונבדל, שאינו מתערב בגויים והשמירה על העצמיות היהודית היא חלק ממורשתו ההסטורית ההכרחית. אלא שלעתים קרובות, הופכת ההתבדלות להתנשאות ולתחושת עליונות, שאיפשרה להם, לכאורה, לרמות את הגוי, לנצלו ולנשוך ממנו נשך. התופעה החמורה ביותר שהולידה ראיית עצמם כעם הנבחר, היא שנאת הגויים הזואולוגית בנוסח כהנא.

הלבוש השונה ואילוצי הכשרות תרמו אף הם לעידוד הניכור ולסיתות דעות הקדומות של הגויים כלפי היהודים?

דוגמא טובה היא אנשל רוטשילד, שנהג להזמין את אצולת אירופה לארוחות חגיגיות על טהרת הטריפה אצלו בבית. הוא עצמו ישב בפינה ליד שולחן קטן ואכל את מאכליו הכשרים. זוהי הדרך החיובית לשמירת העצמיות היהודית. היהודים יכולים ורשאים לאכול אצל הגויים — והערבים בכללם — החל מדגים וכלה במאכלים צמחוניים ולשתות איתם את כל המשקאות שאינם יין, כמו בירה, קוניאק ווודקה. אלא שרבים מהיהודים הדתיים — ואני אומר זאת כמי שחזר בתשובה ואמון על שמירת הכשרות — אינם מבחינים בין התבדלות יהודית ובין הסתגרות מרגיזה, המנעת מכל מגע חברתי עם הגויים דאז ועם הערבים היום. והם יוצרים בכך חומה של ניכור וזרות, המעודדת דעות קדומות, ובדיעבד את האנטישמיות, כשבארץ גובלת התופעה בגזענות על גבול הפאשיזם.

אתי רונאל

שמיר: ננסה להרתיע סוריה מדרך המלחמה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

„הסורים מכינים את עצמם למלחמה נגדנו. אנחנו מקווים שזה לא יקרה. עם זאת אנחנו לוקחים נתון זה בחשבון. אנחנו מנסים, באמצעות ההרתעה, להוריד את דמשק מדרך המלחמה. ברגע אין לאסד שותפים למלחמה נגד ישראל". דברים אלו אמר מ"מ רה"מ יצחק שמיר אתמול למשלחת של חברי קונגרס אמריקנים.

שמיר אמר כי הדרך הטובה ביותר לפתור את בעיית הטילים היא הוצאתם מאזורי הגבול הסורי־לבנוני. הטילים מהווים מקור למתיחות ודאגה בישראל.

בהתייחסו לפעולות הטרור בנמלי התעופה של וינה ורומא אמר שר־החוץ כי נחישות פעולתם של אנשי הביטחון הישראלים, מנעה פיגוע חמור פי כמה. הוא ציין לשבח את שיתוף הפעולה היעיל בין ישראל לארה"ב במלחמה בטרור. והביע תקווה כי המדינות המערב־אירופיות יצטרפו לשיתוף פעולה זו.

בהתייחסו לירדן אמר שמיר כי רכישת נשק ותהליך שלום אינם עולים בקנה מידה אחד. עיסקת האפ־16 של ירדן וארה"ב, מסכנת את ביטחון ישראל.

התקשורת המצרית מרווחת בצורה עויינת על ישראל, דבר המקשה על תהליך השלום. גם נשיא מצרים חוסני מובארק לא הצליח לשכנע את העיתונאים בארצו לכתוב באופן הוגן יותר על ישראל. שמיר הדגיש כי אנחנו נמשיך בתהליך השלום. אולם בד בבד נביט על המציאות בעיניים מפוכחות.

עצבנות סורית מחשש להתקפה אווירית ישראלית

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

צבא סוריה חושש נוכח האפשרות שצה"ל וחיל־האוויר הישראלי יתקפו וינסו להשמיד את סוללות טילי הקרקע־אוויר שהציבו באחרונה הסורים בקו הגבול עם לבנון ובאיזור הבקעה. בהסברה ובפירסומים הגלויים של סוריה ובהתנהגותם המבצעית של הסורים, ניתן להבין כי אכן קיים אצלם חשש מצעד כזה מצידה של ישראל. עיתון הרואה אור בכווית מספר היום על עצבנות מסויימת בקרב הסורים המתבטאת בעיקר בתוזות קלות.

הננו מודיעים בצער על מותו של אבא
משה קרויצברגר
ומשתתפים בצער המשפחה
ההלויה תתקיים ביום ד' 1.1.86 בשעה 14.30
קיבוץ עין שמר

במלאת שנה למות בתנו
שלומית שרירא־לימון
נעלה לקברה ב־4.1.86 כ"ג שבט תשמ"ו בשעה 15.30
בשעה 17.00 תתקיים אזכרה בחדר האוכל של קיבוץ כברי
המשפחה
וקיבוץ בית־אלפא

הממשלה תתחיל להסיר בקרוב פיקוח המחירים באופן הדרגתי

„המועמדים" הראשונים: שכר דירה בבניינים למטרות מסחריות ושכר עבודה של עובדים זמניים ● באוצר מודאגים מפדיונות ענק 500 מיליון דולר — באיגרות חוב ותוכניות חסכון

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

דאגה רבה שוררת במשרד האוצר לאחר שהתברר שסך הפדיונות מאגרות־חוב ותוכניות חסכון יגיעו החודש ל־500 מיליון דולר במקום 350 מיליון דולר כפי שצפה האוצר.

פקידים באוצר אמרו אתמול לכתבנו שבימים האחרונים עושה המשרד מאמצים מיוחדים למחזר את הסכומים האלה. לדברי הפקידים יש סיכוי שרוב הכספים אשר יפדו יושקעו מחדש בתוכניות חסכון ובאגרות־חוב ממשלתיות. הפקידים ציינו שיש מעבר לחסכון בטווח ארוך יותר.

לדבריהם, אחד הגורמים לעלייה הלא צפוייה בפדיונות היה פדיון נטו של כ־30 מיליון דולר במלווה קצר־מועד. בשבועות האחרונים כמעט ואין מצטרפים לאפיק השקעה זה, ובמקום זאת הולך וגובר זרם הפדיונות.

חברים בוועדת הכספים של הכנסת הזהירו אתמול שהאוצר נאלץ לשלם תשואות הולכות וגדלות כדי להבטיח את מיחזור החוב הפנימי. יצויין, שכבר היום מגיעה התשואה על חלק מאגרות החוב החדשות של הממשלה לכ־10־12 אחוזים. לדברי חברים בוועדת הכספים אין סיכוי שהממשלה תוכל לעמוד לאורך זמן במעמסה זו.

יוסדר הפיקוח

ועדת הכספים של הכנסת שמעה אתמול על תוכניות הממשלה להתחיל בקרוב בהסרה הדרגתית של הפיקוח על המחירים. פקידים ממשלתיים אמרו אתמול לוועדה, שההסרה תתחיל בסקטורים שוליים ותהיה איטית תוך הבטחה שהמחירים לא יעלו גם לאחר שיעלם הפיקוח.

סגן שר־האוצר עדי אמוראי אמר לוועדה שיש להציע שההסרה תחול על סקטורים בהם יש מספיק תחרות כדי להבטיח שלא יהיו העלאות מחירים.

פקידים במשרד התעשייה אמרו, שהמועמדים הראשונים להשתחרר מהקפאה יהיו שכר־דירה בבניינים למטרות מסחריות, ותשלומים עבור עובדים זמניים.

קציני מימשל ידעו, וחלקם אף „נהנו" מפרשת ההונאות בגדה

טוענת תנועת ר"ץ ששיגרה מכתב ומסמכים למתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן ● מסמכים על הונאה באלקנה הועברו למפכ"ל המשטרה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„אנו מעבירים חומר מתועד המעלה חשדות, כי גורמים במינהל האזרחי היו מעורבים בפרשת הקרקעות בגדה המערבית". נאמר במכתב, שצורפו אליו מסמכים שונים. ושישלחה אתמול תנועת ר"ץ, למתאם הפעולות ביו"ש שמואל גורן. יוסי שריד ומזכל ר"ץ דדי צוקר, גם העבירו שורה של מסמכים. על חשד לכאורה למעשי הונאה בנוריה (אלקנה ה). למפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס.

במכתב לשמואל גורן כותבים אנשי ר"ץ, כי גורמים במינהל האזרחי יצרו תנאים שהקלו על מערכת הרמיה של ספסרי הקרקעות. במספר מקרים התגלתה מעורבות אישית של מספר קציני מטה במינהל האזרחי, חלקם ידעו על פרשיות בלתי כשרות, ולא עשו דבר למונען, ואחרים נטלו חלק במעל. ר"ץ אף נוקבת בשמות של שני קצינים החשודים במעשים פליליים לכאורה בפרשת אלקנה, פנחס לוי, וסמי גבאי, קצין מקרקעין.

במכתבם לגורן כותבים שריד וצוקר עוד, כי מעורבותו של המינהל האזרחי בשאלת הקרקעות היתה משמעותית החל מן המועד שבו הותרה רכישת קרקע פרטית בשטחים. „אנו משוכנעים כי הונאות בהיקף כה אדיר. הנחקרות עתה ע"י המשטרה, לא יכלו להעלם מעיניהם של ממלאי תפקידים במינהל האזרחי. התעלמות מן הידיעות שהיו במערכת זה ארבע שנים, כמוהן כשיתוף פעולה עם העבריינים".

בהקשר לפנחס לוי, קמט משפטים, מרגישים שריד וצוקר, כי בפני הנ"ל הוצגו אישורי גרפולוג המצביעים על זיוף של מספר יפויי כוח. הוא לא נקט, בכל המקרים, צעדים כלשהם נגד הזייפן, עוכר המינהל האזרחי, ולא עיכב את כל העיסקות שהיו כרוכות במסמכים המזויפים.

יזמים רמאים

ר"ץ הודיעה אתמול, כי היא ממשיכה לטפל גם בפרשת רמת קדרון. התנועה טוענת, כי כל הכספים שהשקיעו מאות אזרחים בישוב זה, המסתכמים במיליוני דולרים, הלכו ל„איבוד", לחשבונות הבנק של מספר יזמים רמאים. עוד טוענת ר"ץ כי למרות שרמת קדרון יועדה להמנות על ישובי היוזמה הפרטית, הועבר לרשות היזומים סכום של רבע מיליון דולר מקופת המדינה, ככל הנראה מכספי משרד הבטחון.

שריד וצוקר טוענים, כי לכל ישובי היוזמה הפרטית בשטחים אין סיכוי ממשי לקום משום שהקרקעות שהובטחו אינן בידי היזומים, הממשלה לא תעמיד כבעבר תקציבים ממלכתיים לצורך הקמת התשתית, וגם משום שלרשות היזומים הפרטיים לא עומד כל הכסף, שכבר קיבלו מידי הקונים. בחלק מן המקרים, כמו בפרשת נירית ורמת קדרון, דאגו היזומים, ל„שאוב" את כספי הלקוחות, באמצעות תרגילים שונים, מהחברות „הבונות" החוצה. למרות זאת, היזומים ממשיכים להוליך שולל את הקונים בהבטחות להסדר קרקעות קרוב ולגיוס משאבים.

מאיימים לפנות לבג"ץ אם הלל לא יעלה „מי יהודי"

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

שלושה ח"כים דתיים, דרשו אתמול מיו"ר הכנסת שלמה הלל, להעלות כבר השבוע לדיון והצבעה. את חוק „מיהו יהודי". הלל איתן בדעתו, שלא להעלות נושא זה בכנסת, בשלושה השבועות הק־רובים.

שלושה הח"כים שיזמו את הפניה המחורשת ליו"ר הכנסת — פרופ' שאקי (מפד"ל) אברהם ורדיגר (מורשה), שמעון בן־שלמה (שס), רמזו אתמול, כי אם הלל לא יענה לבקשתם, כבר השבוע. הם עשויים לעתור לבג"ץ.

כידוע הודיע הלל, בשבוע שעבר, כי בשל „משחקי" הלובי הדתי בפרשת „מיהו יהודי", הוא לא יאפשר העלאת נושא זה בכנסת בשבועות הקרובים.

● 15 מדינות ברחבי העולם כבר הודיעו על הקמת ועדות ציבוריות מקומיות לציון ותיכנון שנת ה־100 להולדתו של דוד בן־גוריון.

ארבעה אנשי בטחון ואזרח מפצועי הפיגוע הגיעו ארצה

העתונאים והצלמים לא הורשו להתקרב אל הבאים

האסירים אפו עוגה וסגל כלא „איילון" שברמלה נפרד ממנהלו גונדר משנה יוסף פולק, הפורש מתפקידו על רקע פרשת בריחתו של צבי גור.
גונדר משנה יוסי פולק ימונה בקרוב לנהל את בית הסוהר „נורית" שיוקם בקרוב בגילבוע. (תצלום: ישראל סמיונסקי/י.פ.פ.)

5 ממפצועי הפיגוע של המחבלים ברומא, ובהם 4 אנשי בטחון ישראליים, הגיעו אתמול בשעה 5.30 לנמל התעופה בן גוריון.

רמי נגר, מנהל תחנת אל על ברומא, הורד ממטוס אל על על אלונקה. אנשי הבטחון ירדו מהמטוס כשהם מודים וצולעים, אבל הם התעקשו לרדת בעצמם.

בנמל בן גוריון המתינו בני המשפחות של הפצועים ואנשי הבטחון שקיבלו בברכה את חבריהם, שהפגינו ברומא תושיה רבה, אומץ לב, כשירות מעולה וקליעה מדוייקת במטרה, אולם העתונאים, הצלמים ואנשי הטלוויזיה מהארץ ומחו"ל לא זכו למעמד זה ליד כבש המטוס. המשטרה, גייסה סמלים ושוטרים רבים כדי למנוע מהעתונאים לגשת למקום כדי למלא את תפקידם, והדבר עורר מרירות רבה בקרב העתונאים, שעזבו את אולם הנוסעים הנכנסים באכזבה רבה.

רמי נגר הועבר באמבולנס לבית החולים, ויחד עמו הוצאו בהחבא 4 אנשי בטחון באוטובוס.

איש צוות של מטוס „אל על" סיפר לכתב עת"ים, כי הפצועים לא זעקו בעת הטיסה. הם ישבו במושבים במחלקה הראשונה, ואילו רמי נגר שכב על אלונקה. הם קיבלו טיפול מיוחד מצד אנשי „אל על".

לפני ההמראה מרומא נפרדו מהפצועים מנכ"ל אל על רפי הר לב ואנשי תחנת אל על ברומא.

הר לב לרומא ווינה

מנכ"ל „אל על" רפאל הר לב יצא אתמול במטוס „אל על" לרומא ומשם ימשיך לוינה.

לכתב עת"ים נמסר, כי הר לב יבקר בבתי החולים אצל פצועי הפיגועים.

שגרירי ארה"ב וישראל בהלווית הילדה נאטשה שנרצחה בידי הטרוריסטים

כ־1000 איש, ביניהם שגרירי ארה"ב וישראל, השתתפו אתמול בהלוויית נאטשה סימפסון בת ה־11, שנהרגה ביום שישי בהתקפת הטרוריסטים בנמל התעופה של רומא.

נציג אישי של האפיפיור השתתף בתפילת מיסה קתולית בכנסייה של הקולג' הצפון אמריקני. מאוחר יותר נערך טקס יהודי פרטי לזכרה של נאטשה, ונאמרה תפילת „קדיש".

אביה של הילדה, ויקטור סימפסון, עורך חדשות בסוכנות אי.פי. בעיר רומא, והוא קתולי. לעומת זאת, אמה של הילדה, דניאלה, מטרוב סימפסון, העובדת בשבועון האמריקני „טיים", היא יהודיה.

בכנסת

מוטי בסוק ובצלאל עמיקם

וירשובסקי: רשיונות לעתונאים — אגרוף ברזל לדמוקרטיה

הצרכת רשיון לעסוק בעתונאות כמוה כאגרוף ברזל בבטן הדמוקרטיה ופירושה הכוונת דרכי החשיבה בתלם הנראה למימשל.

מי שתינתן לו הסמכות לתת רשיון יורשה אחר כך לתיתו בתנאים ואולי אף לבטלו. חוק כזה מעיד על משטר חלש ומפוחד שאינו יודע להתגונן בתוך תחומי הדמוקרטיה, ולכן לא מהסס לחרוג מהם. ח"כ וירשובסקי שאמר זאת בכנסת הביע תקווה שכל החרדים לגורל הדמוקרטיה הישראלית ירימו קולם כנגד עצם העלאת הצעת החוק הנ"ל לדיון.

צבן יוזם חוק ביטוח רפואי למימון טיפול רפואי בחו"ל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

ב־1985 ביקשו 248 אזרחים את עזרת המדינה, לאישפוז בחו"ל. משרד הבריאות אישר רק כ־120 בקשות. דברים אלו מסר אתמול לוועדת משנה של הועדה לביקורת המדינה ד"ר משה משיח.

ראש שירותי האישפוז במשרד הבריאות סיפר כי ועדה במשרדו מוסמכת לפטור ממיסים והיטלים, הכרוכים ביציאה מן הארץ. לפי הסדר בין משרד הבריאות לכל קופות החולים אמורים חולים לקבל גם החזר עבור ימי האישפוז בחו"ל. משיח סיפר כי מספר המבקשים הכרה בנסיעה לחו"ל, כהכרחית לצרכים רפואיים הוכפל בשנתיים האחרונות.

יו"ר ועדת המשנה יאיר צבן (מפ"ם) הודיע כי בכוונתו ליזום ביטוח ממלכתי להבטחת מלוא המימון הדרוש לצורך קבלת טיפול רפואי בחו"ל. בכך ימנע מהחולים ומבני משפחתם הסבל וחוסר האונים הכרוכים במצבם, והצורך להתייצב כעניים בפתח ולגייס תרומות. צבן סיפר כי הגיעו אליו תלונות על סירוב קופת החולים הכללית להחזיר דמי אישפוז על ימי שהייה בחו"ל, למרות ההסדר עם משרד הבריאות.

גולדשטיין: שתו מים

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

ח"כ מנחם גולדשטיין (ליכוד) חושב גם בימי החורף הקרים על הצמאון של הציבור בימים חמים יותר. אתמול הניח על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית לפיה יותקנו מתקני שתיה למים קרים במקומות ציבוריים הפתוחים לקהל. גולדשטיין לא הסתפק בכך וכלקוח במסעדות מצא שיש להטיל חובת הגשת קנקני מים קרים ללא תשלום לקהל הסועדים. הוא טען נגד בעלי המסעדות המונעים מלקוחותיהם מים קרים, ומאלצים אותם להזמין משקאות קלים ומסוכרים.

הח"כים לא טרחו לבוא לאי אמון של אבו־חצירא

הקואליציה לא טרחה אתמול לגייס את אנשיה כדי להסיר הצעת אי־אמון שהובעה נגד הממשלה על רקע מדיניותה הכלכלית. היא הסתפקה ברב של 14 כנגד 8 ח"כים מסיעות האופוזיציה — מפ"ם, ר"ץ, תמי, התחיה ורק"ח — כדי להפיל הצעתו של אהרון אבו חצירה שביקש למחות, בדרך של הצעת אי אמון, על הצביעות שקשורה בלחצים הכלכליים על הציבור, בשמה של המדיניות הכלכלית החדשה.

אבו חצירה הגדיר את הקיצוצים בתקציב הממשלה, כ־600 מליון דולר כהונאה, ולמעשה העול רובץ על הציבור ובעיקר הוא מכביד על השכבות הנמוכות. 40 אחוז מכלל ההכנסות במדינה הולכים לעשרה אחוז מתושבי המדינה. אומר נציג תמ"י. והשאלה היא איך מתחלק שוויון התשלומים ועומס המיסוי.

ח"כ חייקה גרוסמן שהודיעה, כי מפ"ם הצביעה בעד הצעת אי האמון נימקה צעד זה בשחיקה ובגזירות המוטלות על בעלי הכנסות ונמוכות. היא לגלגה על הקיצוצים שעליהם הכריזה הממשלה והגדירה את הדיבורים על עלייה פנימית כדי לאזן את הדמוגרפיה — כצביעות." לא תנאים מתאימים הדברים ריקים מתוכן. ביקורת חריפה היתה בפיה כלפי שרי הממשלה שיצאו מחויכים מישיבה בה נתנו מכה לשכבות החלשות.

שרה דורון רוצה לסגור הברזים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

[illegible] שרר אתמול בהנהלת הקואליציה חבר כנסת מאחת משתי הסיעות הגדולות, שהדליף בשבוע שעבר לעתונות פרטים מדיונים בועדת משנה של ועדת החוץ והבטחון.

שרה דורון, יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, הציעה כי יו"ר הסיעות הגדולות יחליפו [illegible] ח"כים בועדת החוץ והבטחון הידועים כמדליפים. „אנחנו יודעים מי מוסר מידע לעתונות".

אבא אבן, יו"ר ועדת החוץ והבטחון, הציע כי ראשי המערך והליכוד ידונו בהדלפה הנ"ל. הוא הזכיר כי קיימת הסכמה בין העתונות והח"כים לפיה אין הדלפות מועדות משנה לועדת החוץ והבטחון.

שרה דורון העירה לאבן בעוקצנות [illegible] בפרשת מלון קינג דוויד [illegible] בכנסת.

רמז לנושא של חברי ועדת החו"ב מטעם סיעת המערך על פרשת טאבה, עם מנכ"ל משרד רוה"מ אברהם טמיר, פגישה שעוררה בשעתו [illegible] בתוך הליכוד.

נבון בעד החוק למניעת פירסום שמות חשודים

שר החינוך והתרבות יצחק נבון אמר אתמול, כי הוא תומך בהצעת החוק שהוגשה השבוע לממשלה האוסרת פרסום שמותיהם של חשודים, בטרם הושלמו הליכי החקירה נגדם.

נבון גילה את דעתו בסוגייה זו, בתשובה לשאלות תלמידי ביה"ס התיכון בכרמיאל.

שר החינוך הטעים, כי הוא דוגל בחופש העתונות כאחד מיסודות הדמוקרטיה: אך התברר כי בנושא פרסום שמותיהם של חשודים, שבסופו של דבר לא הוכח נגדם דבר, והם זכו לחלוטין, לא שמה העתונות מגבלות לעצמה.

הילד מאיר זורע ממשיך בטיפול בלונדון

מאת מאיר בלייך, כתב „על המשמר" בבריטניה

לונדון. — הילד מאיר זורע יעבור היום טיפול נוסף, שלישי מאז בא ללונדון, ולגופו יוזרק חומר לסתימת כלי־הדם המורחבים שלו.

יומיים מתום הבדיקה יהיה אפשר להעריך מתי יוכל מאיר לצאת את בית־החולים ולהמשיך במסעו לארה"ב.

רופאו הישראלי, ד"ר וייסמן, מניח, שאם יתברר שאין צורך בטיפול נוסף, הם יוכלו לצאת את לונדון בתוך שבוע.

האב, יצחק זורע, ששוהה ליד מיטת בנו מרבית שעות היום, נעזר בחדר ובשירותים שמעמידה המחלקה בבית־החולים „קינגס קולג'" לרשות הורי המטופלים.

הקהילה היהודית מסייעת לשהותם של השלושה בלונדון.

פשרה בין דוד כהן למפ"ים

מאת כתבנו לענייני ההסתדרות

בהמלצת שופט בית־המשפט המחוזי בתל־אביב הושגה אתמול פשרה בין חבר הוועדה המרכזת היוצא, דוד כהן לבין מפ"ם. למיה יוסר צו המניעה והמחלוקת סביב הליכי ההצבעה במרכז. מינוי חברי ועדה מרכזת חדשים יובא לדיון בפני מליאת ועדת הביקורת ולה־כרעתה. הוועדה תתכנס ביום ה' הקרוב.

בעקבות פשרה זאת נכנס, למעשה, לתוקף מינוי ששת נבחרי המפלגה לוועדה המרכזת החדשה. ואולם, רשאי כהן לחדש את עתירתו לבית־המשפט אם לא יקבל את המסקנות ועדת הביקורת.

צפוי דיון בין גור לקופות החולים על מימון המזון התרופתי

מאת כתב „על המשמר" לענייני בריאות

ביום ראשון אמור להיפגש השר גור עם ראשי קופות החולים כדי לדון בנושא תיקצוב המזון התרופתי, מסר דובר משרד הבריאות. הוא ציין, כי ההחלטה על הפגישה נתקבלה לפני ימים אחדים ואינה קשורה בהפגנה של כמה עשרות הורים, שהתקיימה אתמול מול משרד הבריאות. המפגינים — הורים של ילדים הנזקקים למזון תרופתי מחו על הפסקת התמיכה במזון תרופתי מצד הממשלה.

יהודי נורה ונפצע קל בחברון — „אשה ירתה בי"

חוליית מחבלים שביצעה שורת מעשי חבלה נלכדה באזור הר חברון

יהודי בגיל העמידה נורה אתמול בצהריים בכיכר גרום בחברון ונפצע קל ברגלו. ככל הנראה נורה האיש באקדח שעה שעמד לבקר במערת המכפלה. הוא פונה לבית החולים עין כרם.

כוחות הבטחון סגרו את השטח ופתחו בסריקות לאיתור מבצעי הפיגוע.

הפצוע, משה עטיה בן 65 מגני תקוה, נפגע בכדור בירך שמאל והועבר לבית החולים „הדסה" עין כרם בירושלים. הוא ישוחרר בקרוב.

משה עטיה סיפר, כי היה בטיול עם אשתו סמוך למערת המכפלה. הם הלכו בכביש הראשי לכיוון השוק של חברון, קנו מספר דברים ובשעה שהתכופף לשים אותם בתיק נורתה לפתע לעברו יריית אקדח והכדור פגע ברגלו. עטיה סיפר שהבחין שאשה ירתה בו.

חוליית מחבלים נלכדה

כוחות הבטחון חשפו באחרונה חוליית מחבלים שפעלה באיזור דרום הר חברון. החולייה ביצעה בשנה האחרונה שישה פיגועים, שבהם נהרג מקומי תושב חברון, ונפצעו חמישה אנשים אחרים, מהם שני תושבי ההתנחלות בית חגי ושלושה מקומיים תושבי חברון.

אתמול בצהריים הרסו כוחות הבטחון את בתיהם של השלושה ואטמו חדר בבית רביעי. השלושה הם חסאן אחמד עבדאל בואבה ענתי, חאלד אחמד סולימאן ברחונה ופאיסל עבדל ג'עבר ערג'י, תושבי הכפר אל פואר, השוכן כ־6 ק"מ מערבית לחברון, ליד הכפר יאטה.

בפברואר השנה הניחו חברי החולייה מטען חבלה במאחז צה"ל ליד התחנה המרכזית בחברון, המטען התגלה מבלי שהתפוצץ. חודש אחר כך הניחו מטען חבלה בישוב בית חגי וגם כאן התגלה בעוד מועד.

בחודש מאי זרקו בקבוקי תבערה על מוביל טנקים שנסע על כביש חברון, אך איש לא נפגע. בחודש אוגוסט השנה הניחו מטען צד בדרך העולה לישוב בית חגי בדרום הר חברון וכתוצאה מהתפוצצותו נפצע באורח בינוני תושב הישוב. בסוף חודש ספטמבר השליכו רימון יד על סיור של צה"ל בחברון. מקומי אחד נהרג ושלושה אחרים נפצעו.

בנובמבר השנה ירו השלושה לעבר מכונית שנסעה על הדרך המובילה לישוב בית חגי ונהג המכונית נפצע באורח בינוני. (עתים)

בטקס לקראת השנה האזרחית החדשה: דיוויד גילברייט העתיד לנהל האוניברסיטה המורמונית בירושלים. לוחץ ידו של בורג (תצלום: יצחק הררי)

נחמקין יפעל לשינוי שיטת הערכת דמי חכירת קרקעות

בעקבות התערבותו לביטול צווי־עיקול נגד קיבוצים שלא שילמו דמי חכירה למינהל מקרקעי ישראל

שר החקלאות, אריק נחמקין אמר אתמול בתשובה לשאלות עיתונאים שהוא התערב ועיכב הליך משפטי של צווי עיקול שהוציא מינהל מקרקעי ישראל נגד הקיבוצים הלאון, עין־גב, גינוסר ומושב כפר חיטין.

כזכור פורסם בעיתוננו ביום חמישי ששר החקלאות עיכב את צווי העיקול נגד הישובים הנ"ל החייבים למינהל מאות מיליוני שקלים בעבור חכירת קרקע לפרוייקטים תיירותיים, והחוב לא שולם על ידם במשך שנים.

„עיכבתי את ההליך המשפטי" אמר שר החקלאות כי לא מצאתי לנכון לתבוע את הישובים למשפט כל עוד קיים ויכוח עם המינהל".

„כשר שמופקד על מינהל מקרקעי ישראל אני מציע לקבוע קריטריונים שונים ושיטה שונה להערכת דמי השימוש בקרקע.

„הוצאת צווי העיקול פעלה ומערכת לפי הליכים חוקיים, אבל השיטה היום אינה מקובלת עלי ולכן עוכבו ההליכים על ידי לצורך הגשת הצעת שינוי. אם הצעתי תתקבל טוב. ואם לא אפשר יהיה תמיד לחזור ולהמשיך כפי שנהגו קודמי" אמר שר החקלאות.

דיון סוער בוועדת העבודה על השתלות כבד

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

בעת הדיון הסוער שהתקיים אתמול בוועדת העבודה של הכנסת בנושא השתלות כבד, אמר מנכ"ל משרד הבריאות פרופ' דן מיכאלי, כי משרד הבריאות אינו מאשר ניתוחים מסוג זה בשל מספר מועט של מועמדים להשתלה, המספר מועט של תורמים פוטנציאליים.

„כבד הוא איבר מסובך, המחייב התאמה מלאה בין רקמות התורם לבין רקמות המושתל, בין [illegible] התאמת הגיל בין התורמים למנותח. [illegible] כי אורך החיים של מושתלי כבד אינו עולה על שנתיים בשל בעיות קליטת השתל. אחרי ההשתלה יש צורך בתרופות בשם „ציקלוספורין" העולה 5000 דולר בשנה.

בעולם קיימים רק שני מרכזים עיקריים להשתלת בבריטניה ובפיטסבורג בארה"ב. משרד הבריאות אינו מסכים לניתוחים לעת עתה בישראל [illegible] את סיכויי ההצלחה של הניתוח בהשוואה לזה שבחו"ל. [illegible] עד 1987. אם יגיעו תורמים, שהסיכויים להצלחה גדלים ישקול משרד הבריאות מחדש את הנושא.

לעת עתה [illegible] משרד הבריאות יחד עם קבוצת חברי הכנסת מכל הסיעות להקמת קרן איבודית לתמיכה [illegible]. יום הדיון בוועדת העבודה [illegible] עמדת רוב הרופאים [illegible] את ההשתלה בארץ [illegible] חברי כנסת על הקשר [illegible] צריך להוציא את [illegible].

הסכם להקמת מאגר־עור בין הרבנות למשרד הבריאות

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

מנכ"ל משרד הבריאות קיבל הסכמת הרבנות בענין הקמת מאגר עור לטיפול בנפגעי כוויות ונפגעים בפגיעות המוניות — כך מסר לכתבנו דובר משרד הבריאות שמואל אלגרבלי.

מאז הוקפה הרבנות לפני שנה ויותר אחרי התפוצצות מטען צד ליד מטולה כשעור הובא ארצה מחו"ל קיים המנכ"ל התייעצויות עם הרבנים, רופאים, קצין רפואה ראשי והרב הראשי לצה"ל ובסיום ההתייעצויות נקבעו הכללים ומאשרים קיום מלאי עור לטיפול בנפגעים, מלאי שיהיה בפיקוח של קצין רפואה ראשי, והרב הראשי הצבאי. תחולט על הפעלת המאגר בהודעה בירושלים ומשרד הבריאות יתן סיוע להבטחת תנאי קיום המלאי. מנכ"ל משרד הבריאות הורה במכתב לרבנים הראשיים על ההכנה והסיוע בפתרון בעיה זו, הנותן מענה למקרי פגיעות המוניות המלוות בכוויות.

● כמה רחובות ראשיים בצפת ייקראו בזמן הקרוב בשמותיהם של הרמב"ם, רבי עובדיה שאקי (אביו של פרופ' א. שאקי) ורבי חיי טייב, מגדולי רבני תוניסיה.

● מערך ייעוץ חדש של מומחים הופעל באחרונה ע"י איגוד לשכות המסחר. המערך כולל יועצים מומחים מן השורה הראשונה בנושאי משק, משפט, כלכלה, סחר בינלאומי וכו'.

אנשים ואירועים

אהבה „בין האיצטבאות" פורחת במשרדים באנגליה

לונדון — פרשיות אהבה במשרדים עסקיים פורחות בבריטניה בעת האחרונה, דבר הגורם דאגות וטרדות למנהלי חברות החוששים מירידה בתפוקה.

הדו"ח שלבית הספר להעסקים „סטראטש קלייד" אומר, כי „האהבה הפורחת בין איצטבאות התיקים, הולכת ומתפשטת נוכח הגידול הרב שחל במספר הנשים המחפשות עבודה וקריירה".

בסקר בו נישאלו בעניין זה 76 מנהלים בכירים, התברר כי יותר משליש הודו שהם מעורבים בפרשיות־אהבה במשרדים.

מרבית המנהלים אמרו, שמעשי אהבים בין פקידים ולבלרים במשרד, פוגעים ביעילות ובתפוקה.

עובדי משרד „מאוהבים", משני המינים, מתרכזים פחות בעבודה, מבזבזים יותר זמן על שיחות־סרק ומקדישים לאהבה הרבה יותר אנרגיה מאשר לעבודה. (רויטר, עתים)

ויני מנדלה נעצרה שוב

יוהנסבורג — ויני מאנדלה, מראשי התנועה הלאומית של השחורים בדרום־אפריקה, נעצרה בפעם השנייה בתוך שמונה ימים, על שניסתה להפר הוראה האוסרת עליה להיכנס לביתה בעיירה סווטו.

שוטרים עצרו את גב' מאנדלה והכניסו אותה לניידת, כאשר הייתה בדרכה לעיירת השחורים. (רויטר עתים)

„הם לא אמרו אם יפול עוד פגז — נעזוב"

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

„מפעל ההנצחה הזה, אינו מוזיאון אלא מסר והנחלת מורשת חטיבת גבעתי יחסי רעות וחברות, לחימה בכל תנאי ובלא תנאים, שילוב מלא וזהות בין הלוחמים לובשי המדים לבין הלוחמים אנשי ההתיישבות שלא הודיעו אז, כי אם יפול עוד פגז יעזבו את המקום". זאת אמר אתמול שמעון אבידן מפקדה הראשון של חטיבת גבעתי המהוללת, בכנס של מפקדי החטיבה וקציניה לשעבר ונציגי 17 ישובים שהיו במלחמת השחרור בנתיב לחימתה של גבעתי, הכנס שנערך בקיבוץ חצור.

יצחק סונריק, שהיה מפקד גדוד בחטיבה ושנבחר לעמוד כיו"ר העמותה למפעל ההנצחה סיפר פרטים על המפעל שיקום בשטח משטרת עיראק סואידן שהיא מצודת יואב, בעלות 1.2 מיליון דולר. השלב הראשון יקום כבר במאי 88', במלאת 40 שנה למדינת־ישראל.

רפאל גאון

ער"ן — גם לאנשי צבא

צה"ל ומפקדת קצין רפואה ראשי ינהיגו החל מה־1 בינואר „קו פתוח" שבו יוכלו אנשי צבא־הקבע ובני משפחותיהם לקבל יעוץ ועזרה ראשונה נפשית.

צה"ל העמיד למטרה זו 3 קווי טלפון והייעוץ יינתן חינם אין כסף, 3 פעמים בשבוע. בצה"ל בטוחים, כי שירות חדשני זה לאנשי הקבע ישפר את הרגשתם של החיילים ובני משפחותיהם.

רמטכ"ל „צבא" לוכסמבורג הגיע בראש משלחת

משלחת צבאית מלוכסמבורג הגיעה אתמול לישראל כאורחת של צה"ל. בראש המשלחת עומד הרמטכ"ל של לוכסנבורג אלוף משנה ניקולא ליי. משלחת זו תסייר בשבוע הקרוב בבסיסי צה"ל ברחבי הארץ. ניתן ללמוד ולהתקנא מעט בצבא הלוכסמבורגי ובתפקידיו:

בראש „הצבא" הזה עומד קצין בדרגת אלוף משנה, והתפקיד המוגדר של צבאו הוא לייעץ לשר ההגנה ולהוציא לפועל את החלטותיו וכן לקשור בין לוכסנבורג לברית נטו שבו חברה לוכסנבורג זה שנים רבות.

צבא לוכסנבורג מונה חטיבת חי"ר קלה אחת ומשרתים בה רק 500 חיילים.

אבי בניהו

עכשיו גם ליהודים יש „יום האדמה"

„יום הולדת של הקק"ל זהו יום האדמה שלנו" אמר אתמול שר החקלאות, אריק נחמקין באוהלו שבעמק הירדן, בו בישיבה שבו השתתפו 500 מורים לציון „יום החלום הראשון" שהוא גם יום הולדת ה־84 ליסודה של הקרן הקיימת לישראל.

„אנחנו פועלים, לכך שרוב הקרקעות השייכות למינהל מקרקעי ישראל, שהוא מוסד ממלכתי, יעברו לידי הקק"ל, שהיא המוסד היהודי, ותפקידה לשמור על הנכס היותר חשוב שלנו על האדמה" אמר נחמקין.

שר החקלאות אמר גם שכל האמצעים כשרים בעיניו להילחם בתופעה של מסירת קרקעות חקלאיות לידיים זרות לעיבוד.

„אני מצטער על שהלחצים הכלכליים דוחפים חקלאים למסור קרקע לעיבוד. ישנה הגזמה בעיתונות, הכותבת על תופעה של מכירת קרקעות, אמר השר. אף דונם לא נמכר, אך לא נשלים ונלחם גם בתופעה שחקלאים מוסרים אדמות לעיבוד לידיים זרות.

הכנס החל אתמול בנטיעת עצים [illegible] על ידי ילדי קיבוצים ובני עיירות הפיתוח הסמוכים בשעות הערב [illegible] „לשיר מקול הלב". שירי אדמה ועבודה עם [illegible]. החומר הוקלט וישודר בטלוויזיה.

מורת יערי

מצרי הפסיד את אשתו בקלפים

קהיר. — בעל בית קפה כפרי, בקירבת בינהא, בשפך הנילוס, הפסיד את אשתו במשחק קלפים כאשר ביקש להכפיל את הסכום — מסר אתמול העתון הקהירי „אל אכבר".

בעל בית הקפה, בן 25, טען לאחר מכן בפני שופט־חוקר, כי רעייתו נחטפה בידי שני אלמונים חמושים.

אולם החקירה העלתה כי אין מדובר בחטיפה: שכן בעל בית הקפה הכיר היטב את שני הגברים שעמם שיחק תכופות קלפים. לאחר שהפסיד את כל כספו במשחק, החליט הקלפן להמר על אשתו — והפסיד גם אותה.

כאשר שני המנצחים עמדו „להסתלק עם השלל", ניסה להתנגד, וגרם לקטטה שבה הופעלו סכינים, ובמהלכה נפצעו שלושה אנשים. (עי)

„על המשמר"

סוציאליזם בימינו, אך לא ב־1985

אכזבה ישראלית

מאת רונית מורגנשטרן

אבישי גרוסמן מעין־שמר, רכז המערכת הפדגוגית של המוסד החינוכי מבואות־עירון, מגדיר עצמו כסוציאליסט במובן זה שהיה רוצה לראות בישראל חברה בעלת רמה גבוהה של שוויוניות, הן שוויון ערך האדם והן שוויון הזדמנויות הקשור גם לשוויון חומרי, עד כמה שהדבר אפשרי.

הסוציאליזם, לדברי אבישי, מניח קיום שוויון בין עדות, בין גזעים ובין מינים. הוא יוצר תחושה שקיימת חברה עם קריטריונים ערכיים לקביעת מעמדו של האדם, לאבחנה בין מותר לאסור ולהצבת נורמות התנהגות בחיי היום־יום. חברה המושתתת על ערכים כאלה, אומר אבישי, תעשה מאמצים כנים ליישב קונפליקטים מבחוץ ומבפנים באמצעות משא־ומתן — כמובן, תוך כדי שמירה על האינטרס שלה ועם נכונות להבין את הצד האחר ולהתפשר.

אבישי גרוסמן מנסה לבחון ולסכם את שנת 1985 מבחינת התקדמותה או נסיגתה של החברה הישראלית, לאור התפיסה הסוציאליסטית שהציג: „במבט לאחור היתה זו שנה רעה ומעוררת דאגה", אומר אבישי. „בתחום הכלכלי והחברתי, השכירים ומעוטי היכולת הם אלה שספגו את המכה העיקרית כתוצאה מן התוכנית הכלכלית. בתחום החברתי הגענו להקצנה מרחיקת־לכת בין יהודים לערבים ובין דתיים לחילוניים, כאשר האתנוצנטריות — כלומר, שימת היהודים והיהדות במרכז כשכל היתר הוא שולי — הופכת למרכיב מרכזי בחברתנו. סוציאליזם במובן העמוק שלו בנוי על הנחה שניתן לתת אמון ברצונו ובכוונותיו הטובים של אדם, ושאם תבטח ותאמין בו, הוא גם יפעל בכיוונים האלה. חוסר האמון בין יהודים לערבים ובין דתיים לחילוניים (ולגבי עדות המצב קצת השתפר) גבר. העיקרון של שיתוף־פעולה ומתן הזדמנויות שוות, כדי לרכך את המציאות הקיצונית הגועשת של החברה הישראלית, נמצא בשחיקה חמורה".

גם בתחום הפוליטי הביאה שנת 1985 אכזבה לאבישי גרוסמן: „הייתי משוכנע שחיוני ביותר להקים גוף יוני־סוציאליסטי־הומניסטי, שיהיה מורכב ממפ"ם, ר"צ וחלקי ציבור המזדהים עם שלום־עכשיו, כדי שתהיה אלטרנטיבה מוסרית, ערכית ורוחנית בשלב הראשון; ובשלב מאוחר יותר גם אלטרנטיבה כוחנית. אבל גוף כזה לא קם לאכזבתי. ויש לי ספקות חמורים אם יקום בשנה הקרובה. אם בכלל. בכך אנו נחמיץ את יעודנו ואנחנו בדרך להתפוררות".

אל המחצית השניה

המחצית הראשונה של העשור השעיפה את פניה לרעיון הסוציאליסטי הדמוקרטי. קולו השתתק. אידיאה פוליטית חיה וקיימת כשהיא מסגינה את חיוניותה על־ידי כך שהיא מאלצת את דעת הקהל להשיב על שאלות שהיא מציבה על סדר היום; התשובות עשויות להיות מגוונות, אך השאלות מגדירות את מרחב הדיון האידיאולוגי.

בעשור שחלף נשמעו שאלותיהם של הסוציאליסטים או הסוציאל־דמוקרטים פחות ופחות מבטאות את כאבי הכבוד והרווחה של הפועל והאינטלקטואל במדינות המערב. הדלכנטיות, הנגיעות, של כמעט כל אמצעי הביטוי והצריכה הסוציאליסטיים התרחקו בהתמדה מחיי היומיום של אחוזים הלחוצים בין אינפלציה, אבטלה וירידה ברמת החיים. נפערה תהום: אלו צעקו את סיסמאותיהם, ואלו משכו בכתפיים והלכו ימינה.

הימין, כמיותר הימין השמרני החדש, לא סיפק פתרונות משביעי־רצון, למה שמכונה בעגה הסוציאליסטית „בעיות־יסוד", אבל הוא כן סיפק מירשמים לסידור מהיר של עניינים בוערים. הוא לא הציע להפוך את עורה של המציאות כדי להביא לתיקונה. במקום המהפכנות בלי מועד מרעון אמר הימין החדש, שהמציאות ביסודה בסדר, והשיפור יבוא על־ידי מעשה התיקון הרצוף עצמו ולא על־ידי זעזועים ורעשים גדולים. לא היה צריך להמתין לרוח הגדולה כדי שתמתק את הרע ותזרע את הטוב (שיצמח, יפרח ויבשיל בעוד דור, כדברי ההבטחה הסוציאליסטית), אלא פשוט לקום ולהשלים עם חלקים גדולים של הממשות העגומה, לראות בה מרכיב נורמאלי של סדר נורמאלי, המשתנה רק לאיטו.

להדגמה, נתבונן במושג אחד: שיעור האבטלה הטבעי. הסוציאל־דמוקרטים אינם משלימים עם אבטלה גבוהה, מעלים רעיונות לחיסולה המהיר, וטוענים שהיא רק מעשה ידי מדיניות־אדם, ולכן אפשר להפחיתה על־ידי מעשה ידי מדיניות־אדם אחרת. השמרנים אומרים, שהאבטלה הגבוהה מצויה ברמתה הטבעית, שאליה הגיעה כתוצאה בלתי־נמנעת של פעולת כוחות כלכליים, פוליטיים, טכניים ומוסריים, שלא בקלות ישתנו, אם בכלל. אין מה לעשות, צריך להתרגל אליה, אל האבטלה הטבעית הזו, כשכל ניסיון להקטנתה המהירה יסתיים במפח־נפש או בטירוף מחודש של מערכות המחירים, כלומר, באינפלציה מואצת ואבטלה גבוהה אף יותר. אז־יכך, התיאוריה השמרנית מסבירה שבעצם „אין ברירה", ו„ככה זה", ו„אין מה לעשות", ולכן הבה נפיק את מיטב הנאותינו מאילוצינו.

הסוציאליזם אמור היה לפרוס אלטרנטיבות צבעוניות, אך איכות מרכולתו ומחירה הגבוה הבריחו את הקונים הפוטנציאליים מדוכנו. וככל שהתרחקו, כך שקע במרירותו, בסגירותו ובלקסיקונו המסורבל.

במחצית השניה של שנות השמונים — מתנבאים עכשיו הוגים פוליטיים במערב — עשוי המשחק לעבור שוב למגרש הסוציאליסטי (ה„ניו־סוציאליסטי"). ההמתנה וההשלמה מיצו את עצמן, ולא הביאו את הרוגע החברתי שחלק גדול מן הציבור קיווה לו באורך־רוח. הקולות האומרים שנמאס לחכות מתרבים, וצלילם כבר איננו צורם. שוב גובר הביקוש לחלומות, לאידיאלים. עוד שנה של קיפאון כלכלי במערב ובמזרח תניע הרכבת מעגלי־דורות חלומים.

אך השאלה היא, מה יוויו מעגלים אלה כתנועתם: האם רק אבק ורעש ושחוק של העבר: הסוציאליזם הדמוקרטי, כדי לבעוט לשער וגם בלי להבקיע, אך לפחות להצביע על היותו פארטנר למשחק. צריך אסטרטגיה חדשה, מאמנים היודעים את מטרות הקבוצה, ושריריים חזקים. הוא צריך להתחבר מחדש אל המציאות, לנטוש את המילונים המצהיבים, לגבש מדיניות ריאלית, ולהדליק פנסים. יהיה זה סוציאליזם אחר לחלוטין מזה שהכרנו עד כה: יותר סולידארי, פחות דוגמאטי; יותר שואל, פחות קובע, יותר אישי, פחות ריכוזי, יותר תחרותי, פחות מתוכנן וסדור־מראש, יותר מקשיב, פחות מרביץ תורה, עם הפנים לאורח הלחוץ ולא רק אל השמש העולה. ניו־סוציאליזם עשוי לשנות את מהלך המחצית השניה של שנות השמונים, אך דווקא ברוחו החדשה ניזהר מייד, מהבטחות מחייבות וכובלות מדי — הלא הוא עלול גם להיכשל.

* * *

בסיומה של 1985 ולקראת השנה החדשה אנו מביאים שתי רשימות על עתיד הסוציאליזם הדמוקרטי במערב, שפורסמו בגיליונות האחרונים של שני שבועונים חשובים, האחד סוציאליסטי („ניו סטייטסמן") והשני ליבראלי („אקונומיסט"), ובן שיחה עם אבישי גרוסמן, מי שעמד בעבר בראש המחלקה הפוליטית העיונית של הקיבוץ הארצי, ושהמחצית השניה תהיה יותר טובה מגיע לנו אחרי הראשונה הרעה.

פ. סבר

יבשת אובדת־עצות

הסיכוי של אירופה: סוציאליזם דמוקראטי

מאת פטר גלוץ

אירופה עשויה לחישרד כישות פוליטית — אם הדבר ניתן בכלל — רק באמצעות מדיניות משותפת לשמאל האירופי כולו. אבל גם ההיפך נכון: רק, במונחים כלל־אירופיים ניתן כיום להגשים את הסוציאליזם הדמוקרטי. במונחים לאומיים, אידיאלים אלה מבזיבים מיום ליום.

הנימוקים בעד פוליטיקה כלל־אירופית טמונים בתחומי הכלכלה והתרבות, באיבוד כוחה של מדיניות כלכלית לאומית כלשהי בגלל עליית כוחם של שוקי־הון על־לאומיים ובגלל האיום על הזהות האירופית מצד „אמצעי התקשורת החדשים", הבינלאומיים. יש להתחשב בירידת כוחן של המדינות לעומת הבנקים המרכזיים, הבנקים המסחריים הבינלאומיים, שוקי הכספים העל־לאומיים והחברות הרב־לאומיות. ריבונותן של המדינות מתמוטטת והולכת. דומה, כי אנו עדים ל„לבנוניזציה" של תפקידיהן הכלכליים של המדינות התעשייתיות המודרניות.

הממשלות נחלשות

התפתחות זו היא הסיבה לאיבוד אמינותן של ממשלות דמוקרטיות בעת האחרונה — הן ימניות והן שמאליות. כשהן באופוזיציה הן מבטיחות לחסל אבטלה, להאיט אינפלציה ולהגביר צמיחה כלכלית, ואילו כשהן מגיעות לשלטון, מתברר להן שחסר להן הכוח הדרוש לעשות זאת. הקנצלר לשעבר של גרמניה, הלמוט שמידט, ציין שאפילו ניתן לו להפעיל את כל גורמי המדיניות הכלכלית הלאומית — גם אז לא היה מצליח לשלוט ביותר מ־30 אחוז מהפעילות הכלכלית. והוא אינו מגזים.

לא היתה שום סיבה להיות מופתע מריכוז ההון הבינלאומי ומתלות הבינלאומית ההודית בתחום הכלכלי, שהלכה וגברה אחרי מלחמת העולם השנייה, וגרמה להחלשתן של ממשלות לאומיות. מארקס חזה התפתחויות אלה. כיום, יותר מ־4,500 חברות בינלאומיות, הרשומות ב־9 מדינות השוק האירופי המשותף, שולטות בכ־50,000 מפעלים מחוץ למדינות מוצאן. חברות ענקיות אלה יכולות לתכנן ולפעול ביעילות העולה בהרבה על זו של משרד ממשלתי ממוצע.

תוכנית אמריקנית

ההתפתחויות בשוקי הכספים היו צפויות פחות. ב־1944 תפרה ארצות הברית את הסכם „ברטון וודס" על־פי מידותיה, ובהתאם לאינטרסים אמריקניים, שעלו בקנה אחד עם האינטרסים של מדינות קפיטליסטיות אחרות. כשהוקמה קרן המטבע הבינלאומית, התחייבו המדינות החברות להצמיד את המטבעות שלהן לזהב או לדולר האמריקני. (כדאי לציין שבשנות ה־40 המאוחרות היו כ־70 אחוז ממלאי הזהב העולמי בידי ארצות־הברית). יותר מאוחר, התקבל „ההסכם הכללי על מכסים וסחר" (גאט"ט) שהיקשה על מדינות נחשלות להפעיל מדיניות מגן, הבטיח זרם חזק למדי של סחר עולמי והפך את המודרניזציה לבלתי־נמנעת. היה ברור מי מנהל את העניינים. אולם ב־1973 התמוטטה המערכת. הבנקים המרכזיים של המדינות מחוץ ל„גוש הדולר" סירבו להוסיף לקנות דולרים בשער קבוע. הם שאפו להגן על משקיעים ועל חוסכים באמצעות מדיניות אנטי־אינפלציונית.

התפרצות שוק ההון

התוצאה הראשונה של שערי החליפין הניידים היתה העברת חלק מעוצמת הממשלות לבנקים המרכזיים. יותר מאוחר התחוללה התפרצות שוקי־ההון על־לאומיים, פטורים מפיקוח מצד הבנקים המרכזיים. המצב השתנה לגמרי. ניידות ההון ממדינה למדינה, בהתאם לשערי חליפין ושיעורי הריבית, הביאה להרס המוחלט של תורת קיינס, המבוססת על יחידות לאומיות.

הרווח המינימלי שיש להציע כיום להון המחפש מקומות השקעה — כדי ליצור השקעות יצרניות ומקומות עבודה — הוא פחות תוצאה של מדיניות ממשלות מאשר בעבר. כמעט אי־אפשר כיום לנהל, במסגרת המדינה, מדיניות שמטרתה סוציאליזם דמוקרטי.

התפתחות נוספת שהשמאל האירופי מוכרח לפעול בה, היא התפתחות הטכנולוגיה המודרנית — הטכנולוגיות להעברת ידיעות, המיקרו־אלקטרוניקה וצורות העיבוד החדישות של נתונים.

מגדל בבל תקשורתי

ברוב חלקי אירופה קולטים אנשים כיום שלושה או ארבעה ערוצי טלוויזיה. פירוש הדבר, שאפשר להגיע לתושבי אירופה באמצעות הופעות בשלושה או ארבעה ערוצים. תוך עשר שנים יהיה באירופה „מגדל בבל" של קולות שונים ומשונים, המכוונים לקבוצות מגוונות ביותר: משחקי וידיאו, עיתונות מקומית, תחנות רדיו חדשות וגלי רדיו וטלוויזיה חדשים לשימוש פרטי. מבנה הפצת המידע יועמד על ראשו. עוד לא ברור אלו מסרים ודמויות יחדרו לראשיהם של פועלי אירופה.

סכנה זו גדולה לגבי תרבויות אירופה העצמאיות: לתרבויות הלאומיות השונות, לתרבות ההומניסטית, לתרבות ההמונים הדמוקרטית, ובמידת־מה לתרבות האופיינית לבורגנות. במזרח הביא משטר פיקוח חמור, במשך עשרות שנים, להתרוששות הכוחות היצירתיים, במערב קיימת סכנה, כי חברות התקשורת ההמונית החדשות יצמקו את הפתיחות המקובלת של החברה האירופית.

כוחות היצירה ובדרור

כוחות ההתנגדות, במיוחד התנגדות מעמד הפועלים, התגוננו מאז סוף המאה ה־19 וראשית המאה ה־20. יש סכנה כי לכוחות היצירה החדשים לא יהיה בסיס כלכלי משלהם, והם יידחפו לתוך גיטו תרבותי, ויזינו ל„תרבות אלטרנטיבית". בתוך כך, תעוצב תודעת ההמונים באמצעות תאגידי ענק, שמקום מושבם באמריקה, באוסטרליה או במקום אחר כלשהו.

בבואנו לעבר תוכנית אירופית להגשמת הסוציאל־דמוקרטיה, כדאי להתחשב בנקודות הבאות:

● ליבשת שלנו עדיין יש מה לתרום. עלינו לקדם את ההתפתחויות האירופיות של 400

(סוף בעמוד 10)

מתוך „ניו סטייטסמן"

(הכותב הוא מנכ"ל המפלגה הסוציאליסטית של מערב גרמניה — הס.פ.ד. — וחבר בפרלמנט הפדראלי)

מהפך המטוטלת הפוליטית

כשהסופה הניאו־שמרנית של שנות ה־70 המאוחרות ושנות ה־80 המוקדמות נחלשת והולכת; כשהשמרנים נכשלים בפתרון בעיות כאובות — הסוציאליסטים של מערב־אירופה יכולים לצאת מהמקלטים ולהיווכח: דבר לא השתנה

אחרי עשר שנים רזות, אנשי השמאל האירופי המתון — סוציאליסטים, חברי ליבור וסוציאל־דמוקרטים — שוב אופטימיים לגבי סיכוייהם לעמוד בראש ממשלות ארצותיהם. לתופעה זו ישנן כמה סיבות טובות.

ראשית, ממשלות השמרנים לא הצליחו לפתור בעיות כאובות, והמטוטלת הפוליטית מתחילה עתה לנוע בכיוון ההפוך.

סוציאליסטים באופוזיציה בבריטניה, בהולנד ובמערב־גרמניה, למשל, מקווים לשוב לשלטון תוך שלוש השנים הבאות. יתר־על־כן, סוציאליסטים בשלטון מקווים להישאר שם (בספרד, ביוון; ואולי גם באיטליה). אפילו לא ינצחו הסוציאליסטים בבחירות בצרפת במארס, הם יהיו בטוחים ששוב לא יחכו 23 שנה לעמוד בראש ממשלה צרפתית.

שנית, הסופה הניאו־שמרנית של שנות ה־70 המאוחרות ושנות ה־80 המוקדמות הולכת ונחלשת. הסוציאליסטים של מערב־אירופה מתחילים לצאת ממקלטיהם, ולהפתעתם, הם מוצאים שבנוף החברתי והכלכלי לא חלו שינויים מרחיקי־לכת. אמת, חברות ממשלתיות נמכרו לידיים פרטיות, אך עדיין נשארו חברות רבות בידי הממשלות. אמת, ממשלות שמרניות קיצצו בשירותים סוציאליים, ובכל זאת, מדינת הסעד נשארה על תילה. אולי השמרנים אינם מחבבים אותה, אך אי־אפשר בלעדיה.

דבר לא השתנה

הוצאותיהן של ממשלות מערב־אירופה הגיעו ל־50 אחוז מהתל"ג ב־1985. הם עמדו על 35 אחוז, בערך לפני 20 שנה. הממשלות יתקשו להפחית נתון זה, נוכח הצורך לשלם קצבות זקנה לאוכלוסיה האירופית ההולכת ומזדקנת (ודמי אבטלה ל־18 או 20 מיליון המובטלים, ונוכח הצורך להתמיד בתשלום הוצאותיהן).

לפני ארבע שנים בבריטניה, בצרפת, באיטליה בשווייץ ובמערב־גרמניה, 50 אחוז עד 58 אחוז של המשתכרים קיבלו מידי הממשלות, את משכורותיהם העיקריות, כלומר, את החלק שכיסה את מצרכיהם החיוניים. (לעומת זאת, ממשלת ארצות־הברית כיסתה רק 42 אחוז מהכנסותיהם העיקריות של האמריקנים). נכסי הציבור נמסרו לידיים פרטיות, וכתוצאה מכך פחת מספר מקבלי השכר מקופת הממשלות מאז 1981, אך חלה בינתיים, עלייה חדה בהוצאה סוציאלית, ולמעשה, לא חל שינוי משמעותי בסכומי הכספים הממשלתיים הזורמים לציבור.

בקיצור, הניאו־שמרנים רק ביצעו מספר תיקונים (לטעמם) בדגם הסוציאל־דמוקרטי של מדינת הסעד. אך הם לא החליפו אותו.

אין בעיות ימניות

הסיבה השלישית לביטחונם העצמי החדש של הסוציאליסטים היא החשובה ביותר: הם התחילו שוב לחשוב במקום להתבוסס ולשתוק, והם מציאותיים יותר כיום. רבים מהם השלימו עם כך, שעצם העובדה כי שמרנים הצביעו על בעיה מסוימת, אינה אומרת שפתרונה הוא בהכרח שמרני. בעקבות אורח־מחשבה זה, הסוציאליסטים מחפשים פתרונות לבעיות כאילו „שמרניות": ריסון השררה הממשלתית, הצורך ביוזמה התגרבותית וחשיבות חופש הפרט.

בקרב הסוציאליסטים של מערב־אירופה מקובלת כיום הדיעה, כי תשובות צנטרליסטיות אינן תמיד היעילות ביותר או הרצויות ביותר. רובם יסכימו, כי רוחב הלב של מדינת הסעד עלולה להיות בירוקרטית או לא־אנושית. הם גם מחפשים תשובות לטענת השמרנים, כי כמעט של דבר למרות הכוונות הטובות, הרפורמות של הסוציאליסטים סופן כישלון או הפרה חוזרות.

איך עושים זאת?

סוציאליסטים רבים נרתעים ממחשבות כאלה, אך חשיבה מחודשת מסוג זה אין פירושה הפקרת אידיאלים. רוב הסוציאליסטים של מערב־אירופה יסכימו כבעבר ליעדים ולעקרונות משותפים מסוימים: צדק כלכלי, חלוקת נכסים הוגנת ושוויון בהזדמנויות חברתיות. לעומת זאת, הם הגמישו את רעיונותיהם לגבי האמצעים להגיע ליעדים אלה. אפילו השמאליים יותר אינם מדברים על פירוק הקפיטליזם.

מתחילה להתממש כלכלת היצע סוציאליסטית, המבוססת על מועצות מקומיות, שתפקידם לעודד מסחר ולפקח על שירותים סוציאליים באזוריהן. הוויכוחים על דמוקרטיה כלכלית מתרכזים עתה בתמורות למסירת מניות לעובדים — על־פי הדגם השוודי שהאיגודים המקצועיים ממלאים בו תפקיד עיקרי, או על־פי הדגם הצרפתי והמערב־גרמני שמוסר ליחידים מניות — לא כהלאמת מפעלים.

נדיבות שווא וחודות

במקום להתנגד לאוטומציה, בודקים

(סוף בעמוד 10)

עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנוש
ראש דסק לענייני היום: לוי מורב

מצפון בכבלים

מאת גיורא מנור

בביכול התנהל כל השבוע שעבר דו־קרב בין צבי גור הרוצח־דהבורה, לבין רפי סויסה, האחראי לשירות בתי־הסוהר. רפי סויסה נושא משום מה את התואר גונדר, שמזכיר לי את תנועת בית״ר, תואר שיש לו ריח קצת מאשימטי, ואינו הולם אותו ואת תפקידו. על כל פנים, אם לשפוט לפי הידיעות בכלי התקשורת, באילו העמיד צבי גור בסימן שאלה את גישתו האנושית של סויסה. שוב ושוב שאלו שורדים בנימה של חוכמה לאחר מעשה: האם עכשיו תשנה את גישתך הליבראלית כלפי האסירים שלך?

הורה מטופשת זו על אותה שאלה נגאלית יצרה אווירה אנטי־הומאנית. למעשה, אין כל קשר בין סגנון החיים בבתי הכלא בישראל לבין בריחתו של אסיר זה או אחר, יהיה זה רוצח מפורסם או גנב אלמוני.

בכך שניתן למי שנידון למאסר־עולם לעבוד ללא שמירה מחוץ לחומת בית־הסוהר, יש דווקא מידה של התאכזרות כלפי האסיר. קשה לתאר מישהו, שלא היה מתפתה להתחלק, שעה שהדבר הגרוע ביותר היכול לקרות לו הוא שייתפס ויוחזר לכלא, הרי ממילא נידון האסיר לבלות בו את שארית חייו. לא מובן, מדוע יש להעמיד במבחן כזה אפילו רוצח־ילדים. האם סבורים מנהלי שירות בתי־הסוהר, שגישתם האנושית לאסירים הופכת את הכלואים לבעלי רמה מוסרית, שאף אדם רגיל אינו נדרש לעמוד בה? הלא העמידו את צבי גור לחיות השומר על עצמו. הפכו את מצפונו לבכבלים. יש בכך מידה של אכזריות, שאין תוקף הענישה מתכוונים אליה.

בלי ספק זהו כישלון. אבל לא של השיטה, לא של יישומה. מה שמבקש רפי סויסה לבצע הוא, בסופו של דבר, רק מעט האנשה של הענישה. אין הוא יכול לצאת אל מחוץ לשיטה, הרואה בשלילת חירותו של אדם למשך שנים ארוכות את האמצעי המרכזי שלה בחינוך־מחדש של פושעים. יש מידה של תמימות בכל הדיבורים על חינוך מחדש בין כותלי הכלא: אין לך מצב מחות מעורר שינוי בחיים מגבילות חופש התנועה, חופש הפגישה עם אדם קרוב או בבני־משפחה, כליאה, ואין זה משנה אם תנאי המאסר טובים והיגייניים או קשים מנשוא, יוצרת מצבי־לחץ, שגם אנשים בריאים בנפשם אינם יכולים, על־פי־רוב, לעמוד בהם ללא נזק לאישיותם. וכאן מדובר באנשים שממילא הם חלשי־אופי, ובעלי פגמים במבנה אישיותם — שאם לא כן, לא היו, ברוב המקרים, מתגלגלים אל עולם הפשע מלכתחילה.

אסיר־עולם שאינו מנסה לברוח מהכלא הוא אדם מסורס, שאין לו תקווה עוד, שאינו חולם על העתיד, מתיחי. אם הבינותי היטב את דעותיו של סויסה, שיטתו עומדת על מינון נכון של אחריות, שצריכה להחזיר לאסיר את הכבוד העצמי שלו ולהחזק את האני־העליון הפגוע או המגוון שלו. זו מחשבה נכונה, אבל קשה מאוד ליישום, בייחוד משום שרוב אלה העוברים למחייתם בכלאים אינם אנשים בעלי השכלה פסיכולוגית, והאנשה המוכנת היא בראש ובראשונה שלא להסתבך עם הממונים עליהם. לכן הם מקיימים משמעת נוקשה, שתמנע באמצעים אדמיניסטראטיביים התפרעות או בריחה.

בראש מבקריו של רפי סויסה, עקב בריחתו של צבי גור, עמדו אנשי המשטרה שרואינו. וגם זה מובן. בעיני השוטר תפקידו מסתיים ברגע שהוא יכול לסגור את הפושע שנתפס בפח־האשפה של החברה: בית־הסוהר. המשטרה אינה עוסקת במאמצים לתקן מצב חברתי, אלא בסילוק המיטרדים המפריעים לשגרה התקינה של חיי החברה.

מצד הציבור הרחב, המניע העיקרי לביקורת על „פינוק", בביכול, של אסירים שפוטים הוא הפחד. זה מובן לגמרי. אם כי גם בתחום זה תרמו כלי־התקשורת להגברת התגובה האינסטינקטיבית, שבאה לידי ביטוי באיבה כלפי הסוהרים שנכשלו בתפקידם.

בעצם, רק מי שלוקח את תפקידו בשירות בתי־הסוהר ברצינות ומנסה לחשוב על מטרת עבודתו, מעבר לשאלה איך לעבור את היום בלי מפגעים (ו.א. הפרות משמעת או בריחות), מעוניין בשיקום אפשרי של האסיר. החברה בכלל רוצה רק בהרחקתו של הפושע.

אני בטוח, שאין בנמצא שוטה, הסבור שמאסר ממושך יש בו כדי לחנך, ורק תמימים מאמינים בכוח ההרתעה של עונשים חמורים. רק במקרים קלי־ערך, כגון עבירות תנועה, או ביחסים אזרחיים בין לווה לנושה או הפרעות סדר שוליות עשוי העונש הצפוי למנוע הישנות של פריעת חוקים התנהגות המוזיקה לחברה.

פושעים של ממש, כגון רוצח או שודד אלים, אינם מבוצעים על־פי שיקול הגיוני של רווח והפסד, הדחף הייצרי חזק ובדרך־כלל אינו נחלש בשל התוצאה הצפויה. ואצל הפושע המקצועני — גנב או רמאי — העונש הוא כמעט חלק מהחיים הנורמאליים, כמו שהוא רואה אותם. חומרת העונש אינה מהווה גורם הרתעה, כפי שמוכיח הניסיון ההיסטורי. בימי־הביניים ובעצם עד־לפני מאה או מאתיים שנה, ובארצות האיסלאם עד עצם היום הזה, כאשר עבור גניבת כבשה צפוי הגנב למוות או לקטיעת ידו, צריכים היו הפשעים להיעלם כליל. הרי ברור שאין גניבה כלשהי שווה יד ימין או את מחיר עצם החיים. עובדה, העונשים הדראקוניים אינם גורמים לעלייה משמעותית ברמה המוסרית של החברה בה הם נהוגים.

כמובן שהחברה ראויה להגנה מפני פושעים. אבל מוטב שנדע, שאין הכליאה בבית־הסוהר אלא אמצעי היגייני, ואינה פותרת את הבעיה עצמה. אותם החוזרים שוב ושוב למאסר מוכיחים את כשלון שיטת הכליאה כאמצעי חינוכי.

מה שמנסה רפי סויסה לעשות בשירות בתי־הסוהר הישראליים הוא להחזיק באסירים בתנאים הפחות משפילים, כדי לא לעודד את כל אותן תופעות קשות של אלימות ופשיעה בתוך כותלי הכלא עצמו. היחס האנושי לאסיר שהוא מנסה להנהיג אינו יכול — ולא נועד — להבטיח, שאיש לא יימלט מתאו. והוא ראוי לעידוד ולתמיכה, ולא לשאלות כביכול תמימות, האם מקרה זה או אחר שקרה עירער את בטחונו בדיעותיו.

עת מלחמה ועט השלום

„ארצות־הברית של המזרח־התיכון" – תוך ביטול מחיצות דתיות, גזעיות ואתניות – זוהי תמצית הרעיון האוטופי שגבריאל שטרן המנוח, הכתב המדיני לשעבר של „על המשמר", לחם וכתב למענו, בהשראת מורהו מרטין בובר

מאת משה גבאי

בשבוע שעבר העניק המכון ללימודים ערביים בגבעת חביבה, האגודה להבנה בין־דתית ומרכז מרטין בובר, את הפרס על שם גבריאל שטרן המנוח, לשמואל טולדאנו, בשל פעילותו הנמרצת בקרב הנוער למען דו־קיום והבנה יהודית־ערבית.

גבריאל שטרן, מתלמידיו של מרטין בובר, ומזכירו שלעבר, כיהן שנים רבות ככתב מדיני של „על המשמר". גבריאל אימץ לעצמו את תורת המידות של בובר, אשר גרס, כי אצל כל אדם מצוי קו תיחום, וזהו קו המחייב אותך להכריע תמיד מחדש בין מירב הטוב שאפשר וצריך לעשותו, לבין מיעוט הרע שלפעמים אין מנוס ממנו.

הרעיון המרכזי, העובר דרך כל הגותו של בובר הוא שעובדת היסוד של הקיום האנושי אינה מתמצית בחיות היחיד לעצמו אלא בהיות אדם עם האדם, או כלשון אחר, מותר האדם, שבחייו מתרחש משהו בינו לבין זולתו. גבריאל שטרן נולד בגרמניה ב־1913 והיה עד לקריסת מדינות והולדת אומות חדשות.

גישה הומניסטית

כתיבתו של גבריאל שטרן הצטיינה בגישה הומניסטית, במיוחד ביחסו לשאלה הערבית, וניכרה בה השפעתם של אישים כמו מגנס, בובר וסימון.

את דרכו בארץ החל בפעילות בליגה לשיתוף ולשוויון יהודי ערבי. גבריאל קשר קשרים עם אישים כמו קלווריסקי, סמילנסקי וקפלנסקי. לאחר מכן מצא את דרכו ל„על המשמר" ונחלץ להגן על מי שהשלטונות הרעו להם: עולים, יושבי מעברות, בני מיעוטים — מוסלמים ונוצרים, קראים ושומרונים.

ביחסה ובעמדותיה של מדינת ישראל כלפי הערבים שבתחומה, ראה גבריאל לא רק בעיה בעלת חשיבות הגדולה ביותר מבחינת מדיניות החוץ שלנו, אלא חלק בלתי נפרד משאלת היהודים והיהדות, כך, תפס את האנטישמיות כשאלות כמהות הנצרות.

מדי שנה נהגתי להפגיש אותו עם תלמידי הכיתה למרחנות שלימדתי. באחת מאותן פגישות סיפר לנו על פעילותו בליגה, שהציבה לעצמה מטרה להילחם בתוך היישוב היהודי והתנועה הציונית על מדיניות שלהתקרבות, שיתוף פעולה והסכם יהודי־ערבי. שומעיו הציגו לפניו את ספקותיהם: בקוויבק שבקנדה לא יכולים להסתדר ביניהם אנגלים וצרפתים, את קפריסין חילקו בין טורקים ליוונים, הפרוטסטנטים והקתולים באירלנד נלחמים זה בזה, ואילו אתם מדברים על דו־לאומיות?

כדור מרצחים

גבריאל שטרן ציטט את מרטין בובר, שראה ברעיון הדו־לאומיות רק שלב אחד בדרך למטרה רחבה יותר — הקמת קונפדרציה יהודית־ערבית במרחב, או בחלק ממנו". אבל אפשר שתחילה נצטרך להגיע לברית עמים, תוך הפרדה בין מקומות ישיבתם..."

במאמרו „בין הקברים" כתב גבריאל על נסיון הליגה להבנה יהודית־ערבית לגבש גני ברית ביישוב הערבי: „בשלהי הקיץ של שנת 1946 הלכנו, ידידי אהרון כהן ואני, אל ידידנו המשותף פאוזי דרוויש אל־חוסייני, שם נערכה אחת ההתייעצויות לקראת שיתוף פעולה יהודי־ערבי. עינינו המוקסמות היו צופיות אל עמק יהושפט, הר הבית, וירושלים הבנויה, הרים סביב לה, ותפילה חרישית בלבנו — „שאלו שלום ירושלים". אך לא עברו ימים רבים ואת ליבו של פאוזי אל־חוסייני פילח כדור מרצח. אחד הדברים הראשונים שהתעניינתי בהם אחרי מלחמת ששת הימים היה מקום קבורתם של קאלווריסקי ופאוזי. אכן, מצבתו של קלוואריסקי עומדת על תילה, ואילו זו של פאוזי ניצבה בין המצבות המפוארות של משפחת חוסייני. היה קבר וסביבו רק אבנים מסותתות לא ברור היה, אם בני המשפחה הכינו אותן לשם הקמת המצבה ולא הספיקו לגמור את המלאכה, או שמא פורקה מצבתו בידי קנאים. עמדנו מספר רגעים בדומיה על קברו של לוחם השלום הנועז".

גבריאל יצא נגד התפיסה הנוטה לראות את הסיכסוך בצבעי שחור לבן. הוא נטה לחשוב על המזרח התיכון במונחים פלורליסטיים, באומרו שאין להבינו כאשר משתמשים במונחים אתניים או גזעיים בלבד. יש לראותו בכללותו.

במבוא לאסופת מאמריו נאמר: „הלווייתו הייתה ירושלמית מאוד, כמותו. בין המתאבלים היו: טדי קולק, חבר הכנסת צללי ביטון, יצחק שמואלי, המפגין הידוע מותיקי תנועת החרות. אנשי מפ"ם, מפד"ל, רבנים רפורמיים, נזיר פרנציסקני בגלימה חומה, כומר לותרני, וצלב זהב קטן על דש מקטורנו. רק בירושלים יש הלוויות כאלה, ולא רבות. כי אין רבים כגבריאל שטרן אוהב אלוהים ואדם".

במכון ללימודים ערביים בגבעת חביבה תיחנך בקרוב כיתה על שמו של גבריאל שטרן.

הכותב הוא מנהל המכון ללימודים ערביים בגבעת חביבה, מורה בסמינר הקיבוצים בתל־אביב, וחבר קיבוץ אילון.

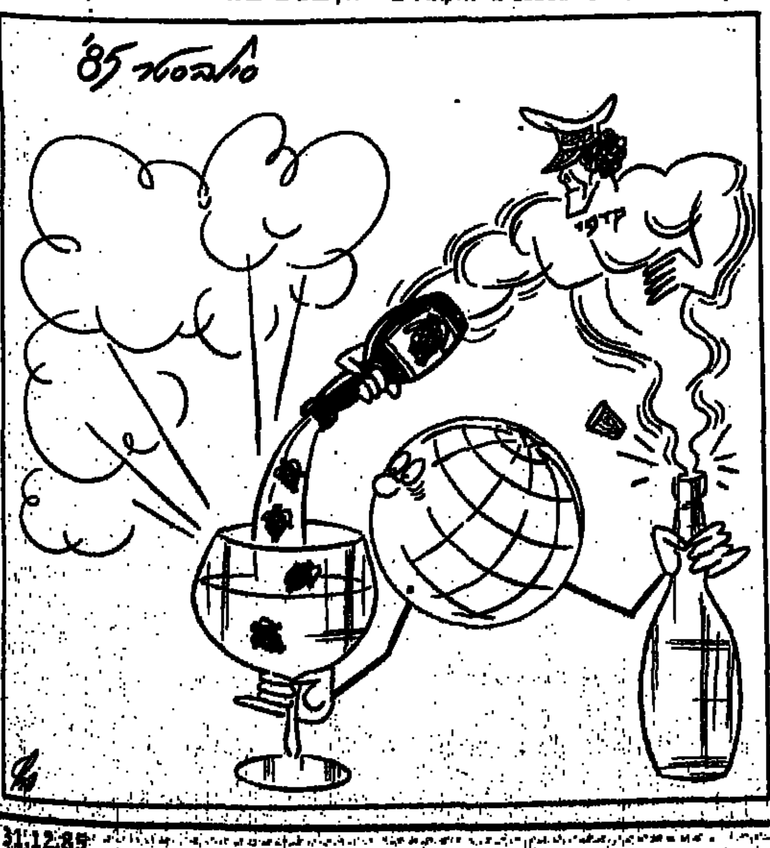

טרור נגד תיירות

מאת יוסף שמי

ההתקפה הרצחנית בנמלי התעופה ברומא ובווינה מצטרפים למקרים דומים שקרו השנה באתונה: חטיפת מטוס טי.וו.איי. ללבנון, ההשתלטות על המטוס המצרי באתונה, שנאלץ לנחות באי מלטה – השתלטות שהסתיימה באחד האסונות הגדולים ביותר כתוצאה מפירטיות אווירית; ופרשת „אכילה־לאורו" שמשלימה את התמונה הקודרת.

חטיפות מטוסים ואוניות בתכיפות כה רבה גורמות עלייה תלולה בהוצאות האבטחה. וככל שהאבטחה משתכללת כן עולה „תיחכומם" של התוקפים.

צימצום ב„תיירות דה־לוקס"

אחרי חטיפת מטוס טי.וו.איי. ירדה תנועת התיירות מארה"ב ליוון בכ־40 אחוז – כך מסר המזכיר הכללי בפדרציה הבינלאומית של ארגוני תיירות נוער וסטודנטים. הוא הוסיף, כי באותו פרק זמן עלה בשיעור דומה מספר הסטודנטים ובני נוער המבקרים את יוון, אך ספק אם הדבר מנחם את אנשי הענף.

עד כמה השפיע הצימצום בתיירות „דה לוקס", כהגדרתו של צבי ריבון מנכ"ל הפדרציה הבינלאומית של ארגוני תיירות נוער, אפשר ללמוד מהידיעה, כי סוכני הנסיעות של ארה"ב ביטלו את ההתקשרויות עם בתי־מלון ביוון.

גם באל־על מרגישים את תוצאות הטרור בתעופה. נחמן קליינמן, דובר אל־על, טוען כי החברה תיכננה גידול של 17 עד 18 אחוז בתנועה בקו האטלנטי. במציאות חלה עלייה רק בשני אחוזים לערך ב־1985. מה יהיה בשנת 1986, אין יודעים.

הפגיעה בתעופה, ובעקבותיה בתיירות, עלולה לבוא גם כתוצאה מהצטברות מקרי תקיפה על נמלי תעופה ומטוסים. נקודה רגישה במיוחד היא התיירות מארה"ב. תיירות זו מזינה את הקו הטרנסאטלנטי, קו המספק תעסוקה לרבבות אנשים. כן מהווים תיירי ארה"ב וקנדה מרכיב חשוב, ולפעמים דומיננטי, בתיפעולם של מלונות ואזורי נופש בספרד, באיטליה, ביוון וגם בישראל.

במדינות רבות תורמת התיירות תרומה נכבדה, לפעמים מכרעת, למאזן התשלומים. קשה יהיה למשל לספרד וליוון למצוא תחליף למקור הכנסה זה. העוסקים בתעופה ובתיירות מנחמים עצמם בטענה, שהיא כשלעצמה נכונה, כי הציבור שוכח אחרי זמן מה את ההתקפות על מטוסים ונמלי תעופה וממשיך לטוס ולטייל. הבעיה מתעוררת כאשר ההתקפות הללו נעשות „צפופות" בזמן מסוים ובאיזור מסוים, והכוונה למזרח־התיכון.

נזכיר שיש עוד גורמים רבים המוכנים ומזומנים ללמוד מאבו־נידאל. בין השאר הזכרו המחתרת הארמנית, המחתרת הבסקית והתנועה לשיחרור אירלנד. פגיעה בשרות תעופה במדינות אלה קלה יותר ובעלת תהודה חזקה יותר מאשר פגיעה במקום אחר.

הטרור הפלשתיני שונה מן הטרור שמפעילות קבוצות אלה בשל היותו שילוב של פשע המבוצע על־ידי ארגון מחתרתי בחסות מדינות ריבוניות – לוב, סוריה ואחרות. שילוב כזה הופך את המאמץ לבלימת הטרור למסובך ומסוכן פי כמה. כדאי להדגיש שאין צורך בפגיעה „אנושה" בתיירות ובתעופה. גם אם התנועה תיפחת ב־10 ל־15 אחוז, יפשטו את הרגל מפעלים רבים העובדים בתנאי תחרות קשים, בגבול הכדאיות הכלכלית.

התעופה האזרחית נמצאת כבר כיום במצב קשה בשל מלחמת תעריפים. הוא הדין לגבי בתי מלון ומפעלי תיירות רבים. יתכן מאוד כי המזרח התיכון והמדינות השוכנות על שפת הים־התיכון יאבדו את מקומם לטובת איזורי תיירות חלופיים. על כל פנים, ההתקפות ברומא ובוינה העמידו את התיירות במדינות הים־התיכון במצב של להיות או לחדול!

נוסעי טיסת אל־על מווינה נוחתים בישראל – כאשר ההתקפות נעשות „צפופות", התיירים נעלמים

משען חלול

בעריכת אלכס פישמן

המקצוענים

הסוציולוג דני זמיר ערך מחקר השוואתי על קציני המטכ"ל של 1967 לעומת עמיתיהם מ־1982 ■ המסקנות העיקריות: היום האלופים הם בעלי התמחות עמוקה יותר במקצועות הצבאיים, בעלי השכלה אקדמאית רחבה יותר, אף שעמיתיהם מ־1967 נחשבו כבעלי רקע חברתי „יוקרתי" והשתייכו למעין עילית צבאית

רבין, רמטכ"ל 67 – מטה של „עילית חברתית"

רפול־רמטכ"ל 82 – מטה של מקצוענים

מאת אבי בניהו

מהם התהליכים העוברים על צה"ל כצבא ועל העילית הצבאית שבתוכו? האם המקצוע „איש צבא" הולך ומתמסד ונהיה מקצועי יותר משנה לשנה? הסוציולוג דני זמיר ממשמר העמק שביקש לבדוק במחקר שערך את השאלות הללו ואחרות, השווה בעבודתו בין המטה הכללי של צה"ל בשנת 1967 ערב פרוץ מלחמת „ששת הימים", לבין המטה הכללי של צה"ל בשנת 1982 ערב פרוץ מלחמת לבנון.

מעיון במחקרו של זמיר המתבסס רובו על חומר גלוי שפורסם בכלי התקשורת בארץ ובעולם ב־20 השנים האחרונות, ניתן ללמוד, כי כצבאות רבים אחרים בעולם עוברת העילית הצבאית בישראל תהליך של „התמקצעות". לצד שינויים מהותיים אחרים במקורות הגיוס, בקריירה הצבאית, במוצא החברתי ובמאפיינים אחרים של אלופי 1967 מול אלופי 1982 (במחקר).

אלופי צה"ל, חברי המטכ"ל ב־67 היו צעירים יותר בגילם והם הגיעו לתפקידם לאחר שרות קצר יותר בצבא יחסית לחבריהם ב־82. אלופי 67 הגיעו ממוצא חברתי רם יותר, מרביתם רכשו את הכשרתם הצבאית במחתרות, בטרם קום המדינה, וחלקם בצבא הבריטי. מרביתם הרחיבו את השכלתם במהלך שרותם, דווקא מעבר לים. אלופי 67 גילו מעורבות גדולה יותר בחיים האזרחיים בישראל, וייחסו משקל רב יותר לקריירה הצבאית.

לעומתם, חברי המטכ"ל של 82 הם מקצוענים יותר ומאחוריהם שרות רב־שנים, הם מבוגרים יותר, ומקור מוצאם החברתי משכבות פחות רמות.

מרביתם רכשו השכלה גבוהה – שליש מהם רק בישראל. אלופי 82 מוגדרים כמסוגרים יותר בתוך הצבא, ומעורבים פחות בחיים האזרחיים במדינה.

במחקרו של דני זמיר המתבסס גם על חוקרים אחרים נאמר כי ההתמקצעות נראית כתהליך המרכזי המאפיין את התחום הצבאי, בחברה התעשייתית המודרנית: המדינה הלאומית־הריכוזית המאפשרת גיוס המוני עפ"י השתייכות לאומית, התיעוש, שאר מרכיבי הקידמה ושקיעתה של האצולה בחברה המערבית, מול עליית הבורגנות. כל אלה מביאים לשינויים עמוקים באופיו של הצבא. אחדים מהשינויים העיקריים הם:

● צומח צבא המונים המצוייד בנשק סטנדרטי.

● העיסוק הצבאי עובר תהליכי בידול־טכני (הופעת חילות מקצועיים), טקטי (התפתחות יחידות־משנה אוטונומיות) ואירגון נוהלי (התגבשות מטה קבוע, שרותים לוגיסטיים ומוסדות מיוחדים להגנה טוטלית).

● מקורות הגיוס החברתיים לצה"ל מת־רחבים ומתגוונים (בין 1967 ל־1982) גם כתוצאה מתהליכי הגידול והבידול של הצבא וגם כתוצאה מהשינויים בחברה כולה.

המוצא החברתי

בעקבות שינויים אלה משתנים בהכרח גם תהליכי ההכשרה שעובר איש הצבא בקריירה: קמים מוסדות מיוחדים להשכלה צבאית (מכללה לפיקוד ומטה, מיכללה בין־זרועית לבטחון לאומי ועוד), השרות הצבאי הופך מקריירה חלקית ו„תחביב", לקריירה מלאה ומקצועית.

בעבר (מ־67), נבעו תחושת השותפות, האתיקה והיוקרה של אנשי הצבא ממוצאם החברתי ה„מיוחס", ומהערכים והנורמות שהוקנו להם במשפחה ובסביבה החברתית שממנה באו האלופים. ועתה, לעומת זאת, עולה השפעתם של מוסדות ההשכלה הצבאיים והקריירה הצבאית המתמשכת, על גיבוש הערכים והנורמות המאפיינים את אנשי הצבא כקבוצה חברתית.

מכל האמור לעיל עולה המסקנה (ועל פי המחקר), ש„חשיבות" חייו האזרחיים של הקצין לפני תקופת השרות הצבאי, אחריה ובמהלכה, פוחתת בעיניו, ועולה חשיבותם של החיים בתוך המסגרת הצבאית. תהליך כזה מתרחש לגבי כל קבוצה מקצועית, אך בצבא יש לו עוצמה רבה יותר בגלל ניתוקו היחסי של הצבא מהחיים האזרחיים ואופיו כמערכת סגורה. למשל, הצבא נוטה להקים לעצמו מוסדות השכלה נפרדים, שבמסגרתם ובאווירתם המיוחדת, מקנים הכשרה לקצונה הבכירה.

חינוך יוקרתי

מה אנו יודעים על השינויים ברקע החברתי של העילית הצבאית במטכ"ל ב־1982 לעומת המטכ"ל של 1967?

אלופי 67 היו כמעט כולם יוצאי קבוצה חברתית מהתיישבות, רובם ילידי הארץ ומיעוטם ילידי מזרח אירופה. רובם נולדו למשפחות ותיקות מהעלייה השנייה או השלישית, או שנולדו בחו"ל ועלו לארץ עוד לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה. רובם באו ממשפחות מהמעמד הבינוני בישוב, או מהקבוצות בעלות היוקרה בסקטור הפועלי. כמעט כל אלופי 67 למדו בגמנסיות הוותיקות והיוקרתיות של תקופת היישוב או במוסדות החינוך של זרם העובדים ובעיר ובהתיישבות העובדת, ובבתי הספר החקלאיים שנהנו אז גם הם מיוקרה רבה.

לעומתם – אלופי צה"ל ב־1982 רובם ילידי ישראל ומזרח אירופה. אולם ילידי חו"ל שבהם היו כולם פליטי מלחמת העולם השנייה. ככל שידוע לנו, אין ביניהם יוצאי משפחות של המעמד הבינוני והפועלים הוותיקים של תקופת היישוב.

כמו בקבוצות אחרות בעלות סטטוס חברתי נמוך יותר, גם בין אלופי 1982 רבים יותר האלופים שהרקע החברתי של אביהם איננו ידוע. אך נניח ש„הבלתי ידועים" באו כולם מהשכבות הוותיקות והמבוססות יותר של החברה. גם אז, משקלם של יוצאי השכבות המבוססות בין אלופי 1967 גדול פי שניים לעומת אלופי 1982.

ניתן איפוא לומר שמסתמנת מגמה של כניסת יוצאי שכבות נמוכות יותר לעילית הצבאית, מתבלט משקלם של בעלי מוצא כפרי ואולי ישנה גם נטייה ל„גיוס עצמי" מקרב בנים להורים בעלי רקע צבאי.

הקריירה הצבאית

מתוך 17 אלופים ב־1982, 14 עשו את כל שירותם הצבאי כחיילים בסדיר ובמסגרת צה"ל. כשנתמנו לאלופים, היה מאחוריהם שירות ממושך יותר (26 שנה בממוצע) ושנות חיים רבות יותר (44 שנים בממוצע). עם פרוץ מלחמת לבנון היו אלופי 82 מבוגרים יותר מאשר היו אלופי 67, כשפרצה מלחמת ששת הימים (גיל ממוצע 47).

אלופי 1967 החלו את שירותם הצבאי בטרם הוקם צה"ל. שישה מהם שירתו לפני הקמתו של צה"ל בצבא הבריטי. האחרים שירתו בשנות ה־40 בעיקר בפלמ"ח. הם המתינו פחות שנים עד למינוים לאלופים (22 שנה).

רמת ההשכלה העל־תיכונית (האזרחית) שרכשו האלופים במשך השרות הצבאי, גבוהה יותר בין אלופי 1982: מבין 17 אלופי 1982 ארבעה הגיעו לתואר שני או יותר. עשרה למדו שנה עד שלוש שנים במוסד אקדמי ושלושה לא רכשו כלל השכלה על־תיכונית.

מבין 17 אלופי 1967, שניים הגיעו לתואר שני או יותר, עשרה למדו שנה עד שלוש שנים ו־5 לא רכשו כלל השכלה על־תיכונית.

אם נשווה איפוא את הקריירה הצבאית של אלופי 1982 לזו של אלופי 1967 ניתן לומר כי היא יותר ארוכה, יותר צבאית – סדירה ויותר צה"לית־ישראלית.

הם הגיעו לשיא הקריירה הצבאית (שלב המינוי לאלוף ותפקיד כאלוף במלחמה) כאנשים מבוגרים יותר, וניתן לשער שגם יפרשו מהצבא בגיל מבוגר יותר (נכון להיום רק חלק מאלופי 82 פרש מהצבא).

במהלך הקריירה הצבאית הארוכה יחסית לעמיתיהם מהעבר, הם רוכשים השכלה פורמלית גבוהה יותר, כאשר יותר משליש רוכשים את השכלתם האזרחית והצבאית בישראל בלבד. לעומתם, אלופי 67 מגיעים לשיא הקריירה הצבאית שלהם כאנשים צעירים יותר, כשמאחוריהם שירות צבאי קצר יותר. ראשית עיצובה של הקריירה הזו נעשה בדרך כלל במסגרות מחתרתיות וצבאיות למחצה.

כמעט כל אלופי 1967 למדו בחו"ל במהלך שירותם הצבאי. בחייהם ובמהלך שירותם הצבאי ישנו כנראה משקל רב יותר לקריירה האזרחית שלאחר שחרורם מהצבא. ואולי גם להכנות לקראתה או לציפיות ממנה.

האלוף יקותיאל אדם ז"ל – 82

האלוף ישראל טל – 67

האלוף (מיל) יאנוש בן־גל 82

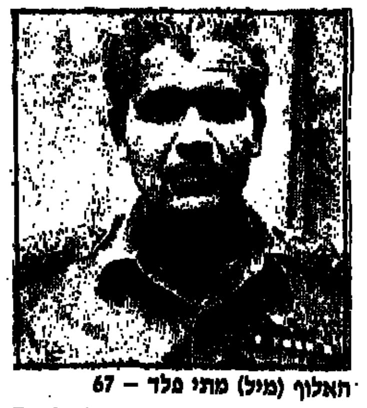

האלוף (מיל) מתי פלד – 67

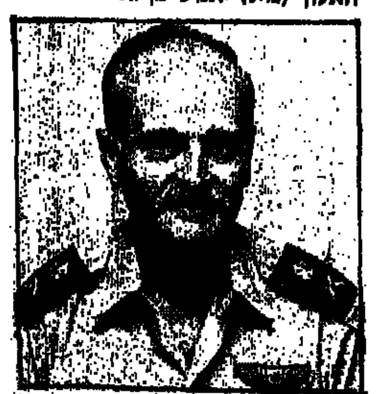

האלוף (מיל) דוד עברי – 82

האלוף אהרון יריב (מיל) – 67

אלופי 67 הגיעו לתפקידם לאחר שרות קצר יחסית והיו צעירים יותר. הם ראו בשירותם הצבאי קרש קפיצה לחיים האזרחיים לעומת עמיתיהם מ־82 שנטו לפתח קריירה צבאית מקצועית

הרקע החברתי של האב

	אלופי 1967	אלופי 1982
עצמאים	[illegible]	[illegible]
מהמעמד הבינוני	[illegible]	[illegible]
מקצועות חופשיים	[illegible]	[illegible]
פקידים	[illegible]	[illegible]
פועלים	[illegible]	[illegible]
חברי קיבוץ ומושבים	[illegible]	[illegible]
צבאיים „מקצועיים"	[illegible]	[illegible]
שירות צבאי	[illegible]	[illegible]
עסקן משאה	[illegible]	[illegible]
לא ידוע	[illegible]	[illegible]

השכלה תיכונית

	1967	1982
[illegible]	[illegible]	[illegible]
גימנסיה רחביה	[illegible]	[illegible]
בתי ספר תיכונים	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
מקוה ישראל	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
לא ידוע	[illegible]	[illegible]
סה"כ	17	17

רשות הקורא

מי מסכן את עם ישראל

הח"כ הרב אברהם שפירא מאגודת־ישראל טען מעל דוכן הכנסת ב־24.12.85, כי דווקא הציבור החילוני הוא שצריך לחשוש מהאוניברסיטה המורמונית על הר הצופים, כיוון שמרכז זה הוא „שמד" ו„עבודה זרה" (האומנם?). לשפירא וחבריו הצטרף אלי בן־גל משלנו. דבר מוזר ותמוה.

מה הפחד הגדול — העם היהודי זכה לשרוד אלפיים שנה, חרף תלאות וסבל רב. האם באמת המורמונים מסכנים את העם היהודי.

הבעיה עם שפירא וחבריו היא, שהם תמיד יודעים יותר טוב מה טוב לציבור החילוני: מתי יראה כדורגל או הצגות, מה יאכל ומתי יסע. מכל מקום, המורמונים אינם מסכנים את עם ישראל יותר מהחרדים בירושלים.

דורון ססקטור, הראל

המורמונים — כמו הבהאים

התנגדותם של החוגים הדתיים להקמת האוניברסיטה המורמונית מעידה על תפישה מוטעית של היהדות. ברצוני להזכיר כי כאשר המקדש עמד על תילו, התריעו הנביאים „ותבואו ותטמאו את ארצי".

יהודי, המבין שערכי היהדות הם מעבר לזמן, למקום ולחומר, לא יתייחס כלל להקמת המבנה המורמוני וממילא לא יוכל להיפגע. גם החילוניים לא יפגעו, כי אינם מגלים עניין בדת כלשהי.

כשם שמקדש הבהאים בחיפה לא הגדיל את מספר המאמינים בדת זו בקרב היהודים בישראל, לא נראה לי שהמורמונים יגרמו להמרות דת. השקעותיהם העצומות ישפרו את הרווחה הכלכלית ויגבירו את התיירות לישראל.

מיכאל חרמון, ירושלים

לא רק השכר נשחק

בדיון בבית מפ"ם, על שחיקת שכרם של הגימלאים, אמר לי אחד הגימלאים: „אל תחשוב שהגימלאים הגיעו חלילה לפת לחם. אבל כיוון שרובם סבים לנכדים, הם רשאים לתבוע ששכרם יספיק גם לקניית מתנות לנכדיהם, כי בלי מתנות הם חדלים להיחשב כ„סבאים" בעיני הנכדים הפעוטים".

אם כן, לא רק השכר נשחק — גם הסבאות נשחקת.

פנחס טובין, תל־אביב

לחזק את הביקורת הפנימית

הידיעה שפורסמה בכלי התקשורת, כי דוד כהן, חבר ותיק ונאמן של מפ"ם, פנה לקבלת סעד משפטי כנגד המפלגה, חייבת להדליק נורה אדומה אצל החברים במרכז המפלגה. לדעתי, על מוסדות המפלגה, ובראש ובראשונה על מרכז המפלגה המתכנס בקרוב, לתת את הדעת על צעדו זה של דוד כהן. אפשר שזהו צעד של יאוש, שלא נשקל היטב, ואפשר שלא.

אבל יש לזכור, כי מרכז מפ"ם בחר בדוד כהן במשך שתי קדנציות ברציפות, כחבר במוסד הביצועי העליון של ההסתדרות, דהיינו, חבר הוועדה המרכזת — הממשלה של ההסתדרות. אם אכן זהו צעד של יאוש, יש לבחון את מניעיו, כדי ללמוד ולהסיק את המסקנות הנדרשות לתיקון תהליכים פגומים במוסדות.

אפשרות נוספת היא, שדוד כהן עשה צעד חסר תקדים זה ברגע של חולשת הדעת, מבלי לשקול היטב את ההשלכות העשויות לנבוע מצעדו זה. ואז עולות מחשבות נוגות לגבי אופן תהליך הבחירה של אנשים מרכזיים לתפקידים בכירים במוסדות השונים. על כל הכרוך בזה, אם אמנם מנגנון זה אינו מתפקד היטב, אולי אנו נדרשים למערכות איזון נוספות או אחרות.

צעדו של דוד כהן העמיד את המפלגה במצב הדורש בדיקה יסודית של תהליכים פנימיים המתרחשים בה. להווי ידוע, שצעד זה לא יוסיף לנו נקודות זכות בציבור.

כאמור, יש לבחון שוב את התהליכים הפנימיים והתיפקוד של כל המנגנונים והמוסדות, ואת מידת האיזון שלהם, כדי שהחבר ימצא את התשובות באופן האמין ביותר בתוך המפלגה, ובראש ובראשונה יש לחזק את המוסד לביקורת של המפלגה.

זאב שמיר, סניף ד"ג־גבעתיים

מנסיון אישי

נפתלי בן־משה, ברשימתו „ואוטופיזציה המקצועי" („על המשמר", 27.12.85), היטיב לחדור לעמקי המנטאליות של אוטופיזציה. אני מסכים איתו בכלל מה שכתוב ברשימה ההיא. חסרה לי שם רק תוספת קטנה וכנה כעין „בדידי הווה עובדא", או „מבשרי אחזה" — רק חוזר בתשובה יכול לקבוע את טעמו והטוב או הרע של חוזר, שהוא מכיר אותו מנסיונו האישי.

מ. בן־צבי, תל־אביב

מאת שלי יחימוביץ'

ביקור השר המדבר

שר הפנים, יצחק פרץ, שלא נאות לבקר באום-אל-פאחם, לא חסך את נוכחותו מהעיירה הבדואית תל-שבע. בשבוע שעבר ביקר השר בעיירה. יש לו, לשר פרץ, מה לחפש בתל-שבע. ראש-המועצה של העיירה הבדואית הוא יהודי, חובש כיפה, שמונה לתפקידו על-ידי משרד-הפנים.

השר פתח את ביקורו במפגש עם תלמידי תיכון „עמל" בעיירה. „הלא עם אחד אנחנו", בירך השר את התלמידים. „מדוע נבגוד איש באחיו? לכולנו אב אחד – אברהם אבינו". אחר כך בירך השר את מארחיו הנכבדים. כבוד ראש המועצה, כבוד הממונה על המחוז, ואחרים – כולם, כמובן, יהודים.

תלמידה מנומסת שאלה את השאלה הראשונה. „האם עמדתך, כבוד השר", שאלה, „עדיין עויינת מפגשי יהודים-ערבים?" „לפני מספר חודשים", ענה השר פרץ, „ביקר אצלי אחד מגדולי כוהני הדת של הדרוזים. הוא אמר לי, בין השאר: אתה יודע למה בלבנון יש כל כך הרבה מלחמות והרג? בגלל ששם התערבבו גברים ונשים מעמים שונים. ואני אמרתי: חביב אדם שנברא בצלם. ואת אומרת, שכל עם צריך לשמור על האופי שלו, על הצביון שלו".

ועוד אמר פרץ: „אסור לערבב בין עם לעם. הערבוב גורם לשנאה, לסיכסוכים ולמלחמות. אני לא דוגל בקירוב בין הנוער היהודי לערבי משום שאני רוצה שלום. בגיל צעיר המפגשים מולידים אהבה, והאהבה מובילה לנישואין. זה לא טוב ולא בריא. ידידות, הערכה וכבוד – כן, אבל לא מפגשים".

לאחר מתן תשובה זו נראה השר פרץ מרוצה מעצמו. התלמידים – פחות. כמה מהם קמו וניסו להוציא מכבוד השר תשובה ברורה עוד יותר. מנהל בית-הספר, צעיר נמרץ ודואג, השתיק בהחלטיות את הרחשים. „אין זמן", אמר. „צריך לעבור לשאלות אחרות".

השאלה הבאה היתה מדוע לא ביקר השר באום-אל-פאחם. כאן התגלה השר במלוא רוחב ליבו. „היו כאלה שיעצו לי להעניש את העיר כולה", הוא גילה, „ולא להכריז על אום-אל-פאחם כעיר, בגלל הכרוז ההוא. אבל, אני אמרתי: מה הם אשמים, מסכנים? האם בגלל שראש העיר עשה שגיאה תיענש העיר כולה?" הפיכת אום-אל-פאחם לעיר, אליבא דפרץ בתל-שבע, לא היתה כורח מציאות כשל ריבוי אוכלוסין בעיר, אלא תוצאה של סלחנות הגביר.

הרמז כלפי תל-שבע, במקרה זה, היה ברור. והוא תורגם למחווה פאטרנליסטית עם השאלה הבאה, בדבר הדרך המשובשת והמסוכנת המובילה אל העיירה, דרך שכבר תבעה כמה קורבנות בנפש. „היום, בדרך לכאן", הכריז השר, בחגיגיות, „אמרתי לראש המועצה שלכם שבעזרת השם אקציב לכם בקרוב סכום נכבד, כדי שיהיה לכם כביש" (מחיאות כפיים).

„מגילת העצמאות שלכם קוראת לשיוויון ללא הבדל גזע, דת ומין", אמרה לשר תלמידה. „למה לכם יש בתי-כנסת, ובבאר-שבע המסגד לא ניתן לבדואים?" „אין מספיק מוסלמים", אמר השר, כשעיניו מרחפות מעל החדר הגדול, המאוכלס מוסלמים בצפיפות. „אין מי שיבקר ויתפלל ועיריית באר-שבע לא הפכה את המקום לדיסקוטק, אלא למוזיאון; מוזיאון זה דבר מכובד".

תלמידה נועזת אחרת, תוך הגנבת מבט חטוף אל אברהם רביבו, ראש המועצה הממונה, שאלה – „למה ממנים ראשי מועצות יהודיים לעיירות בדואיות, ולא נותנים לנו לבחור לעצמנו ראש מועצה?" השר ענה: „אנשי המקום בעצמם מפחדים שאם אחד מהם יהיה ראש מועצה - זה יגרום לסכסוכים. אני בטוח כי יש אנשים מתאימים. הנה, שמעתי את המנהל שלכם איך שהוא מדבר יפה. הוא יכול להיות ראש מועצה. בעזרת השם יהיה לכם פעם ראש מועצה בדואי".

לרביבו, שקיבל את ראשות מועצת תל-שבע כפיצוי, לאחר שנכשל בבחירות לראשות מועצת עירו אופקים, שיגר השר פרץ הבטחה מרגיעה: „...ולרביבו נמצא סידור אחר".

את כל הקומפלקס הזה, את כל עיוותי הצדק, היטיב לסכם נער צנום ויפה, שישב מחוץ לחבורות המתלחשות בכעס לאחר תשובות השר. הילד הלא-פוליטי הזה שאל את השר בעצב: „אני רוצה להיות טייס בחיל-האוויר. למה בגלל שאני בדואי לא נותנים לי?"

כולם רימו

על רקע פרשת הקרקעות, יש לבאר-שבע פרשת הונאות פרטית משלה, מכובדת לא פחות, הולכת ומסתעפת זה שנה תמימה.

עורכי-דין, מתווכים, בעלי דירות וקוניהן – כולם כולם רימו את משרד השיכון. השיטה, בעקרון, היא פשוטה. שמאי, השותף לעבירה, מעריך מחיר דירה באופן מוטרף. מתווך ועורך-דין עורכים שני חוזים לאותה דירה. האחד – ריאלי, האחר – מנופח. על בסיס החוזה המנופח מעניק משרד השיכון משכנתא מוגדלת. ההפרש, בגודל המשכנתא, מועבר לעורך-דין.

העורך-דין עושה חלוקת שלל: הקונה, המוכר, המתווך, השמאי, כולם מחלקים ביניהם את הרווחים וכמובן – גם הוא עצמו. הזוכה גם בעמלה גבוהה מזו שהיה מקבל לו היה מחיר הדירה ריאלי. מיליון דולר הוצאו באופן כזה, במירמה, ממשרד השיכון. כמאה איש נחקרו במשטרה. כולם רימו וידעו כי הם מרמים. כתבי-אישום הוגשו כבר נגד מתווכים ונגד שני עורכי-דין. בשבוע שעבר נעצר עורך-דין שלישי, צעיר, מצליח, פוליטיקאי מקומי. בית-המשפט אסר את פירסום שמו. עורך-דין אחר אמר לי השבוע: אולי תכתבי עלי, אני עורך-דין שלא מעורב בפרשת המשכנתאות. ואכן, הפרשה טומנת בחובה הפתעות, חדשות לבקרים. כיום אתה רואה את העורך-דין מתרוצץ באולמות בית-המשפט כבתוך שלו. ולמחרת הוא כבר מוכא מרוכא ובלתי-מגולח להארכת מעצרו.

מה שמדהים, כמובן, הוא רוחב המעגל. מסתבר שלא היו אורחים שסירבו לשתף פעולה בהונאה. מסתבר שגם עורכי-דין לא יכלו לעמוד בפני קסמם של רווחים קלים. בשנה האחרונה הם צעדו בסך אל תא המעצר של משטרת באר-שבע. במשטרה אומרים שזו רק ההתחלה.

בחירות לבטלה

רייסר: לא לפזר

קורפו: לפזר

שלוש פעמים בוטלו הבחירות לסניף חירות בבאר-שבע. מזכירות תנועת החירות היא שהחליטה לבטל את הבחירות, בשל אי-סדרים, אי כשרות וגם חשד למעשים לא כשרים. המתלוננים היו בכל פעם, כמובן, אלה שהתוצאות לא נעמו להם.

שר התחבורה, חיים קורפו, הציע בשבוע שעבר לפזר את מועצת הסניף שנבחרה לאחרונה בבאר-שבע. חבר הכנסת מיכה רייסר, הבוחש נמרצות בקדרת הסניף, ביקש שלא לעשות זאת. בהחלטת ביניים, הוקפאו סמכויותיהם של יו"ר ההנהלה, אלי בוקר, ושל ראש המועצה הרברט סמואל. בחירות חדשות צפויות להיערך באמצע ינואר. על פי כל הסימנים, הן יבוטלו ברכינית.

מאת יצחק שור

ללמד אותם כשהם עוד קטנים

ד"ר לואיס אלברטו מצ'אדו, שר האינטליגנציה של ונצואלה, הוא השר היחידי בעולם המחזיק בתפקיד זה. שיתוף הפעולה בין ונצואלה לישראל הניב יצוא-ידע מבורך: שתי תוכניות ישראליות מיושמות במערכת החינוך הוונצואלית. האחת היא תוכניתו של פרופ' קרל פרנקנשטיין לשיקום החשיבה והשנייה היא תוכניתו של פרופ' ראובן פויירשטיין להעשרה אינסטרומנטלית.

את תוכניתו של פרופ' פרנקנשטיין תיארנו במדור זה פעמים אחדות. הפעם אתאר את עקרונות שיטתו של פרופ' פויירשטיין, שפותחה יחד עם צוות המכון למחקר ע"ש הדסה – ויצו – קנדה. התוכנית מופעלת בישראל זו השנה הי"ח והיא מקיפה עתה כ-20,000 תלמידים, במיוחד כאלה הסובלים מקשיי למידה.

מושג-המפתח בשיטה הוא „התנסות בלמידה מתווכת" (הל"מ). בעיקרון של דבר מאמין פרופ' פויירשטיין, כי ניתן להשפיע על פיתוח האינטליגנציה של ילדים, משום שהתנהגותו הקוגניטיבית של האדם היא מערכת פתוחה, פעילה, נתונה לשינויים. בדרך כלל יש לקבל את היחיד כפי שהוא, אבל גישה זו, שהיא סבילה במהותה, יוצרת מדיניות של שיבוץ (השמה) תלמידים בסביבות הומוגניות, המכוונות לרמת תיפקודם הנוכחית. המורים והמדריכים מורידים את איכותם ועוצמתם של הגירויים האינטלקטואליים, כדי להתאימם ליכולת הנצפית הנמוכה של היחיד.

למידה מתווכת

גישה פעילה אינה משתמשת ברמת התיפקוד הנוכחית של היחיד כבסיס לניבוי. להיפך, המתווך בין הילד ללמידה – האם, המטפלת, המורה, המדריך, – איננו מסתפק במיקוד תשומת לב הילד ללמידה ולמשמעותה אלא משנה, ממיין ומארגן את העולם בשביל הילד, ויחד עם הגירויים שהוא נותן, הוא גם מעניק להם משמעות, חזרות וחיזוקים.

מכאן משתמעת המסקנה לא רק ביחס לילדים הסובלים מקשיי למידה, אלא ביחס להבדלים שביניהם לבין הילדים המפותחים. ילד מפותח הוא ילד אשר למד למשוך את תשומת לב המבוגר, להחזיק בתשומת לב זאת, ולבחון את סביבתו הקרובה מבחינה מוטורית, שמיעתית וחזותית. מחקרים שבדקו את כמות הדיבור של האם אל הילד גילו, כי לא הכמות היא העיקר אלא הדיבור עם הילד בתגובה על התנהגותו. כאשר האם קוראת לילד בשם העצם שבו הוא משחק, היא מתווכת בין הפעולה או העצם לבין הילד. הגורם המשפיע על יכולת הילד לפתח את הפוטנציאל הגנוז בו איננה כמות הצעצועים, הספרים והגירויים, אלא הלמידה המתווכת, אשר מפתחת את הצורך לקבל תיווך נוסף, לקראת התנסות בנסיונות חדשים. דרך הלמידה המתווכת מגיע הילד להשתנות מתוך התנסות, ליצירת רצף בין האירועים ולהענקת משמעות לפעילותו מעבר לפעילות המיידית.

תינוק שבוכה ונענים לו, לומד שכדאי לדרוש, ליזום. האם ניגשת, מחליפה, מחייכת, מאכילה, תינוק שאיננו נענה מפתח „חוסר אונים נלמד". ילד מוצלח לומד מהר מאוד את המושג „עוד", כשם שהוא לומד מושגים שמעבר לסיפוק צרכיו המיידיים. למשל, כאשר הילד מתיז מים על הריצפה, האם נוטלת סחבה ואומרת: אנגב, כדי שהריצפה לא תהיה חלקה ואתה לא תיפול. בדרך זאת למד הילד מושג שמעבר לסיפוק הצורך המיידי. חוויית ההישג של הילד מעוררת את סקרנותו ונכונותו להמשיך ולהתנסות. אם עייפה תלביש את הילד בעצמה, ותגלה חוסר סבלנות, לרצונו בעצמאות. אם נבונה, הרוצה לפתח אצל ילדה חוויית הישג, תסדר את החולצה כך שהילד יוכל להסתדר בעצמו, פחות או יותר. כך גם ילמד הילד לתכנן את פעילותו במוחו, בטרם יעשה פעולה כלשהי.

להתחיל בגיל הרך

וזהי משמעות הלמידה המתווכת, וזוהי ההשתמעות של הלמידה המתווכת ביחס לגיל הרך. המסקנה מכך היא, שאינטליגנציה אפשר לפתח מן הגיל הרך, אם מתייחסים אליה כאל חלק מן האישיות, וקושרים אותה בחמימות, תגובה, הגבלה מעטה, והקשבה לילד ולצרכיו.

שיטתו של פויירשטיין עוסקת בגיל ההתבגרות אולי קצת לפניו, ואילו דברי ברשימה זו מתייחסים בעיקרו של דבר למה שמשתמע משיטת פויירשטיין ביחס לגיל הרך, משום שפיתוח האינטליגנציה, כמו פיתוח האישיות בכלל, אינו יכול להתחיל בגיל ההתבגרות. בישראל אין כיום אף גורם אחד המטפל בגילאי 0-3 בתחום החינוכי. לפני כמה שנים הכין צוות של משרד החינוך תוכנית לגילאים אלה, אך כמו תוכניות רבות אחרות, גם זו הוכנסה למגירה. פעוטונים עד גיל שלוש אינם נתונים כיום לפיקוח ולהדרכה כלשהי.

ב-1949 לא חששה הכנסת לחוקק חוק לימוד חובה, חרף המצוקה הקשה שנבעה מתוצאות המלחמה ומקליטת ההמונים. כך גם עתה צריכה המדינה להסתער על הגיל הרך ולהקדיש משאבים לפיתוח המשאב היחידי שיש לנו — האינטליגנציה.

זריקת חיזוק לטכנולוגיה

חרף המצוקה התקציבית החמורה עשתה המועצה להשכלה גבוהה, לקראת פתיחתה של שנת הלימודים הנוכחית מאמץ ניכר לשנות כיוון ולחזק את תחומי המדעים המדויקים והטכנולוגיה. השנה הקציבה המועצה לתכנון ולתקציב שמונה מיליון דולר תוספת להכשרת סטודנטים בתחומי האלקטרוניקה והמחשבים בעיקר.

פרופ' חיים הררי, העומד בראש המועצה לתקצוב, סיפר לחברי ועדת-החינוך של הכנסת שרוב הכספים הוזרמו לטכניון, על חשבון סעיפים אחרים וללא תוספת תקציבית מיוחדת. באוניברסיטת תל-אביב נפתח „מסלול חירום" מואץ להכשרת מהנדסי אלקטרוניקה. במסלול זה ילמדו בעלי תואר הנדסאי במשך שנתיים. אבל הם ילמדו שישה סימסטרים, ללא הפסקה. לדברי פרופ' הררי, המסלול המזורז לא יפגום ברמת הדרישה האקדמיות. פתיחת מסלול זה תאפשר הכפלת מספר המהנדסים בתחום האלקטרוניקה בתל-אביב.

אוניברסיטת באר-שבע תגדיל את מספר הסטודנטים להנדסת חשמל מ-100 ל-150 מדי שנה. בית-הספר הדתי תגבור לטכנולוגיה בירושלים הכפיל תוך שנתיים את מספר תלמידיו באלקטרוניקה ומחשבים, מ-150 ל-300. אבל בעיקר הנטל יישא הטכניון. לאחר מאבק קשה עם ות"ת הסכים הטכניון לקבל השנה 400 תלמידים לחוג להנדסת חשמל. זוהי הכפלת מספר הסטודנטים לעומת מספרם לפני שלוש שנים.

רשת תקשורת בין-לאומית

בין האוניברסיטות בישראל לבין אוניברסיטות בעולם נשמר קשר מדעי רצוף, הודות לרשת תקשורת בין-לאומית שהעמידה לרשות ההשכלה הגבוהה בישראל חברת איי.בי.אם. פרופ' חיים הררי, שדיווח על כך לוועדת-החינוך, מציין כי כמעט כל חוקר ישראלי יכול עתה להשתמש במחשב איי.בי.אם. המצוי באוניברסיטה שלו, וליצור קשר מיידי עם עמיתו, העוסק באותו תחום מחקרי, בקליפורניה, למשל.

המרכז בקאהיר — הקשר היחיד

בניגוד לקהילייה הפוליטית המצרית, המקיימת קשרים עם ישראל, הקהילייה העיתונאית והאקדמית כמעט מחרימה את ישראל. נקודת המגע היחידה בין העולם האקדמי הישראלי והמצרי היא המרכז האקדמי הישראלי בקאהיר.

מסיבות ציוניות, אומר פרופ' הררי, החליטה ות"ת להקציב 200,000 דולר מתקציבה כדי לקיים את המרכז. מצד אחד משמש מרכז זה כאכסניה לישראלים הבאים למצרים לצרכים מדעיים, ומצד שני הוא משמש כמקור מידע אקדמי לסטודנטים מצריים הלומדים עברית, או לומדים על ישראל. עד כה ביקרו במצרים, ונהנו משירותי המרכז, מומחים ישראלים בתחומי רפואה, חקלאות, פיזיקה, ארכיאולוגיה ועוד. בראש המרכז עמד בעבר פרופ' שמעון שמיר מן האוניברסיטה העברית בירושלים. עתה עומד בראשו פרופ' גבריאל ורבורג, מאוניברסיטת חיפה. במרכז מצויים ספריה וחדר לסמינרים.

ספר חדש

„מי המציא את הפשפשים?"

קורניי צ'וקובסקי, משתיים עד חמש — התפתחות הלשונית של ילדים. מרוסית — דוריה קרול. עריכה — רחל שביט. הקדמה, ליקוט ודוגמאות עבריות ונספח — מרים רות. ספריית פועלים 1985. 180 עמודים.

מתוך מאות סיפורי הילדים בחרוזים, שחיבר קורניי צ'וקובסקי, גדול סופרי הילדים הרוסיים, תורגמו לעברית רק בודדים, ואף הם אזלו מן השוק, פרט, אולי, ל„כך ולא כך", המופיע בספרה של לאה גולדברג „דירה להשכיר". סיפורים שסיפרתי לילדיי בקטנותם, כמו „לימפופו" ו„כרמלי" שוב אינם בנמצא. כדי לעורר את תאבוננו ליצירותיו של צ'וקובסקי, הוציאה ספריית-פועלים לאור ספר מקסים למבוגרים, העוסק בהתפתחותם הלשונית ובדרכי חשיבתם של בני שנתיים עד חמש. הספר נכתב בשנת 1926, עשר שנים לאחר שהחל צ'וקובסקי לעסוק בספרות ילדים.

כמו ספרי הילדים שלו, גם ספר זה מצטיין בקלילות, הומור ושמחת חיים. ביראת כבוד מתבונן צ'וקובסקי בפעילותו הלשונית של הילד, בדרכי חשיבתו, במשחקי ה„כאילו" שלו ובחרוזיו. בסופו של הספר מנסה המחבר לנסח כללים, המגדירים מהי ספרות טובה לילדים. לפי אמות-המידה המחמירות שלו, מעטים הם ספרי הילדים הטובים. אך לפי אותן אמות-מידה, הנראות לי כנכונות, ספריו של צ'וקובסקי הם מן המשובחים.

צ'וקובסקי אינו פסיכולוג והוא לא ידע לנסח את הכלל, לפיו הוראה טובה היא הוראה מתווכת, שבה האם או הגננת מעניקה משמעות להתנהגות הילד ולהתפתחותו הלשונית והמחשבתית (ראה הרשימה בראש המדור). אבל הוא סופר ילדים גדול, ולכן הגיע לאמת הגדולה והפשוטה, שילד רוכש את הרגליו הלשוניים והמחשבתיים רק על-ידי מגע הדדי עם אנשים אחרים. מגע זה הינו חקרני ומקורי: „אמא, יש לך שני ציצים? וכי במה חשבת שיש לי?" — „חשבתי שיש לך כמו לפרה שלנו, שתי שורות לאורך כל הבטן" או, למשל: „סבתא מוציאה את שיניה התותבות ויורי פורץ בצחוק; ועכשיו הוציאי את העיניים". ילדים שואלים: „האם הדובים ערומים תמיד? אם הגורילה הלך מכות עם בת-יענה, מי ינצח? מי המציא את הפישפשים?" שאלה טובה, שכמותה שאל גוגול לפי צ'וקובסקי, אך התכוון לפישפשים בצורת בני-אדם.

צ'וקובסקי סבור, כי חשיבתם של פעוטים קשורה בדמויות, ולכן חרוזים ללא ציורים מאבדים את מחצית טעמם. המחבר מעיר על עצמו כי הכריז חרם ללא רחם על שמות התואר, אך בנשימה אחת הוא מבקש מסופרי הילדים להיות ליריקן. איך עושים זאת הדגים בעצמו: השמיכה ברחה, עף המדין, וגם דבר, כמו עכבר, קפץ — עבר.

הקפדנות שלו היא קפדנות של משורר. לדידו צריכים סופרי הילדים לחבר חרוזים במקצב טרוכאי, כלומר, להיות מבוססים על שתי תנועות, שהראשונה בהן מוטעמת והשנייה איננה מוטעמת. כמו בשיר העברי של קניה ברגשטיין: רצתי רצתי ונפלתי/ ומצאתי ביד קיבלתי/ אוי, כואבת המכה/ אמא, תני לי נשיקה.

המחבר שלנו איננו דוגמטיקן. חרף הכללים המחמירים שלו הוא סבור, שסופרי הילדים אינם צריכים להסתגל לילד אלא לסגלו לתחושותיו ומחשבותיו של המבוגר. את זאת יש לעשות בזהירות, מבלי לאנוס את טבעו של הילד. מכאן, שעל סופרי הילדים להפר לאט לאט כמה מן הכללים ולהעניק לספרות הילדים, בהדרגה, צורות פיוטיות מסובכות יותר ויותר.

בזכות ההקדמה, הדוגמאות העבריות והנספח, שחיברה המתכנת והחוקרת ספרות הילדים מרים רות, זכינו לספר חיוני, תוסס, שכאילו נכתב עברית. יש להצטער על כך שבספר חסרה ביוגראפיה של צ'וקובסקי, לא צויין שזהו שם העט שלו בלבד ואפילו שנות לידתו ומותו לא צויינו.

בעקבות ספר עיוני חשוב זה על מהותה של ספרות הילדים בגיל הרך כדאי שספריית-פועלים והוצאות אחרות יתחילו לפרסם כמה מספרי הילדים של צ'וקובסקי.

בעריכת צביה בן-שלום

המזל האישי והמזל הנשי

בעקבות הספר

במקום נבואות לעתיד, המקובלות בפרוס כל שנה אזרחית, הרשו נא לי להתייחס לשני ספרים העוסקים במזל ובאסטרולוגיה. שניהם נשלחו אליי לביקורת במרוצת השנה שחלפה ואיכשהו לא יצא לי למלא את חובתי המקצועית כלפי הקורא, המחבר והמו"ל. הנושא משום מה רחוק ממני אלפי שנות-אור (אם להשתמש במרחקים קוסמיים) וסתם לכתוב שטויות מותר, אולי, רק פעם בשנה. שיהיה עכשיו.

„המזל האישי שלך" הוא „המפתח לצפונות ההורוסקופ" מאת טלילה סטון (הוצאת אסטרא) וכפי שנאמר לי — הוא ממש להיט. כבר נמכרת מהדורה שניה או שלישית. כ-170 עמודים, כריכה חצי קשה, גלגל מזלות מסתובב קבוע בה (לא להפארת המליצה, אלא כדי להשתמש בו), הרבה איורים ותצלומי אישים שנולדו בזמן זה או אחר. עד כאן — ספר הורוסקופים די סטנדרטי. אבל לא! מסתבר כי הספר נועד לאפשר לך „להיות האסטרולוג של עצמך" בעזרת נוסחה מהממת בפשטותה, שתגלה לך את המזל המאיר לך בכל תחום מתחומי חייך.

טלילה סטון — גילו לי אנשים המכירים אותה אישית — היא אישיות מקסימה, סימפטית וגם אסטרולוגית רצינית. מי שמתייחס לאסטרולוגיה כאל מדע, טוען שהיא ברמה בינלאומית. לפני שנים אחדות פירסמה ספר „אסטרולוגיה וההורוסקופ שלך". השכלתה רחבה — לא רק בתחום זה — ואינה מחלטרת בחיבור הורוסקופים בעיתונות היומית. היא גם אינה יוצאת מדי פעם בהכרזה מפוצצת על גורל העולם, האומה או אישיות זו או אחרת (לכן אינה חייבת להסביר אחר כך שהקונסטלציה הייתה אחרת מכפי שהראו הכוכבים שנה קודם לכן).

ב„המזל האישי שלך" מסבירה טלילה סטון מהו בעצם הורוסקופ ומהו בעצם מזל ולמה אין להסתפק ב„מזל השמש" (אלה 12 מזלות הנקבעים לפי חודש לידה, טלה, שור, תאומים וכו'). לכל אדם — מסבירה הגברת סטון — מזל אישי משלו, הקשור במקום הלידה ובשעת הלידה וכדי שהדברים לא יהיו כל כך פשוטים — המזל האישי משפיע גם על המזל המיוחד בכל תחום בתחומי החיים וזה בהחלט לא אותו מזל.

כך, למשל, אם ייצא לך, לפי החישובים שתחשב בעזרת הטבלאות שבספר, שהמזל האישי שלך הוא אריה (בעוד שמזל השמש שלך, נניח, דלי) תמצא שבנושא חשיבה אתה עקרב, ובנושא כסף — מאזניים ובנושא אישיות — בתולה... וכו'. הנושאים — מכל שטחי החיים — רוכזו בספרה של טלילה סטון ב-12 „בתים" והגלגל שעל גבי הכריכה יעזור לך (לאחר שתחשב את המזל האישי שלך) למצוא, מהו המזל שלך בכל תחום ותחום. נדמה לי שזה הולך לפי הסדר הרגיל של מזלות השמש, אבל אולי זה לא בדיוק כך.

לאחר שמצאת לאן אתה שייך בכל תחום — קרא בפרק המתאים את התכונות שלך, את הצפוי לך וכל מה שאתה רוצה למצוא בהורוסקופ. בדרך כלל דברים טובים, טיפ טיפה של ביקורת מנומסת. ומה רצית? שיכתבו לך שיש לך נטיות לגנוב?

הספר מוגבל לילידי הארץ, מן הסתם אין זה משנה אם נולדת באילת או בפוריה — כולם תחת אותם השמים. עליך גם לדעת במדויק (כולל דקות) את שעת הלידה שלך, וזה כבר סיפור יותר מסובך, כי אין להניח שלאמא-יולדת היה ראש להביט בשעון וגם המיילדת התפנתה לרשום את שעת הלידה ומן-מה לאחר שהגחת לאוויר העולם, צרחת, רוחצת והותלת...

על כל פנים, כדי לצאת ידי חובה ערכנו חישובים וסובבנו גלגלות לגבי מישהי שנולדה בהרסה, בשעה פחות או יותר ובורה לי — והופתענו להיווכח שהתכונות שלה הוגדרו כמעט במדויק. אחר כך גילינו שבשני „בתים" טעינו במזל — אבל זה לא גרע מההנאה שבמשחק. אני מקווה שגברת סטון לא תעלב — אבל לדעתי הספר מצוין בשביל משחקי חברה.

הספר האחר, שמן הדין להציגו, הוא „סימני מין" של גודית בנט, (הוצאת זמורה, ביתן), מאנגלית: שולמית אריאל. ספר עבה יותר (כ-270 עמ'), גדול יותר (מתכונת אלבומית), מפואר יותר, כריכה קשה מאוד. הרבה איורים ותצלומים (רק בשחור-לבן, השבח למו"ל) של יצירות אמנות, סמלים אסטרולוגיים וכמובן, אישים שנולדו במזל זה או אחר, בפרט נשים.

„סימני מין" נועדו לנשים ולמי שמתעניין בנשים. התת-כותרת אומרת „האשה, המין וגלגל המזלות". על המחברת נאמר בהקדמה כי היא תיראפיסטית, מייסדת „התחנה לייעוץ בעיתות משבר" ושל „המרכז לייעוץ בבעיות הסתגלות מקצועית" בשיקגו. במהלך עבודתה גילתה ג'ודית בנט קשר אמיץ בין „המזל" של האשה לבין מיניותה ותכונותיה האחרות. אבל — וכאן החידוש — אין היא סומכת על „מזל שמשי" בלבד, אלא מאפשרת לכל אחת למצוא את המזל שלה.

כל אחד מהפרקים (המוקדשים ל„מזלות שמש") פותח ברשימת-ביקורת של התכונות. כך, למשל, ילידת טלה היא בעלת מוטיבציה חזקה, מנהיגה חלוצית, זקוקה לאתגרים, אישיות חזקה וכו' — בסך הכל 15 תכונות. את רואה בלוח באיזה מזל שמש נולדת, קוראת את הרשימה של אותו מזל ואם גילית בה לפחות שלושים תכונות שלדעתך תואמות אותך — זה אכן המזל שלך ואת יכולה להמשיך לקרוא את הפירוש לתכונות אלה.

אבל אם התכונות אינן תואמות אותך — את פונה למזלות אחרים, קוראת את רשימת התכונות ומוצאת את המזל המתאים לך. איזה יופי! חשוב, כמובן, שתהיי ביקורתית כלפי עצמך וכנה, כי יש תכונות חיוביות רבות, אבל לא חסרות גם שליליות — בפרט אין למחברת רחמים בפרשנות לתכונות. בחרת במזל? — אז תלכי עד הסוף ולמדי משהו על עצמך...

כיוון שיש לי נטייה להתעלם מהתכונות השליליות שלי, לא מצאתי אף לא מזל אחד שיתאים לי.

הספר נועד — כך נדמה לי — למי שאוהבת לחטט בנפשה ובתכונותיה וגם למי שמאמין (כולל גברים, המתעניינים בנשים) בקשר בין מין לגלגל המזלות.

ושלא יהיו לנו ב-1986 צרות אחרות.

צבי-ש

תמרה, אמדיאוס ומלך סיאם

ברוקט וקטיפה כמו מחצרו של מלך סיאם

הכתר של אופנת הפאר הישראלית מגיע, לדעתי, לתמרה יובל-ג'ונט, מעצבת אופנה שכמעט אינה ידועה לציבור הרחב. הסטודיו שלה ממוקם ביפו העתיקה מעל הגלריה „13 וחצי", ואילו הוצגו פריטי הקולקציה המבריקים והצבעוניים על רקע הסימטאות הססגוניות של הסביבה — היינו מרגישים כמו בתקופה אחרת, בארץ אחרת, בסגנון חיים אחר. אפילו השמלה הקטנה מקטיפה שחורה, בעלת קו נשי, ובלי כל קישוט מיוחד מלבד כמה כפתורים קטנים ושזורים נראית מהודרת ויקרה ביותר. היא אכן יקרה — כ-500 אלף שקלים!

תמרה מושפעת מאור מזרחי, מחצרו של מלך סיאם. מעילים מגובלין, שבו שזורים חוטי כסף וזהב, מעיל כזה, בעל גיזרת „פרינסס" רכוס בכפתור, צווארון קטיפה וחפתים ומתחתיו חולצת משי בעלת ג'בו, או צווארון הנסגר בקשירה רחבה וזה הולך עם מכנסי רכיבה מקטיפה בצבע בז', כאילו הופענו בתמונות מהמאה הי"ט.

שמלות הערב מתקרבות לחצר מלך סיאם (זוכרים את הסרט?). המחוך מבליט חזה ומותן, צווארונים גדולים, שפע של ריקמת יד, שבה שזורים פנינים, פייטים וחרוזים. מרשימות במיוחד הן שמלות הערב מסטין או משי חלק, ישרות ואפילו בלי מחשוף מגרה, ומעל השמלה — מעיל פירחוני מהודר. פרחים בודדים מבד המעיל מחוברים לצד אחד של השמלה כאפליקציה.

הכל עשוי קטיפה, משי, תחרה — שום-כלום ללבוש ביום שישי בבוקר בטיול לאורך רחוב דיזנגוף. אבל כדאי לשטוף את העיניים ביופי זה וליהנות מגימור מושלם. מחירים? קחו נשימה. בשקלים חדשים זה בין 350 ל-1200 שקלים. התצוגה של תמר יובל-ג'ונט נערכה, לא ביפו, כי אם במלון ימית, ואי-אפשר שלא להזכיר את טולין ויינברג, אשת יחסי-הציבור של המקום, שהפתיעה את הבאים בחידוש יפה ומעניין. במקום הסברים מילוליים ומוסיקת רקע רועשת נתנה לבגדים לדבר בעד עצמם והליווי המוסיקאלי היה של החלילן מרסל ארליך ואיזידור ראויטמן שליווה אותו בגיטרה. מוסיקה קלאסית של ויואלדי, מוצרט ומוסיקה עתיקה מסגרת יפה ותרבותית לתצוגה מפוארת.

חיה יוסף

לכל כלב מזל משלו

גרדה בירן וחתולים על שולחנה

כלבים בלויים ומפוחדים, מעלים ריח רע של העדר טיפול וריצה אחר מקורות תזונה ארעיים... עשרות, מאות כאלה, נדים ונעים, מביטים לתוך עיניו של אדם הנקרה על דרכם: אולי בכל זאת יואיל לזרוק משהו לאכול, מי יודע, אולי אפילו אפשר להשתרך אחריו בלאות, לאיזה מקום מפלט, ויש כמובן רעים לצרות: חתולי העיר הגדולה, יושבים על פחים, נובחים ותרים, רצים, צלעותיהם לפניהם והעיניים מבועתות. כבר מתרגלים למראות, בסופו של דבר אלו רק חיות... והטיעון האנושי הרגיל — מה אפשר לעשות? ואנשים אינם סובלים? אינם רעבים, אינם מתים?

אבל אפשר גם אחרת. אולי לא לתקן עולמות שלמים, אך לתקן את המעוות שאתה פוגש בו מדי פעם. בעלי חיים מורעבים עד אימה. אין צורך לאכלס את כולם בבית.

יש מי שדואג לעזובים, ועושה זאת תמיד בחיוך ורוח טובה.

גרדה בירן מנהלת את ביתן „צער בעלי חיים" ברח' חפץ חיים 4, בנווה יצחק. מקום נקי מאור, וחתולים מטיילים דרך קבע על שולחנה. בתאים — כלבים. קטנים לחוד וגדולים לחוד. לכלבים הפנסיונרים יש שמות, כמובן. האחרים מצפים למזל מיוחד, שיקנו אותם במהרה. בירן מספרת שלכל כלב מזל משלו. יש כאלה שלא הספיקו להגיע וכבר מצאו בעל אוהב.

אל גרדה בירן אני נוהגת להביא את כל הנדכאים על ארבע. היא אינה מחמיצה שום הזדמנות להראות לי שכל החיות אוהבות אותה. נכנסת לאחד הכלובים והכל עטים עליה בליקוקים ונענועי זנב משולהבים. החיות מבינות וגם גרדה...

הכל רק שהמקום כה צר וקטן. אולי זה מפני שלא מבינים אצלנו, שהמודעות לסבל בעלי החיים אינה צריכה לבוא במקום המודעות לסבל האדם אלא בנוסף לה. והכל שאנשים מגבילים את יכולת האהבה והפוטנציאלית. הרי זה הדבר היחיד שלא משלמים עליו ולא שילמו עליו מס מעולם. תשאלו את גרדה...

דורית קדר

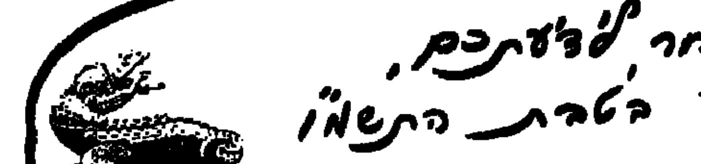

יש לך לוח-שנה?

● הלוח העתיק ביותר מיוחד למצרים. הוא נקבע בהליופוליס, בשנת 4241 לפני הספירה וכלל 365 ימים, המחולקים ל-12 חודשים. ראש השנה חל ביולי, חודש גאות הנילוס. לוח זה היה בשימוש במצרים עד לקביעת הלוח היוליאני (בשנת 26 לפני הספירה);

● הסינים ערכו את לוח השנה שלהם בשנת 2700 לפני הספירה (בערך), ולמרות שהיה רחוק משלמות, הוחלף רק כעבור 3000 שנה ללוח שכלל 365 ימים ורבע יום. משנת 1949 נהוג בסין לוח גריגוריאני, למרות שהחגים קשורים בלוח המסורתי. ראש השנה, המכונה „חג האביב", חל בפברואר ונמשך שלושה ימים;

● ביוון העתיקה התנהלו החיים לפי הלוח האולימפי. הוא הוכנס לשימוש בשנה שבה החלו המשחקים האולימפיים: 776 לפני הספירה. ראש השנה חל בימי המשחקים (יולי), אבל לא בהכרח, כי הלוח היה מבולבל. עכשיו חוגגים ביוון את ראש השנה ב-1 בינואר.

● הרומאים החלו את מניין השנים מייסוד רומא. בשנת 46 לפני הספירה הורה יוליוס קיסר לסיזוגינס, מלומד אלכסנדרוני, לעדכן את לוח השנה וכך נקבעה שיטה חדשה. לפיה מחולקת השנה ל-365 יום ועוד 6 שעות וראש השנה נקבע ל-1 בינואר. חגיגות ראש השנה התחילו, בדרך כלל, כבר ב-17 בדצמבר ונמשכו שבועיים. הלוח היוליאני הוחלף ב-1582 על-ידי לוח גריגוריאני, הנקרא כך לכבוד האפיפיור גרגוריוס ה-13, שעדכן אותו.

● הלוח היפאני הוא עתיק מאוד. גם ביפאן עצמה קיים ויכוח לגבי תחילתו. כל שנה מוקדשת ל„מזל" אחר: נמר, סוס, ארנב, עכבר, כלב, נחש — בסך הכל 12 „מזלות". את ראש השנה חוגגים ב-30 בדצמבר עד ל-3 בינואר.

● הלוח הווייטנאמי תואם את שנת הירח. כל חודש מתחיל במולד והשנה כוללת 354 ימים. ראש השנה, המכונה „חג טט", נודד במשך 33 שנה, במחזוריות מראש חודש אחד לאחר.

● בהודו אין לוח שנה אחד, אלא כ-20 תאריכים שבהם יכולה להתחיל שנה חדשה, ביניהם תאריך מותו של הבודהה. בשנת 1952 קבעה ועדה מיוחדת לוח אחיד, המבוסס על 365 ימים (366 בשנה מעוברת). ראש השנה חל ב-22 במארס ובשנה המעוברת — ב-21 במארס.

● הלוח הגריגוריאני — שלפיו מתחילה מחר שנת 1986 — מקובל במרבית ארצות העולם וגם הוא אינו אידיאלי. לפני כעשר שנים קמה באו"ם ועדה מיוחדת, שתפקידה לתכנן לוח בינלאומי — אוניברסלי. אחת ההצעות מדברת על שנה בת 13 חודשים, בני 28 יום כל אחד ועוד יומיים ללא תאריך שיוקדשו לחג בינלאומי.

יש שנה ויש שנה

שנת ירח מונה 354 יום. שנה קלנדרית — 365; שנה מעוברת — 366; שנה יוליאנית — 365 ימים ורבע יום; שנת שמש — היא בת 365 ימים, 5 שעות, 48 דקות ו-46 שניות. לפי הלוח הגריגוריאני נמשכת שנה 365 ימים, 5 שעות, 49 דקות ו-12 שניות. סיבוב כדור הארץ סביב השמש נמשך 365 יום, 6 שעות, 13 דקות, 49.3 שניות...

מהפך המטוטלת

(סוף מעמוד 5)

איגודים מקצועיים רבים אפשרויות של „שחרור פנאי", שפירושו התחלקות במקומות עבודה ושבוע עבודה קצר יותר.

שוויון בין שונים

במונחים רחבים יותר, סוציאליסטים מנסים להיום את טענת השמרנים כי שוויון חברתי מביא לאחידות משעממת ואפורה. אחד החושבים המקוריים ביותר בתחום זה הוא מייקל ואלזר האמריקני. הוא מעלה רעיון שהוא מכנה „שוויון מורכב": הוא מכיר בשוני בין אנשים, אך יחד עם זאת היה פוסל הענקת זכויות־יתר גדולות מדי או אפשרות של שקיעה לתוך עוני ממשי.

התפיסה התיאורטית מתרחשת מחוץ לשורות המפלגות. למפלגות אין תוכניות מגובשות, בוודאי לא תוכניות כלכליות, ויש להניח שלא יגבשו כאלה במשך שלוש השנים הבאות, שבהן יתקיימו בחירות בכל הארצות הגדולות באירופה. הסוציאליסטים מקווים שרסן השלטון יימסר לידיהם לנוכח אכזבת הציבור מן השמרנים.

אולם לאחר שייכנסו לשלטון, מה יוכלו מפלגות השמאל המתון להציע? דיונן החדש רק התחיל, ויש סוציאליסטים המקווים שהמטוטלת לא תמהר לנוע בכיוונם, שכן נחוץ להם זמן כדי להתכונן לעלייה לשלטון. עד שיצליחו לגבש תוכניות חדשות, יש להם ברירה לא מושכת. הם יכולים לחקות את הניאו־שמרנים (כפי שעשו הסוציאליסטים הספרדים, הצרפתים והאיטלקים) או לשוב לפוליטיקה של שנות ה־70.

לא להיות חיקוי

אם יחקו את היריב, הם עלולים לאבד זהות וקולות בקלפי, כפי שקרה ללייבור הבריטי שהפסיד קולות למפלגה הסוציאל־דמוקרטית, שהתפלגה ממנה. יתר־על־כן, לקיצוניות ימנית או שמאלית כאחת, יש נטייה לשגשג כאשר המפלגות הדמוקרטיות מחלקות ביניהן את המרכז, מקום להציג לציבור אלטרנטיבות ברורות. המהומה השמאלית החלה בגרמניה כאשר הסוציאל־דמוקרטים והדמוקרטים הנוצרים היו יחדיו בשלטון; „הבריגדות האדומות" של איטליה הגיעו לשיאן בשנות ה־70 המאוחרות, כאשר המפלגה הקומוניסטית האיטלקית נהפכה לשותפה לא־רשמית של הדמו־נוצרים; הגזענות הימנית הקיצונית מרימה ראש בצרפת תחת שלטון הסוציאליזם השמרני בראשות הנשיא מיטראן.

אולם גם לא כל־כך נעים לשוב לעבר. מדיניות של הוצאות ממשלתיות גבוהות עשויה להפחית את מספר המובטלים, אך אם תוצאתן תהיה אינפלציה מחודשת, עלולים הסוציאליסטים למצוא עצמם שוב באופוזיציה.

הבסיס מתפרק

אם תהיה צמיחה כלכלית של לפחות ארבעה אחוזים לשנה עד סוף העשור, יוכלו הסוציאליסטים לעקוף את ההכרח לבחור בין אפשרויות אלה. אולם גם המומחים האופטימיים ביותר מנבאים לא יותר משלושה אחוזים.

עם זאת, אין להגזים בתיאור בעיות הסוציאל־דמוקרטים. מבחינה מסוימת, זה פשוט היה מזל רע שממשלות סוציאל־דמוקרטיות כה רבות היו בשלטון בשעת משבר הנפט במערב־אירופה.

דבר אחר בטוח: הברית הישנה בין חברי האיגודים המקצועיים לבין בעלי הדעות החברתיות המתקדמות של המעמד הבינוני מתפרקת והולכת. ברית זאת היתה פעם הבסיס המוצק של הסוציאליזם הפרלמנטרי. אין בסיס זה מתכווץ, אך הוא משנה צורה ומתפרק לרסיסים. ליותר ויותר אירופים יש כיום מישרות לא־תעשייתיות. זה שינוי היסטורי, והוא מסביר את הכישלונות שספגו איגודים תעשייתיים בזמן האחרון: הם לא הצליחו לבטל חוק שמנע הצמדת שכר באיטליה. שביתת הכורים הבריטים התמוטטה, ובמדינות אירופה אחרות לא הצליחו למנוע סגירת מפעלי פלדה או מספנות. אהדת הציבור לא היתה נתונה לאיגודים במקרים אלה. עניים רבים, אנשים שהאיגודים המקצועיים אמורים להגן עליהם — פנסיונרים, רווקות, בני־מיעוטים — ראו באיגודים קבוצת־לחץ, ותו לא.

עדיין יש עניים

ייתכן שחלה בשמאל האירופי אמריקניזציה בגלל הסיבות שהובאו לעיל. יש אומרים, כי בעתיד ינקוט השמאל האירופי עמדות קיצוניות לגבי עניינים לא פרוגרמטיים, ולפעמים לא־כלכליים: הסביבה, הנשק הגרעיני, זכויות האזרח, האפליה הגזענית או המינית. במלים אחרות, הוא יהיה דומה לאגף השמאלי של המפלגה הדמוקרטית באמריקה.

אין שום סיבה להניח שאי־שוויון חברתי וסדרי־יום סוציאליסטי יעלמו רק משום שיותר אנשים עובדים בשירותים ופחות בייצור. הסוציאליסט האמריקני, מייקל הארינגטון, מזהיר מפני חברה מסוג חדש, שיש בה שלוש שכבות: רבע עליון של בעלי „ידע אינטנסיבי" שיאיישו את המישרות הטכניות והמנהליות, מחצית אמצעית של אנשים שיאיישו את העבודות המכניות והמשעממות יותר, ושכבה תחתונה של מקבלי מלגות ומובטלים, החיים בשולי הכלכלה התחרותית.

לתרגם רעיונות למעשים

אם לא יצליחו הסוציאל־דמוקרטים לתרגם את האידיאלים הבסיסיים שלהם — צדק כלכלי, חלוקה יותר צודקת של הנכסים, ושוויון בהזדמנויות — ליעדים ממשלתיים מוגדרים, כגון תעסוקה מלאה, סעד מספיק והגנה על העובד ועל זכויות האזרח — אזי אין הם סוציאליסטים אמיתיים. מקומות עבודה וצמיחה כלכלית הם היסוד של התוכניות של כל מפלגה, השואפת לשלטון. אם לא תהיה צמיחה של ארבעה אחוזים בכלכלה האירופית, ונראה שלא תהיה בשנים הקרובות, יצטרכו הסוציאליסטים להתרכז בהגנה על הרמה האירופית הגבוהה של שמירה על מקומות עבודה וסעד, וכה בשעה לעודד גמישות נוסח אמריקה בנוגע למקומות עבודה ועיסוקם של עובדים. הניאו־שמרנים מפקפקים ביכולת הסוציאליסטים להצליח במשימתם. אם יצליחו, ייתכן ששנות ה־90 יהיו עשור ניאו־סוציאליסטי במקום עשור בתר־סוציאליסטי.

(מתוך „אקונומיסט")

יבשת אובדת־עצות

(סוף מעמוד 4)

השנים שחלפו. אסור לברוח מרוח האינגריוודראליזם ההגיוני. עלינו לקדם את המודרניזציה של אירופה. נוכל, למשל, לקדם את השוויון בין המינים לרמה שלא הגיעה אליה כל חברה שהיא עד כה. נוכל לפעול על־פי ניסיונותינו בעשורים האחרונים: העימות עם צמיחה הרסנית, עם חברות בינלאומיות תאבות־שררה ועם צורות הרודנות החדישות, העלולות לצמוח מתוך שואה כלכלית. עלינו להפוך את הקפיטליזם לדמוקרטיה חברתית.

להתגאות במה שיש

● אסור לעשות לשווא מאמצים עליונים „לשחק בליגה הראשונה", להעמיד פנים שאירופה מסוגלת להיות מעצמת־על. מדוע לא נצביע בגאווה על הישגינו: הגיוון העצום של צמחייתנו וחקלאותנו, שוק הספרים המעניין ביותר שלנו, שיטת הביטוח הסוציאלי ההגיוני ביותר שלנו. אין שום טעם לנסות לעבור את האמריקנים והסובייטים בטכנולוגיה בחלל או בשדה הקרב.

● אירופה יכולה להיות למושג מדיני רק אם תכבד אמת־מידה מוסרית המקפלת בתוכה צדק חברתי. היא יכולה להיות מושכת אם תדגים שיטות משכנעות לאירגון חיי האדם. הקבוצות הניאו־שמרניות השולטות במדינות מערב־אירופה מוסרות את ארצותיהן לאמריקנים — לא משום שהן סוכנים אמריקניים, אלא משום שאינן מסוגלות בעצמן ליצור כלכלה אירופית המתפקדת ביעילות. אולם לשם־מה נחוצים לנו האמריקנים, כשביכולתנו להיות קטנים ויפים בכוחות עצמנו?

לפעול ביחד עם המזרח

● אירופה תצליח לחזור לאיתנה רק אם תיווצר שותפות חדשה בין מזרח־אירופה ומערבה. שותפות זו חייבת להתבסס על ערובות לגבולות הקיימים ועל ביטול השאיפות להחזרת הקפיטליזם למזרח־אירופה. ועם זאת, אין לשכוח כי עמי מזרח־אירופה עדיין לא חדלו לשאוף לכבוד האדם ולחירותו. דרושה מדיניות מזרח־אירופית חדשה, שתפעל אף היא בהתאם לקווי הברית של עמי המערב, אך לא תנסה להרוס את ברית עמי מזרח־אירופה. המטרה צריכה להיות הכנסת שינויים לשתי הבריתות. כבר כיום ברור, שמדינות אירופיות מסוימות יותר עצמאיות משהיו בעבר. היחסים בין שתי הגרמניות מדגימים זאת.

שאלות נוקבות

יתר־על־כן, בחברות אירופיות מערביות ומזרחיות כאחת, יש נטייה להינתק מן המעצמות. כפי שאמר וילי בראנדט: „המפה השטוחה של אירופה מתחילה להיות שוב מפת תבליט". תפקידנו להפוך נטייה לא־מודעת זו למדיניות בהכרה.

● האם השמאל האירופי מסוגל להשתחרר מן העובדה המרה, כי עד עתה לא הצליחו הדמוקרטיה והסוציאליזם האמיתי לדור בכפיפה אחת? האם יוכל לחייב את הקפיטליזם — שעדיין כחו במותניו — להשקיע בצמיחה איכותית ולנהל פנקסים על האקולוגיה? האם יוכל להתגבר על משפטים קדומים ישנים ולכרות בריתות עם תנועות חברתיות חדשות ועם יצרנים ומשקיעים אירופים יעילים? האם יוכל לחתור ליעדים חדשים, ליצור גל שמע חדש, להסל את הקריאה על השמרים בכלכלה ובאבטלה?

● האם נדע ללמוד מן הכישלון המתקפה הסוציאליסטית החזיתית של איגודה והן מיר־תנועות הסוביביים ההונגרים, הגרמנים והבולגרים בפראג ב־1968? האם נלמד מן המשרות של גנראל יארוזלסקי עם הכנסייה הקתולית בפולין, האם נהיה די חזקים לאמץ תוכנית שעשויה למשוך לשורותינו את הנוער האירופי — תוכנית מציאותית, שאינה מכחישה את קיומן של סתירות ממשיות ואינה חוששת להיפרד מן העבר?

התשובות אינן ברורות. ברור רק, כי אירופה היא יבשת אובדת־עצות ושותקת, שאין לה — כרגע — חזון חברתי או שליחות היסטורית.

יעקבי נגד בזבוז משאבי אנוש

האבטלה במספר ערי פיתוח מגיעה ל־25־30 אחוז מכלל המועסקים. בקרב הדור הצעיר שיעור האבטלה אף מגיע ל־40 אחוז. האבטלה במיגזר זה בולטת בעיקר בקרב מסיימי לימודים אקדמיים, בוגרי מדעי המחשב עוזבים את הארץ מחוסר תעסוקה. זהו בזבוז ההון האנושי — זעק גד יעקבי בישיבת ועדת הכלכלה של מפלגת העבודה.

לדעת יעקבי, התוכנית הכלכלית לא נכשלה, אם כי יש לו השגות רבות לגביה. בין ההישגים הוא מונה את בלימת קצב האינפלציה ואת השיפור בגרעון המסחרי השוטף. בהערכותיו הוא פחות אופטימי משר האוצר, שלדבריו הפגין פסימיות גמורה בתחילת התוכנית, ואף „קבר" אותה. מדד האופטימיות של יעקבי מסתכם בכך שישראל יצאה בטווח הקרוב מהסכנה המיידית של ערעור משק מטבע החוץ, ולתקופה לא קצרה. זהו, לדבריו, הישג לעומת המצב לפני שנה. בגלל הישג זה קורא יעקבי לעמיתיו השרים להפסיק להלך אימים על הציבור. לא הציבור אשם במצב הכלכלי שהיה, אמר. להיפך; הוא נשא בעול הירידה בשכר. יעקבי גם מצטער על דחיית הרפורמה במס־הכנסה ולדבריו ניתן היה להגיע להבנה עם ההסתדרות, לשילוב הרפורמה במדיניות השכר.

עקיצה נוספת לכיוון שר האוצר: אין לזהות מדיניות כלכלית עם מדיניות קופתית. יעקבי הזהיר, כי הנסיון לחסוך בהוצאות קופה היום עלול לגרום התמוטטות מגזרים שלמים במשק, ולבסוף פתיחת ברזים ללא שיקול דעת. לכן הוא דורש סיוע מיידי לחקלאות, פריסת חובות קופת־חולים ובדיקת מתן סיוע לעוד מספר מערכות בתחום התעשייה והבנייה.

ברגלס במקום מנדלבאום

לפני הפורום של מפלגת העבודה הופיע גם פרופ' איתן ברגלס, יו"ר הדירקטוריון החדש של בנק הפועלים, בהרצאה על המדיניות המוניטארית, שקשה היה להבחין בינה לבין הרצאה דומה שאמורה היתה להינתן באותו פורום על־ידי נגיד בנק ישראל, ד"ר משה מנדלבאום, שהעדיף לא להופיע. אחרים מחברי הוועדה הכלכלית, כמו דורי גולומב, אף תיקנו לברגלס מספר מושגים על משמעותה של ריבית ריאלית. וישראל קרגמן, שהגיע לישיבה כשהוא נתמך על־ידי שני אנשים, אך בקריאת־ביניים המחיש כי מדובר בפורום של מפלגת עובדים.

ברגלס מסר לפורום, כי שיעורי הריבית מוכתבים על־ידי בנק ישראל והם דומים כשתי טיפות מים לשיעורי הריבית בארגנטינה לאחר 6 חודשים של ביצוע התוכנית הכלכלית שם.

בדבריו אף ניתן היה למצוא רעיון פוזיטיבי, לפיו אסור להרשות אפליה במיסוי לטובת הממשלה בגיוס הון על־ידה, לעומת מגזרי משק אחרים.

ברגלס ייחס משום־מה את שיעור החסכון הגבוה במשק הישראלי, הדומה אך ורק לזה של יפאן, לנטיות הציבור ולא לחסכון החובה (קופות פנסיה וגמל, קרנות השתלמות וביטוח לאומי), המהווה עיקר החסכון הפרטי בישראל.

צ.ט.

שמואלי מחפש סמנכ"ל כלכלי

מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, אליעזר שמואלי, מחפש כיום בנרות סמנכ"ל כלכלי. זה משרד גדול, הוא אומר לי, וצריך שיהיה איש כלכלי טוב, שיעזור להשתלט על המערכת המורכבת. הפקידים הבכירים וארבעת הסמנכ"לים הנוכחיים אינם מאושרים כל־כך מן המינוי הצפוי. שמואלי דאג לאישורים מתאימים מוועדת השרים לחריגים.

חברי הוועדה השתכנעו שפניו של שמואלי לחסכון. מה שלא ברור בכל הסיפור הוא, מדוע זקוק משרד החינוך לסמנכ"ל, שעה שלפני זמן קצר לקח שר החינוך והתרבות יצחק נבון כלכלן רציני, אורי שפירא, שיעבוד איתו. אולי זקוק גם המנכ"ל ליועץ כלכלי, שייעץ לו עצות הפוכות מאלה שמייעץ הכלכלן של השר לנבון. מכל מקום, עצם הכוונה למנות סמנכ"ל מהווה סטירת־לחי למנהל אגף התקציב והתכנון, ערי הרשקוביץ. אם אינו מתאים, אפשר להחליפו, אבל איש אינו טוען שאין הוא מתאים.

במשרד סבורים, שבעייתו של שמואלי איננה העדר סמנכ"ל כלכלי, אלא העדר כושר החלטה. חלק ניכר מן התפקידים והתקציבים יכול שמואלי להעביר לרשויות המקומיות. את משכורות המורים העל־יסודיים אין צורך להעביר דרך משרד החינוך; אפשר להעבירן במישרין מן האוצר. את רוב תכנון הבנייה אפשר למסור לרשויות המקומיות הגדולות, שהרי ממילא הן עוסקות בתכנון. דווקא בתחום הפדגוגי דרוש שיפור וחיזוק — של מחלקת הבחינות ויחידת המחשב, של האגף לתוכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית והפיקוח במגזר הערבי.

אפשר לחסוך בשעות כמחצית תקציב המשרד. כ־440 מליון דולר מושקעים בשעות הוראה. הרפרנט של האוצר לתקציבי חינוך, איזי קפלן, טען בוועדת החינוך ש־5 אחוזים מן השעות מיותרות, והן לא הופנו ליעדים המקוריים — להוראה בכיתות. אם זה נכון, הרי שמדובר ביותר מ־20 מליון דולר ואז אפשר לבטל את אגרת החינוך.

אילו סמינרים ייסגרו

האוצר תובע להעלות את מינימום התלמידים בכיתות מ־15 ל־20. זה יחסוך 800 כיתות, מחציתן בהתיישבות ומחציתן במגזר הדתי. מומחי חינוך סבורים, שיש מקום לצירוף שני גילאים ולהקמת כיתות רב גילאיות. דגם כזה פועל בהצלחה בבאר־שבע ואפשר להעבירו גם ליישובים אחרים. סגל, מנהל סמינר הקיבוצים בתל־אביב לפני שנים

אליעזר שמואלי

מי צריך סמנכ"ל חמישי

רבות, טען שכיתות רב־גיליות טובות בראש ובראשונה מבחינה פדגוגית. סגירת כיתות קטנות בזרם הממלכתי־דתי תפגע קשות בגורלו של זרם זה בהסתדרות המורים, כי קיימת ברית רבת־שנים בין „העבודה" למפד"ל. קיום כיתות זעירות, בעיקר בערים הגדולות, גורם לכך שהכיתות בזרם הממלכתי גדושות. אילו אפשר היה להעביר חלק מהתקנים מן הממלכתי דתי לממלכתי, היה נעשה יותר צדק עם רוב התלמידים בארץ.

משרד החינוך רוצה להקטין את כושר הקליטה של הסמינרים בכ־1500 תלמידים. זה יחייב סגירת סמינרים, ובתוכם סגירת אחד משני הסמינרים הערביים. התאמת היקף הכשרת המורים לצרכים היא צעד מבורך, אלא שיש לקצץ כך, שהצדק גם ייעשה וגם ייראה. לא יתכן שיקצצו בסמינר הקיבוצים הענקי בתל־אביב באלה שעמדו בבחינות כניסה וענו על הדרישות, שעה שהמשרד מקיים סמינרים למורות שאליהם מתקבלות כל בוגרות י"ב. לא יתכן לסגור סמינרים ממלכתיים בינוניים כמו בנהלל, שעה שישנם עשרות סמינרים ממלכתיים־דתיים או חרדיים בני 100־150 תלמידים כל אחד.

יצחק שור

● שיעור המימון בקרן למימון משלוחי יצוא הועלה מ־80% ל־85% מתמורות היצוא. תוקף ההעלאה החל ממחר, 1 בינואר 1986.

● מפעל „אלמת" שבקיבוץ אשדות יעקב מייצר מלפון ציבורי עמיד בתנאי מזג־אויר ובפני ואנדליזם. התאים עשויים אלומיניום, העובר תהליך מיוחד של ציפוי (אילגון), המונע קורוזיה. תהליך הציפוי מתבצע כולו במפעל „אלמת" בקיבוץ. הייצור — בשיתוף פעולה עם חברת „בזק" ומשרד התקשורת. באחרונה הוזמנו ב„אלמת" 700 טלפונים ציבוריים חדשים להתקנה באיזור המרכז.

● מסעדה חלבית חדשה בשירות עצמי הוקמה באתר המרחצאות „חמי עין־גדי" שבקיבוץ עין־גדי, לחוף ים המלח.

ד"ר שמואל גולדמן ב„איגרת למשקיע":

נבואות שחורות

כל התוכניות הכלכליות ו„עסקות החבילה" למיניהן, שהופעלו ב־15 השנים האחרונות לשם „הבראת המשק", הגיעו לקיצן בגלל פעולות של הממשלה. כלומר, תמיד הממשלה היתה זו ש„פוצצה" את ה„אמנה החברתית", ובכך הביאה להאצה מחודשת של התהליך האינפלציוני. מי שמבין כי לשלטון לא היתה מעולם שום כוונה להביא לשינוי יסודי בתנאי הפעילות במשק, ומי כל פעולותיו מיועדות להרוויח זמן עבור הפוליטיקאים והאינטרסנטים התלויים בהם, אינו מופתע מדוע הממשלה היא זו שמפרת את תנאי ה„אמנה" (ולא העובדים ו/או המעסיקים) — כותב ד"ר גולדמן, עורך „למשקיע", המופץ בכמה מאות עותקים ללקוחות מיוחדים.

לדבריו, כיוון שכל פעולות השלטון מוכתבות ע"י שיקולים אינטרסנטיים (ולא ע"י מדיניות כלכלית־חברתית לאומית), תמיד מגיע הרגע שבו לחצים של אינטרסנטים מקורבי השלטון גורמים לפיצוץ ה„אמנה" ולהאצה מחודשת של התהליך האינפלציוני, או מתברר, כי כל הקורבנות של העובדים והמעסיקים היו לשווא, וכי ההישג היחיד של „התוכנית הכלכלית" התורנית היה הרוויח זמן עבור הפוליטיקאים, בכך שגרמה למעבר לשלב של היפר־אינפלציה והתהדרותו הכרוך בזה. אבל מיד כאשר השלטון להתמודד עם התוצאות של פעולות ה„הבראה" ובייחוד מיד כאשר מתברר שהן פוגעות גם באינטרסנטים למיניהם — „שוכח" השלטון את עקרונות ה„אמנה החברתית" להבראת המשק, והוא עצמו גורם לחידוש התהליך האינפלציוני.

מי שמבין את התהליך הזה, מבין גם מדוע דווקא כעת, כאשר השלטון מתפאר בהישגיו בהקטנת האינפלציה, ברור לחלוטין שקיימים כבר התנאים להאצה מחודשת של האינפלציה ו/או לעלייה בגירעון המסחרי. הסיבה לכך משום שהאינטרסנטים הכלכליים־פוליטיים שהפוליטיקאים משרתים אותם, כבר כעת מבטיחים שכל הקורבנות של כלל העובדים והמעסיקים היו לשווא. הדבר יתברר לחלוטין כבר באפריל־יוני 86.

קרנות ללא שיעור הוספה בבנק הפועלים

קרנות הנאמנות של קבוצת „הפועלים" יוצאות במבצע הפצה חדש בשלוש קרנות. המבצע, החל מ־30.12, ייערך במשך חודש ימים.

בימים אלה מסתיים מבצע הפצה של קרנות קבוצת הפועלים שהחל בנובמבר. במסגרת המבצע החדש ניתן יהיה לרכוש תעודות השתתפות בקרנות הנאמנות „סער", „סנונית" ו„צבר" במחיר יסודי ללא כל שיעור הוספה. „סער" משקיעה כיום בעיקר בנכסים שקליים, במק"מ ובתפ"ס. „צבר" משקיעה בעיקר בנכסים נסחרי וצמודי־מט"ח, ומחלקת דיווידנד צמוד לדולר בשיעור של 1.1% לחודש. „סנונית", קרן המנוהלת על־ידי „להק" של בנק אמריקאי־ישראלי, משקיעה בעיקר בצמודי מדד.

פרס מינה צוות לבעיות אבטלה

ראש הממשלה שמעון פרס מינה צוות מיוחד, המורכב מנציגי הממשלה, ההסתדרות והתעשיינים, לטיפול בבעיות שהתעוררו במוקדי האבטלה הקשים בערי הפיתוח. בראש הצוות עומד מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יהושע מורה. הצוות יגבש פתרונות להקטנת רמת האבטלה בטווח הקרוב.

כן יגבש הצוות מדיניות לטווח בינוני וארוך, במטרה לעודד ולסייע בפתרונות תעסוקתיים טבעיים, על־ידי הפעלת מכלול צעדים המושתתים על פיתוח וצמיחת התעשייה המקומית.

בצוות המיוחד נכללים גם מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, נציגי משרדי ראש הממשלה, האוצר, הבטחון, הכלכלה והתכנון, ההסתדרות הכללית והתאחדות התעשיינים.

א.ש.

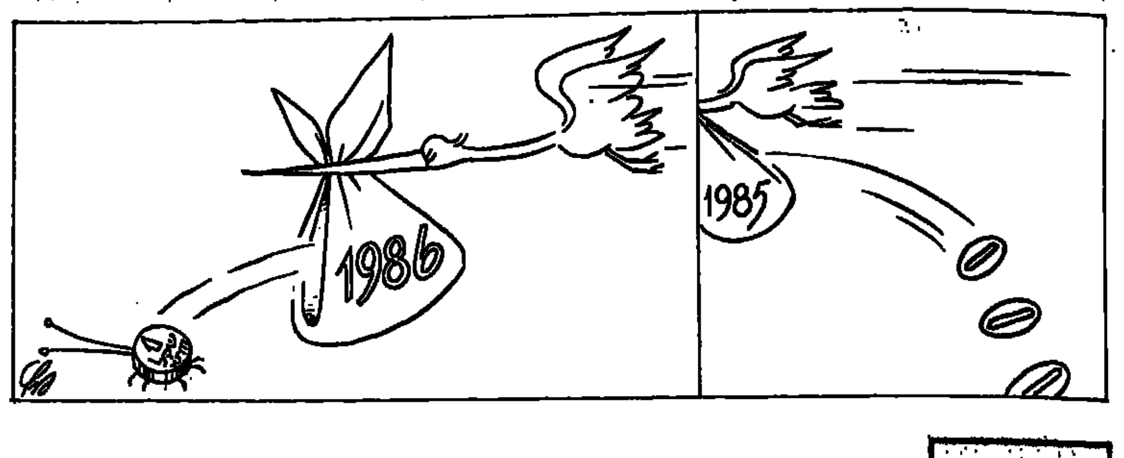

סיכומים

התפוקה בתעשיות הקבה"א — מן הגבוהות בעולם

סיכומי מפעלי התעשייה של הקיבוץ הארצי מעודדים. ריכוז נתונים במחלקת התעשייה מעיד, כי הייצור התעשייתי גדל באופן רב־שנתי בשיעור של 3.6 אחוזים לשנה מ־288 מליון דולר בתשמ"א עלה הייצור התעשייתי בקבה"א ל־356 מליון דולר בתשמ"ד. היצוא גדל מ־76 מליון דולר ל־100 מליון דולר בקירוב. כלומר, כל אחד מ־98 מפעלי התעשייה של הקיבוץ הארצי מייצא כ־1 מליון דולר בממוצע.

עיקר הגידול בייצור התעשייתי נבע מגידול היצוא. כל עוד המכירות בשוק המקומי גדלו בשנה האחרונה ב־3.4 אחוזים בלבד, גדל היצוא ב־30 אחוז. היצוא היווה אשתקד קרוב ל־28 אחוז מהייצור, כאשר בענפים המובילים, כגון מזון (הדרים), הגיע שיעור היצוא ל־42 אחוז מכלל הייצור.

במשקי הקיבוץ הארצי 98 מפעלים, מזה 34 מפעלים קטנים, עד מחזור שנתי של מיליון דולר, ו־7 גדולים, עם מחזור שנתי שמעל ל־10 מליון דולר. הענפים הגדולים הם פלסטיקה וגומי, כ־35% מכלל הייצור, מתכת ומזון כ"א קרוב ל־20 אחוז מכלל הייצור.

כלל ימי העבודה במפעלי הקיבוץ הארצי עלה בארבע השנים שנסקרו מ־931 אלף ל־1,084 אלף, מזה כ־14.5 אחוז ימי עבודה של שכירים. שיעור ימי העבודה של שכירים נשאר יציב למדי. מבין 98 המפעלים, 62 העסיקו שכירים ו־36 פעלו ללא עבודה שכירה. תעסוקת שכירים היוותה בעיה רצינית רק ב־3־2 מפעלים, בעוד שביתר המפעלים היתה העבודה השכירה סביב השיעור הממוצע.

מפעלי הקיבוץ הארצי הם עתירי־הון ובעלי תפוקה שנתית גבוהה לעובד, בין הגבוהים בארץ ובעולם.

תפוקה שנתית לעובד

	דולרים
מתכת	61,300
חשמל ואלקטרוניקה	63,700
מזון	143,400
טקסטיל	37,200
גומי ופלסטיקה	93,000
עץ ורהיטים	49,500
רפואה וכימיקלים	98,500
תכשיטים	128,000
שונות	69,300
ממוצע כולל	82,100

לשם השוואה, התוצר למועסק בארה"ב הגיע ב־1984 ל־34,900 דולר, בשוויץ 30,400 דולר, בצרפת 23,600 דולר, יפאן 21,300 דולר וישראל־17,500 דולר. כלומר, התפוקה על כל מועסק בתעשייה של הקבה"א היתה גבוהה פי 4.7 מאשר הממוצע בישראל.

מהנתונים מסתבר, כי הקשיים הכלכליים בקיבוץ אינם נובעים מחוסר יעילות בתעשייה בקבה"א. אולם מאחר שהמפעלים הם עתירי־הון, שמשמעותו כי ההשקעות הגבוהות במיוחד על כל עובד הגדילו את הריבית ושירותי ההון בשנים האחרונות ואת עומס המימון.

בעיה נוספת הראויה להיבדק היא מבנה התעסוקה של הקיבוץ. רק כ־900־3 חברי הקיבוץ (בממוצע) עובדים בתעשייה, כ־16 אחוז מכלל חברי הקיבוץ. יחד עם החקלאות ועבודות החוץ עוסקים כשליש מהחברים בעבודות ייצור, כאשר היתר מועסקים בשירותים, ניהול, שליחויות או העדרויות זמניות מסיבות אחרות, אם כי אין לראות במבנה זה מבנה חריג. במשק הישראלי כולו הגיע מספר המועסקים בענפי התעשייה, חקלאות ובנייה ל־409 אלף מתוך 1,375 אלף מועסקים, כלומר ל־29.7 אחוז מכלל המועסקים. בקיבוץ הארצי הסקטור המוגדר כענפי ייצור מגיע עד כדי 36 אחוז.

אולם — עתירות ההון במפעלי הקיבוץ הארצי מקנה חשיבות יתירה לבעיות המימון. אי־ניצול מלא של ההשקעות, כגון עבודה במשמרת אחת לעומת 3־2 משמרות, עשוייה לגרום קשיים גדולים יותר במפעלים עתירי־הון מאשר במפעלים עתירי־עבודה.

קשיים נוספים עשויים להיגרם כתוצאה מהעדר גמישות במפעל הקיבוצי, מתוך חוסר רצון להעסיק עבודה שכירה. גישה זו מונעת את הרחבת הייצור בקנה־מידה גדול, כאשר קיימות הזמנות, והתכווצות הייצור בעיתות שפל. ניתן לקבוע, כי להשקפות הסוציאליסטיות הבסיסיות, ולרצון להתבסס על עבודה עצמית, יש מחיר כלכלי. הקיבוצים נושאים בנטל זה מתוך שאיפה לשמור על המבנה החברתי הבסיסי.

יש לזכור, כי נתונים אלה מעודכנים רק לתשמ"ד. השינויים במדיניות הכלכלית בתשמ"ה פעלו בדרך כלל לרעת הסקטור היצרני, ובמיוחד הרעו את מצבם של תעשיות עתירות־הון. הרעה חלוקת התמורה המשקית בין הוצאות הון ועבודה. נתוני תשמ"ה ירוכזו ככל הנראה במהרה, למרות הקשיים לרכז נתונים אמינים בתקופות של היפר־אינפלציה.

צ.ט.

גלגלי הבורסה

בנק ישראל גייס 77 מיליארד שקל בסוף השנה

מגמה מעורבת עם תנודות מתונות לשני הכיוונים היתה אתמול במסחר במניות. היו 138 עליות שערים, 108 ירידות ו־135 ניירות־ערך נסחרו ללא שינוי בשער. המחזור הסתכם בב־4.8 מיליארד שקל, מהם ב־2.6 מיליארד שקל במניות הבנקים שבהסדר.

מרבית המניות ה„כבדות" נסחרו אתמול ביציבות, כשמחד הצטמצמה מגמת המכירות מצד מספר „מקורבים", שנטו לממש מאחזקותיהם בימים האחרונים, ומאידך נטו קרנות הנאמנות להורים ביקושים, במגמה לשפר תשואותיהן לקראת סוף 1985.

למניות הבנקים שבהסדר היה אתמול עודף היצע (בנטו) של 2.2 מיליארד שקל. מניות אלה נסחרו בדרך כלל בתנודות עד אחוז. התשואה בהן נעה בין 13.3 ל־13.6 אחוז.

בקרנות הנאמנות המתמחות במניות היתה אתמול צבירה קטנה של כ־300 מיליארד שקל בעוד בקרנות ה„סולידיות" היה גיוס של כ־3.5 מיליארד שקל.

בשוק אגרות החוב הצמודות למדד היה איזון בין עודפי הביקוש וההיצע, והאגרות נסחרו בעליות קלות. ב„גליל" היו תנודות עד 3% לשני הכיוונים. לאגרות החוב הצמודות למט"ח היה פדיון גדול של כ־4.5 מיליארד שקל ושעריהן נטו לרדת בשיעורים מתונים.

בנק ישראל יצא אתמול ב־4 הנפקות של אגרות־חוב באמצעותן ריכז 77 מיליארד שקל. „גליל" ריכוז הזמנות בסך 28.2 מיליארד שקל, בשער מינימום 82, ולבסוף נקבע השער על 82.5 נקודות, עם הקצאה של 94.8 אחוז למזמינים בשער זה. בהנפקת ה„שגיא" הגיעו הזמנות בהיקף 74.6 מיליארד שקל בעוד ההנפקה עמדה על 45 מיליארד שקל. לבסוף נקבע שער 89 והקצאה של 89.2 אחוז למזמינים בשער זה. בהנפקת ה„רמון" הגיעו הזמנות ב־14.9 מיליארד שקל והשער נקבע על 93 נקודות, וב„גלבוע" הגיעו הזמנות רק ב־8.7 מיליארד שקל, לעומת היקף הנפקה של 10 מיליארד שקל, והשער נקבע על 84 נקודות.

★ „חמן" הודיעה כי סיימה את התקופה אפריל־ספטמבר 1985 עם הפסד מתואם של כ־251 מיליון שקל, לעומת 311 מיליון שקל אשתקד.

★ „נפטא" סיימה את התקופה הנ"ל ברווח מתואם של 399 מיליון שקל, לעומת 436 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

★ „יואל" דיווחה על רווח מתואם של 463 מיליון שקל, לעומת הפסד מתואם של כ־2 מיליארד שקל בכל 1984/85.

★ „בלל נדל"ן" פרסמה כי יחס „הזכויות" יהיה יחידה אחת בגין כל 10 שקל ע"נ.

★ „מגורי" סיימה תקופה זו ברווח מתואם של כ־28 מיליון שקל, לעומת הפסד מתואם של כ־59 מיליון שקל ב־12 החודשים שהסתיימו במארס 1985.

★ „מכבריד" דיווחה על רווח מתואם של כ־107 מיליון שקל, לעומת כ־86 מיליון שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

★ „דנקנר" סיימה את אפריל־ספטמבר 1985 עם הפסד מתואם של 674 מיליון שקל, לעומת רווח מתואם של כ־1.2 מיליארד שקל בתקופה המקבילה אשתקד.

★ „בזיים" תחלק מניות הטבה בשיעור 100 אחוז. „אקס" ב־16/2 וההקצאה ב־19/2.

★ „נכסי חדיים" תחלק אף היא מניות הטבה בשיעור 100% ובתאריכים דלעיל.

★ „גבסיפ" תחלק אף היא מניות הטבה בשיעור ובתאריך דלעיל.

★ „איית" סיימה את אפריל — ספטמבר 1985 ברווח של 309 אלף דולר לעומת 627 אלף דולר ב־1984/85.

★ „בבלי צייך" רווח מתואם של 455 מיליון שקל באפריל־ספטמבר, לעומת כ־1.3 מיליארד שקל ב־1984/85.

★ אסיק — רווח מתואם של 572 מיליון שקל באפריל־ספטמבר 1985 לעומת 662 מיליון שקל ב־1984/85.

ורדה בורשטיין

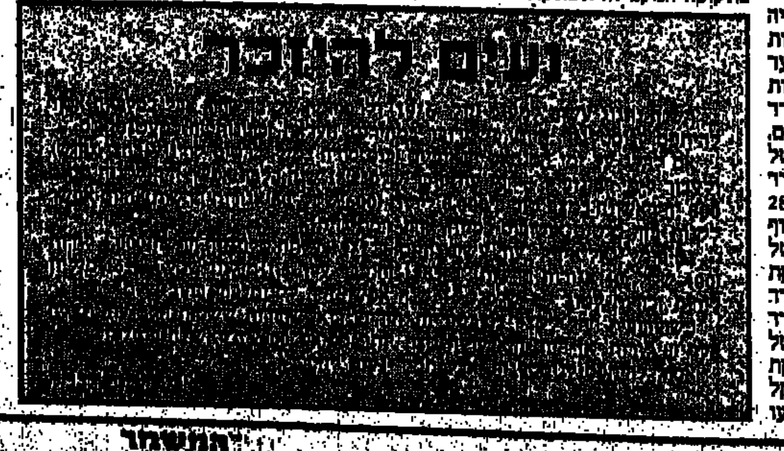

טור החדשות

לשכת רואי־החשבון

לשנות את שנת המס לשנה קלנדרית

לשכת רואי־החשבון תומכת בהצעת נציבות מס הכנסה, לשנות את הגדרת שנת המס בפקודת מס הכנסה כך שהיא תסתיים ב־31 בדצמבר במקום ב־31 במארס. לטענת הלשכה, יש בכך ברכה למשק וניתן לסיבך להחיל הסדר זה באופן מיידי על כל הנישומים היחידים ועל תאגידים חדשים.

לעומת זאת, מסתייגת לשכת רואי־החשבון מהצעה נוספת, לבטל לחלוטין את סמכותו הנוכחית של פקיד השומה להתיר הגשת דו"ח לתאריך אחר שיש סיבה טובה לעשות זאת.

הנימוקים להסתייגות הם: קביעת תאריך המאזן איננה עניין לאגפי המיסים בלבד, אלא קשורה בשיקולים נוספים רבים, כגון עסקים עונתיים שמועד סיום שנת הכספים שלהם צריך להיות מותאם למחזור עסקיהם, הדרישות של משקיעי־חוץ והחברות הקשורות בחו"ל להתאים את תאריך המאזן לזה הנהוג במדינותיהם; קביעת שנת מס אחידה תכביד על גיוס הון מהציבור, הן בשל ריכוז הטיפול בתשקיפים ברשויות המוסמכות, ובעיקר בגלל ריכוז הפנייה לציבור להשקעה בניירות הערך המוצעים; בעסקים רבים ישנה חשיבות לכך ששנת הכספים שלהם תהיה זהה לשנת התקציב הממשלתית.

נימוקים נוספים שמעלה לשכת רואי־החשבון: אין בארץ די כוח אדם מקצועי כדי לרכז את עבודות הביקורת במועד אחד. העלויות למשק של עבודות המתרכזות בתקופה קצרה תהיה גבוהה ביותר. נוסף על העלות הכבדה החד־פעמית של הסבת המערכות. לפיכך רואה לשכת רואי־החשבון בחיוב את האחדת שנת המס של קונצרנים וקבוצות חברות, ומציעה לחייב תאגידים ובעלי־עניין בהם להתאים את שנת המס שלהם, במידת האפשר, לזו של תאגידים אחרים.

אייל שגב

פרעון הפק"מ יידחה ביומיים לרגל השנה החדשה

הבנקים יאריכו אוטומטית את מועד הפדיון של פקדונות פק"מ האמורים להשתחרר בימי העסקים רביעי וחמישי, שבהם יהיו הבנקים סגורים.

פקדונות שהיו צריכים להשתחרר ביום רביעי יוארכו ליומיים וישתחררו רק ביום שישי, ופקדונות שהיו צריכים להשתחרר ביום חמישי יוארכו ביום אחד וישתחררו ביום שישי. לתקופה הנוספת ישלמו הבנקים ריבית בשיעור היחסי המגיע למפקיד.

הבנקים יהיו סגורים מהיום אחה"צ ועד יום חמישי אחר־הצהריים. פירוש הדבר, שכל הפעולות שייעשו ביום חמישי אחר־הצהריים יקבלו ערך של יום שישי.

גם הבורסה לניירות־ערך תהיה סגורה מהיום אחה"צ עד יום ראשון.

א.ש.

יצוא שירותים לאילת — כיצוא לחו"ל

שר האוצר אישר תקנות לאיזור הסחר החופשי באילת, לפיהן על שירותים מסויימים הניתנים ע"י עוסק שאינו תושב האיזור לעוסק תושב האיזור, לצורך עסקו באילת, יחול מס ערך מוסף בשיעור אפס. פירוש הדבר הוא, שלגבי העוסק בצפון הארץ, אם יתן שירותים לעוסק אילתי, ייחשבו השירותים כאילו יוצאו לחו"ל ולא ישולם מס ערך מוסף עליהם.

מדובר בשירותי הובלה לאילת, שירותי התקנה, הפעלה, תחזוקה וכו' של מעליות, מערכות מיזוג־אויר, מקררים תעשייתיים, מחשבים וכלי רכב — כל אלה, כאמור, המשמשים לעוסקים באילת לצורך עיסוקם באילת.

כן יחול הפטור על שירותי טכנאות שיניים ועל שירותים לניהול בתי־מלון שאושרו ע"י מנהל המכס ומע"מ, ועל הזמנת חדרים במלון ושירותי מלון אחרים באילת, המבוצעת בצפון הארץ.

התקנות טעונות אישור ועדת הכספים של הכנסת.

יצויין, שעם אישור התקנות הושלמה כל החקיקה הדרושה להפעלה תקינה של ההוראות החלות באיזור אילת, הנובעות מהפעלת שלב א' של המלצות הוועדה הציבורית בראשות יחזקאל פלומין, והוועדה הממשלתית הבינמשרדית בראשותו של הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברוך.

תנועת המושבים

ביקורת קשה על נחמקין

ביקורת חריפה על משרד החקלאות, ועל שליחי תנועת המושבים, מטיח יוחנן דניאל, אחד משני המזכירים של תנועת המושבים, בראיון המתפרסם בבטאון „יחד" של התנועה הקיבוצית המאוחדת.

לדבריו, משרד החקלאות חדל לתפקד כמשרד כלכלי עצמאי, ולמרות ששר החקלאות הוא איש תנועת המושבים מאשים אותו דניאל במימון שלומיאלי של המשרד.

בין היתר הוא מציין, כי בתקופה זו חלה נסיגה ברווחיות הענפים החקלאיים, מבוטלות סובסידיות בכלי תכנוני, ישנה התעלמות מנושא הכותנה, שהיה ענף מפואר עם יצוא מרשים, הריבית מטורפת ועוד.

לא עוזרים לחלשים

כן הוא אומר, כי היו ציפיות בתנועת המושבים שאריק נחמקין יחזיר עטרה ליושנה, כמו בימי גבתי ואוזן, אולם זה לא קרה. כיום אין שיתוף פעולה בין משרד החקלאות ותנועת ההתיישבות, ומה שחמור מזה — המשרד אינו מצליח להציג עמדותיו לפני הממשלה ושר האוצר.

בהתייחסו לערבות ההדדית בתוך תנועת המושבים אומר דניאל, כי קרן המושבים מעניקה ערבויות למושבים, אולם בעוד שבתנועה הקיבוצית עוזרים החזקים לחלשים, לא כך הדבר בתנועת המושבים — זה שנים רבות לא עזרו המושבים המבוססים לחלשים. מושבים כמו כפר־יהושע, נהלל, בארטוביה ואחרים, מסרבים לסייע. במצב זה, אומר המזכיר, יש סימן שאלה גדול לגבי עצם קיומה של תנועת המושבים.

א.ש.

הוקטנה הריבית על פיגורי מס

בהתחשב בירידה הנוספת בשיעורי הריבית הבנקאית במשק, ובשיעורים הנמוכים של העליות במדד, אישר שר האוצר הפחתת הריבית שתשולם על פיגורים בתשלומי מסים מ־96% לשנה, שהיו אמורים לחול החל מ־1.1.86 ל־60% לשנה. שיעור הריבית על הסדרי תשלומים ברשויות מקומיות יהיה 48% במקום 78%.

הצו המתוקן חל על שורת חוקים, כמו ביטוח לאומי ופקודת החברות, וכן על פסיקת ריבית בבתי־משפט.

הצו טעון אישור ועדת הכספים של הכנסת.

א.ש.

ביטוח הדירות יתייקר

תעריפי ביטוח דירות ותכולתן יועלו מתחילת חודש ינואר בשיעור ממוצע של 10 עד 15 אחוזים. הסיבה לכך היא גביית פרמיה עבור ביטוח סיכוני רעידת אדמה ע"י חברות הביטוח.

מבטחי המשנה בחו"ל היו אלה שדרשו מחברות הביטוח הישראליות לגבות פרמיה גם עבור סיכון זה, שעד כה ניתן בחינם. אולם כל רעידות האדמה, שפקדו חלקים שונים בעולם בשנתיים האחרונות ואשר גרמו הפסדים כבדים למבטחי המשנה, הביאו להחלטה החדשה.

המפקח על הביטוח אישר לחברות הביטוח להגביל את סכומי הביטוח ב־2 פרומיל לשנה, דבר שיתבטא כאמור בתוספת הפרמיה בכ־5 ו־10 אחוזים. כן נקבע, שבכל מקרה של נזק ישא המבוטח בהשתתפות עצמית של 2 אחוזים מגובה הנזק.

א.ש.

בעריכת עלינא תורי

מפוף ומשם

סגנון

השנה שהיתה ברוק הכבד

מאת אפי שפריר

ובכן, הגענו לסוף השנה. אין זה סיכום השנה במוסיקת הפופ. זהו סיכום שנתי בכל הכרוך בסגנון עוצמתי, אלים, אגרסיבי והוותיק ביותר מבין כל הסיגנונות — הרוק הכבד.

השנה, שלא כבשנה שעברה, היו מעט מאורעות, אך מאורעות חשובים להיסטוריית הרוק הכבד.

נתחיל אצלנו. השנה יכולנו לראות כאן, בארץ, מהי התלהבות מעריצים במופעי רוק כבד. במסגרת מופעי ה„פארק־קונצרט" הופיעה בארץ להקה הנחשבת עדיין ללהקת רוק כבד. אמריקני, מסחרי (A.O.R כשמו המסחרי), אבל עדיין רוק כבד. המוסיקה של „נוכרי" קליטה מאד, אגרסיבית מצד אחד ורכה ושקטה מצד שני. להופעתה הבודדת בארץ הגיעו כ־30 אלף מעריצים נלהבים אשר קרזו, צרחו וריקלמו את שיריהם. רק חבל שהסאונד היה חלש.

שתי להקות עילית קמו השנה. להקת ה„פירם", שחבריה ג'ימי פייג' (לשעבר מאחוריו.

להקה נוספת אשר התאחדה ב־1984, וזכתה להופעות מוצלחות השנה ולמכירה טובה של תקליט האיחוד. היא להקת „סגול כהה". כן, אותה להקה מפורסמת. התאחדה וזכתה לתשומת־לב מרובה ולסיבוב הופעות מוצלח ביותר.

אם מדברים על סיבובי הופעות, אז להקת „בתולת הברזל" (עליה כתבתי בעבר) סיימה השנה את „סיבוב העבדות שלה". 322 ימי הופעות שהונצחו באלבום כפול ובווידאו.

השנה, שנת העזרה הכללית של המוסיקאים בעולם. מופע ענק בהשתתפות המון מוסיקאים משני עברי היבשת, התקיים ביולי השנה. זהו מופע ה־LIVE AID הידוע, שבו התאחדו כמה מלהקות הרוק הכבד במיוחד לצורך האירוע. סטאטוס־קוו, ה„מי", „לד זפלין" ו„שבת שחורה" היו מן הלהקות שהתאחדו. היה גם הרכב מיוחד של מוסיקאי רוק כבד שהתאחד לצורך הקלטת שיר בשם „כוכבים". במסגרת מסע ה„בנד אייד" למען הרעבים באתיופיה.

פסטיבאלי ענק היו השנה ברחבי העולם.

פיש – חבר להקת מארלימן

להקת לד־זפלין) ופול רוג'רס (לשעבר להקת „חברה רעה") היו מעמודי התווך ברוק הכבד בשנות השבעים. ה„פירם" הוציאה תקליט בעל ציביון של רוק כבד משנות השבעים בהפקה נוסח שנות ה־80. סיבוב ההופעות שלה זכה לכיסוי תקשורתי נרחב בכל העולם.

הלהקה השנייה „נוספי הרכש", היא בעצם הרכב חד־פעמי שבנה ג'ימי פייג' (זוכרים אותו מהלהקה הקודמת?) ג'ף בק, נייל רוג'רס ורוברט פלנט. הלהקה הקליטה תקליט, אף הוא בטעם של פעם (סגנון הרוקנ'רול של שנות החמישים והשישים), הרכב זה לא זכה לסיבוב הופעות, אך מאידך גיסא זכה לביקורות נלהבות ולתשומת־לב גדולה, בעיקר משום הגימיק הפירסומי — אין שום מידע בתקליט על הרכב הלהקה וכאשר שווק התקליט ושודר ברדיו, לא ידעו מי עומד

בברזיל התקיים פסטיבאל (300 אלף צופים ליום) במשך 10 ימים (!!!). בו נראו להקות מכל גווני המוסיקה וכמובן נציגות של הרוק־הכבד כ„בתולת הברזל", „נחש לבן", „הסקורפיונס" ואוזי אוסבורן. באנגליה התקיים פסטיבאל „מפלצות הרוק". הוא המפגש השנתי של כל אוהדי הרוק הכבד. השנה הפסטיבאל כולו היה שייך ללהקות אמריקניות, ובארץ, היינו אמורים לטעום טיפה מטעם הפסטיבאלים הגדולים הללו. „פסטיבאל הכוכבים" היה צריך להיות משהו מעניין, אך נפל בעיקר מחוסר ידע טכני וארגוני של מנהליו. בכל זאת הספקנו לראות להקת רוק כבד אחת במסגרתו — להקת וויסטר.

אז הנה זה. זו היתה השנה שהיתה. פסטיבאלים, איחודים, בנד־אייד, לייב אייד, הייר אנד אייד והרבה הרבה מוסיקה כבדה. 1986 — הנה אנו מגיעים להתראות.

רבי מכר

התקליטים הנמכרים ביותר בשנת 1985

מאת עופר ניר

לסיכום השנה, ביקשנו מארבע חברות התקליטים הגדולות בשוק המקומי את רשימת רבי־המכר שלהם. מדובר ברשימת התקליטים הלועזיים בלבד. לא מופיעים כאן תקליטים מצליחים של ירדנה ארזי, שלום חנוך (תקליט זהב! על מכירת למעלה מ־20 אלף עותקים) ויהודה פוליקר (בדרך לזהב).

נציין עוד, כי השנה נכנסה לשוק חברה חדשה, „הליקון", המדפיסה את תקליטי חברת „איי.אנד.אמ". בארץ ורכשה זכויות על חברות נוספות, בעלות קאטאלוגים מעניינים. בשנה הבאה, מותר להמר, נכניס גם את „הליקון" לרשימה.

ועוד משהו: קשה להשיג מספרים מחברות התקליטים. נתון שאינו ניתן... בכל זאת, ידוע שברוס ספרינגסטין מכר למעלה מ־20 אלף תקליטים וזכה בתקליט־זהב. ידוע גם, על־פי נתוני חברת „איסטרוניקס", שתקליטו של ליונל ריצ'י (שיצא עוד לפני כשנתיים) היה המצליח ביותר גם בשנת 1985 ומכר בסכום כולל למעלה מ־30 אלף תקליטים וקאסטות. מפתיע למצוא במקום השני ברשימה של איסטרוניקס את פסקול המוסיקה הקלאסית של הסרט „אמדיאוס". בהחלט לא מפתיע למצוא מספר גדול ורב של תקליטי־אוסף ברשימת רבי־המכר. תקליטים אלה זוכים לפופולאריות עצומה, בארץ ובעולם.

סי.בי.אס

ברוס ספרינגסטין — „נולד בארצות־הברית". „וואם" — „הולכים על גדול". „הלהיטים הגדולים של רשת גימ"ל" — תקליט אוסף.

איסטרוניקס

ליונל ריצ'י — „לא יכול להאט"; „אמדיאוס" — פסקול הסרט (תקליט כפול); „האשה באדום" — פסקול הסרט.

החברה הכללית למוסיקה

„מקסימום 6" — תקליט אוסף להיטים; „אלפאוויל" — „צעירים לנצח"; „דיבור חדיש" — „התקליט הראשון".

פונוקול

„דייר סטרייטס" — „אחים לנשק"; „התפוצצות 85" — אוסף להיטים; „קיץ 85" — אוסף להיטים.

מצעד שנתי

גלי צה"ל — הפתעה בשלב האחרון

מאת עופר ניר

אם נשתמש בז'ארגון של מהמרי הטוטו, המצעד השנתי הלועזי בגלי צה"ל (כפי שצפוי להיות גם המצעד של רשת גימ"ל שישודר בשבת הקרובה), היה בגדר „מחזור קל לניחוש". אבל במשחק ה־13, בשלב הסופי, במקום הראשון, ציפתה ההפתעה הגדולה. לפחות לכותב שורות אלה: „ישנו מלאך המשחק בליבי" של ה„יוריתמיקס", כבש את המקום הראשון על חשבון הלהיט שרבים ציפו לראותו מדורג בצמרת — „אנחנו העולם" — אולי משום שהשיר הזה שימש גם בג'ינגל למצעד השנתי.

פרט לכך, היה הכל צפוי. לא היו הפתעות ולא מאכזבים יוצאי־דופן בבחירת זמר/ת ולהקת השנה. אפשר לנחש שגם בחירת השיר הגרוע של השנה — תואר מפוקפק למדי — לא היתה קשה במיוחד. בקשר לזה כדאי לציין פרט פיקאנטי: הלהיט „את ליבי, את נשמתי", דורג כסגן שני ללהיט הגרוע של השנה (התואר הזה נפל בחלקה של הלהקה האוסטרית „אופוס" ולהיטה „עושים חיים"), אבל גם במקום השלישי ברשימת להיטי השנה. המדרגים, מסתבר, לא היו בררניים.

כמו במצעדים העבריים, אין בהכרח קשר בין הלהיט הנבחר של השנה והקרובים אליו, לבין דירוג המבצעים הטובים של השנה.

ל„דייר סטרייטס", להקת השנה, היו אמנם שני להיטים במצעד ואחד מהם אפילו הגיע למקום החמישי בדירוג הכללי. אבל זמרת השנה מדונה הסתפקה רק במקום השישי, בלהיט אחד בלבד, וזמר השנה, ברוס ספרינגסטין, לא הצליח אף להגיע לחמשת הראשונים והסתפק במקום לא הכי טוב באמצע, „נולד בארצות־הברית" במקום ה־16.

היעדרות מוחלטת של הצמד „וואם"; להיט אחד בלבד של „דוראן דוראן" („רצח בעיניים"), במקום ה־19; להיט אחד לניק קרשו („החידה") במקום ה־27. אלה מעידים על דעיכת הפופולאריות — לפחות בשנה זו — של אלילי הנוער לשנת 1984. לעומת זאת, שמחנו למצוא במצעד המסכם להקות רוק טובות כמו „יו.2" ו„סימפל מיינדס".

ארבע להקות שרו שני שירים כל אחת. בדירוג השנתי: „רפס מור", „דייר סטרייטס", „דמעות במקום פחדים" ו„אלפאוויל". עובדה נוספת: ייצוג לא רע של ה„יורופופ", הפופ תוצרת אירופה, שאינו מבריטניה. נזכיר, נוסף ללהקות שכבר צויינו קודם, את „אהה" מנורווגיה ואת בלטימורה, אירי במוצאו, המתגורר באיטליה ומצליח כאירופה כולה.

את המצעד השנתי של גלי צה"ל ערך אבישי מתיה והגיש אברי גלעד. במשך שלוש שעות. לא היו הרבה פוילע'שטיק, לא היה טעם רע, לא היו התחכמויות וזולות. היו פרסי תקליטים. בכלל זה 20 שניתנו למאזין אחד שניחש נכונה את חמשת המקומות הראשונים במצעד. היו שני ראיונות טלפוניים עם אנשי פלטשר מ„רפש מור" (שאמר כי הלהקה עשויה להופיע בארץ בחודש יולי 86') וג'ימי בוהלן מ„דיבור חדיש". בסך־הכל, היה מצעד תוסס ומהנה והעיקר, המתח נשמר עד הסוף. האתגר של רשת גימ"ל (בני דודקביץ עורך, יגאל רביד מגיש) — לא לאכזב ולא לרדת ברמה. מבחינת פרסים, בכל מקרה, כבר ניצחה רשת גימ"ל, בזכות החסות שנתנה חברת „גלי" למצעד. העיקר, שיהיה מעניין.

גלי צה"ל, דירוג שנתי ונבחרים

1. „ישנו מלאך המשחק בליבי" — „יוריתמיקס"
2. „אנו העולם" — אמני ארצות־הברית למען אפריקה
3. „את ליבי, את נשמתי" — דיבור חדיש
3.א „קיילי" — „מריליון"
4. „כסף לחינם" — „דייר סטרייטס".
5. „האם הם יודעים שחג־המולד עכשיו" — „בנד אייד"

השיר הגרוע של השנה: 1. „עושים חיים" — „אופוס" 2. „את ליבי את נשמתי" — דיבור חדיש" 3. „הטוט טוט שלי" — רניס לה סאל

זמר השנה: 1. ברוס ספרינגסטין 2. סטינג 3. פיל קולינס

זמרת השנה: 1. מדונה 2. טינה טרנר 3. קיית בוש

להקת השנה: 1. „דייר סטרייטס" 2. „דמעות במקום פחדים" 3. „דיבור חדיש"

תקליט

ניל יאנג – סגנון אישי

מאת עמית רוט

בידיים חשופות אני ניגש לטפל בתקליטו האחרון של ניל יאנג Neil Young - Old Ways — שיצא גם בישראל בחודש שעבר. ללא כפפות של משי וללא כפפות כוורן, כי אין צורך להיזהר. זה לא שביר וזה לא פוגע, זה תקליט קאנטרי, במרכאות כפולות, מאחר שניל יאנג הוא אמן קאנטרי כמו שאני מתאגרף. (הייתי רוצה לנסות). היום אני יודע שמוסיקת קאנטרי יכולה להיות מוסיקה טובה במיוחד, כיוון שבהגדרתה הרחבה אפשר להכניס את בוב דילן, אלוויס פרסלי, אלוויס קוסטלו ולינדה רונדסטאט ביחד עם דולי פרטון, ווילון ג'נינגס, דוק ווטסון, האנק מרווין והמאוס ההוא — קני רוג'רס. כמו שברוקנ'אנד־רול יש פרחים יפים ויש קוצים (וכל חלק אחר שתרצו: שורשים, עלווה), כך גם בקאנטרי תמצאו דברים טובים ודברים שטובים לשימושם של אחרים, אם בכלל.

לפני חמש שנים, כשכתב בשירו „ניצים ויונים":

יש לנו רוקנ'אנד־רול
יש מוסיקת קאנטרי מתנגנת
אם את שונאת אותנו
את לא יודעת
מה שאת אומרת

ניל יאנג – מוסיקת קאנטרי

גילגל אותי ניל יאנג בין שינאתי למוסיקת הקאנטרי המאוסה לבין אהבתי אליו. „דרכים ישנות", למרות שהוא תקליט קלאסי של ניל יאנג, על מה שמאפיין אותו, הוא תקליט שונה.

קודם כל, אין בו רוקנ'אנד־רול ואין רוק כבד בכלל. שני השירים בתקליט שהכי קרובים לרוק הם השיר אולד וויז עם גיטארה אקוסטית במקצב של ריתם־אנד־בלוז והארמוניית קאנטרי־ניל־יאנגית אופיינית, ו„חזרה לקאונטרי", שבו מספר יאנג כי תמיד ידע שיחזור לקאנטרי „בחזרה למקום בו הכל התחיל" (רוקנ'רול). את הפזמון הזה הוא בחר להשמיע עם מנגינה של „הכל עבר עכשיו" של האבנים המתגלגלות.

ההפקה של התקליט עשירה ונקייה אפילו יותר מכי Comes a Time, עם זמרי רקע והרבה נגנים. יאנג פשוט הוסיף לחוג המכרים שלו עוד כמה זמרים ונגני קאנטרי, נגני מפוחים ופסנתר מצויינים, אבל עיקר הציונים להפקה מגיעים עדיין לאותם אנשים שהיו איתו בכל תקליטיו.

הצד הראשון מסתיים בשיר הטוב „חוסר התאמות", שהופך את האלבום הזה לחשוב. יאנג מכניס את מילות השירים, הכתובות בסגנונו המדהים, לתוך מסגרת מוסיקאלית חוזרת על עצמה, עם עיבוד שצריך לשמוע כמה פעמים כדי להתרשם ממנו כראוי ולקלוט את עוצמתו. מוסיקת הקאנטרי לא ידעה לפני כן דברים כאלה. השיר הזה, שיאנג הכביס בתקליט קאנטרי „פרוגר", עשוי לפתוח להרבה זמרי קאנטרי ומאזיניו את האוזניים ואת הראש. בצידו השני של התקליט הוא שר את השיר היפה ביותר בשנים האחרונות, „ילדי", „למה אתה גדל כל כך מהר, ילדי, יש לך די זמן", שיר השווה כל סנט וכל טיפת זיעה שהשקיעה תעשיית המוסיקה בפיתוח אומנות ההקלטה (ובמקרה זה, דומני שהגיטרה), בשירים האחרים מצא ניל יאנג כר נכון ליצירה תוך שיתופי פעולה. „האם יש עוד קאנטרים אמיתיים" הוא שר עם וילי נלסון, עם זמר הקאנטרי והגיטאריסט ווילון ג'נינגס והוא שר את „נועדו להתחלה", השיר המתחכם והמעצבן בתקליט. כמתיחה מרשימה הוא בחר לחדש שיר קאנטרי ישן, "Wayward Wind" ושאר התקליט מלוויות נחמדות וסתמיות, שהשקיעו מעט מדי מחשבה בפיתוח המבנה המוסיקאלי שלהן. הסך־הכל חיובי ומשמח למדי, כאווירה טובה ולא יותר מדי שטחית. סוף סוף תקליט של יאנג באורך רגיל, שאינו תרגיל ונסיון סיגנוני. בעתיד אין לי ספק, שימשיך ליצור מוסיקת רוק חייתית וסגנון אישי שאין מרחק ממנו, תהיה מסגרת היצירה אשר תהיה.

ד"ש מניו־יורק

ג'ון לנון—סיפור „אותנטי"

מאת יוסי ונונו

נדמה לי שלנון לא היה מרוצה למראה הקהל שבא לחלוק לו כבוד ביום השנה החמישי להירצחו. הרצח הציני הבהיר, כנראה, מותו של ש„מיוזי" ושאר פסטיבאלי השלום למיניהם שערך לנון. זה לא בדיוק מה שהלך בעולם ברגע. לנון יכול לפגוש על מצבת קברו ילדי פרחים מזוקנים שמסרבים עדיין להאמין, צעירים שפאנק וטלוויזיה זה כל מה שהם יודעים. לא כבוד גדול! אבל האירוע הזה יראה מכובד בהשוואה לסרט בן שלוש השעות שהופיעה רשת אנ.בי.סי. „ג'ון ויוקו: סיפור אהבה". נאמנים לאמת, מנסים להפיק אותנטיות, בחרו יוצרי הסרט שחקנים שדומים לגיבורי הסיפור ורכילות של מאחורי הקלעים מספרת, שהשחקן שאמור היה לגלם את לנון הוחלף, לאחר שהתברר כי שמו כשם רוצחו של לנון.

אם השחקנים שמגלמים את לנון ויוקו דומים למקור (רק שיוקו בסרט יפה יותר), נראים שאר השחקנים, אלה המגלמים את מקרטני, רינגו סטאר, אלטון ג'ון וכו', כחלק מפצות השחקנים של הסרט „האי של ד"ר מורו": שערות ארוכות, והרבה הרבה זקן. מלבד אלטון ג'ון, כמובן. בשביל מה אותנטיות אם התוצאה מצחיקה כל־כך?

הסרט מנסה לספר את סיפור חייו של לנון דרך סיפור אהבתו ליוקו כדבר המרכזי בחייו וביצירתו, כולם יוצאים בסדר. לנון פורק, מקארתני ניסה למנוע, אלטון ג'ון החזיר את ג'ון ליוקו ולהיפך. כולם חברים של כולם ושלום על ישראל. יוקו, מלאך קטן, אם רק חלק מהסיפורים, והרכילות שסופרו עליה נכונים, לא ברור מניין שאבו יוצרי הסדרה את העובדות. ובכלל, לנון של הסרט לא מעורר חשק להקשיב ללנון המוסיקאי!

הסרט השיג כמובן אחוזי צפייה גבוהים. סיפור טוב עשה את שלו. לי זה הזכיר את השיר המטופש שכתב בזמנו צביקה פיק. קשה לכתוב שברשתות האחרות הוצג הסיפור של לנון בצורה מעניינת יותר. סיפור־לנון ממשיך עדיין לחכות לטיפול יסודי.

חדשות

תרגיל פיגוע וחילוץ נערך בשוק הכרמל

תרגיל פיגוע וחילוץ נפגעים מאיזור צפוף נערך אמש בשוק הכרמל בת"א על־ידי מגן־דוד־אדום והמשטרה.

לפי תסריט התרגיל התרחשו שני פיגועים של מטעני חבלה בשני מקומות באיזור שוק הכרמל.

למקום התרגיל הוחשו כוחות משטרה וחבלנים וכן כ־50 חובשים ומתנדבים של מד"א.

כוחות מד"א הסתייעו בשתי תחנות ניידות של עזרה ראשונה, ובהן רופאים, שהתפרסו באיזור השוק, וכן בשני אמבולנסים של טיפול נמרץ.

ל„מפגעים" הוענק טיפול רפואי ראשוני על־ידי צוותי החירום של מד"א ולאחר מכן הועברו במסלולים שפונו עבורם לבתי־החולים.

(עתים)

בהלת־מחבלים באיזור עין־גב בגלל ציידים

שני צעירים דרוזים מג'בר ירקא בגליל גרמו אתמול לבהלת בוקר לבהלת־מחבלים באיזור קיבוץ עין־גב. לאחר שירו למטרות ציד.

הדי היריות נשמעו בקיבוץ והחברים הזעיקו את המשטרה, שהחישה למקום כוחות גדולים של צבא ומשטרה. במחסום שהוקם בצפונית לישוב עצרו אנשי משמר הגבול מכונית אופל ובה שני צעירים.

בבדיקת רכבם נתגלה צבי שחוט ורובה־ציד טעון שנישא ללא רשיון. השניים הועברו לטיפולם של פקחי רשות שמורות הטבע ויואשמו בציד בלתי חוקי. המשטרה מתכוונת להעמידם לדין גם על נשיאת נשק ללא רשיון.

(עתים)

הותרו נישואי בת 15 הנמצאת בחודש התשיעי

מאת מורית יערי, כתבת „על המשמר"

נשיא בית־המשפט המחוזי בנצרת, יוסף בהלול, נתן אתמול היתר נישואין לקטינה בת 14 ו־9 חודשים הנמצאת בחודש התשיעי להריונה.

את הבקשה להיתר הנישואין הגישו הורי הצעיר דוד קוקוואשוילי בן 22 והורי הנערה, שהם בני העדה הגרוזינית ולפי מנהגיה מותר לחתן את הבנות בגיל זה.

השופט בהלול התיר את הנישואין לאחר שקיבל תזכיר מהאגף לשירות הרווחה בעיריית נצרת עילית, הממליץ על מתן היתר נישואין למרות הבעייה הקשה של נישואי בוסר בעדה הגרוזינית.

השופט ציין בהחלטתו, כי הוא התלבט קשות לפני שנעתר לבקשה והוסיף שהבעייה של נישואי בוסר בעדה זו היא בעייה חינוכית שאנשי חינוך ורווחה חייבים לטפל בה, והיא לא תיפתר בבתי־משפט.

● אבא אבן, יו"ר ועדת חוץ ובטחון, אמר בראיון שפורסם בשבת בעתון מערב גרמני, כי על מדינות מערב אירופה לסגור את משרדי אש"ף שעל אדמתן.

● שגריר ארה"ב תומס פיקרינג ובני משפחתו הפסיקו את חופשת חג המולד שלהם במצרים וחזרו אתמול ארצה, בעקבות התקפת המחבלים בשדות התעופה ברומא ובווינה.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
מרחב תכנון מקומי
באר־שבע
הודעה בדבר אישור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום, החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 108/03/5 שינוי מס' 78 לתכנית מפורטת. שכונה ג' רחוב השלום יד ושם.
עיקרי הוראות התכנית:
1. שינוי בחלוקת מגרשים
2. שינוי יעוד
3. התוויית דרכים
4. הנחיות תכנון ובניה
ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: שטח התכנית: 45.02 דונם גושים: 38056, 38050 חלקות ארעיות (בהסדר), אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3091 מיום 30.8.84 עמוד 3200. לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' 108/03/5 שינוי מס' 68 לתכנית המפורטת שכונה ג'.
עיקרי הוראות התכנית:
שינוי יעוד ממגורים א', אזור מסחרי, ציבור ודרך חניה פרטית לשטח ציבורי פתוח בין גבול בית החולים, לרחוב גולומב (פארק שכונה ג') יעוד ש.צ.פ לשטח לתכנון בעתיד.
ואלה הם השטחים הכלולים בתכניתו: שטח התכנית: 24.2 דונם גוש: 38062 חלקות ארעיות גוש שומה. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 2760 מיום 5.11.81 עמוד 172.
השינוי האמור שבה הועדה המחוזית אישרה אותה ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה באר־שבע וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
שלום דנינו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז הדרום

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה נס־ציונה
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה נס־ציונה בקשה להקלה באחוזי בנייה בחלקה 25 גוש 3845. החלקה נמצאת באזור מגורים א/1 שבו מותר לבנות בהתאם לתכנית המיתאר נס/1/1 30% בשני קומות. מבקשים להתיר בנייה של 32% בשתי הקומות.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה בתוך מועד של 15 יום מיום פרסום הודעה זו. לאחר מועד זה תובא כל התנגדות שהוגשה כנ"ל לדיון בוועדה המקומית לתכנון ולבנייה והיא תחליט בנדון.
ניסן קיפטסקי — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה

הודעה על אישור הסדר כובל
בהתאם לתקנה 9 א' לתקנות ההגבלים העסקיים (רישום הסדר כובל, בקשה למתן החלטה עליו והודעה על החלטות הממונה) תש"ך — 1960 (1).
אני מודיע כי ביום א' טבת התשמ"ו (13.12.85) החליטה המועצה בתיק הע־401 אוליבקס בע"מ לאשר את ההסדר הכובל לגבי שיווק כוספא בשוק מקומי לתקופה של 3 שנים מיום מתן החלטה זו, כפוף לתנאי הממונה על הגבלים עסקיים.
ההחלטה האמורה פתוחה לעיון הציבור במשרד התעשיה והמסחר, רח' אגרון 30 ירושלים.
זאב גלמור
הממונה על הגבלים עסקיים

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

08.15 חשבון פשוט ד': חזקות. 08.40 בלי סודות: ס"ע. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 מדעי הטבע ה"ה: שימור מזון. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך: רחוב סומסום. 11.00 צרפתית. 11.15 חשבון ה' — כפל בשברים. 11.30 גיאוגרפיה ז"ט: סחיפה. 12.00 ארץ מולדת: אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. 12.25 ספרות (עלייסורי) — מקבת א'. 13.00 מוסיקה ע"י — העשרה: המשולש המוסיקלי — בטהובן והצ'לו. 14.00 האבולוציה — סדרה בת 10 פרקים המנסה לעקוב אחר התפתחות החיים עלי אדמות. פרק ו: מגבכי העבר (חלק א'). 14.20 לורל והרדי — שיצחקו.. השניים מבקרים אצל רופא שיניים, ונושמים גז צחוק. 14.45 HELLO ISRAEL 14 — MYSTERIES — סדרה בת 15 פרקים המביאה מנופי הארץ ומטיפוסיה השונים והמגוונים. 15.00 רחוב סומסום — אוטו זה גם בית. 15.30 קשת וענן — הרמב"ם — דמותו של הרמב"ם — תולדות חייו ואישיותו רבת הצדדים בתוך הרקע ההסטורי. המשדר מצביע על יצירתו הגדולה של הרמב"ם בתחום ההלכה ואישיותו כמנהיג לקהילות ישראל, כפי שהן משתקפות בעבודותו ובאגרותיו הרבות. 16.00 פרפר נחמד — בוקי ושוקי. 16.30 איזים — פרק 21: חששות שוא. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי, מנחה: דפי רשף. 17.30 „הדבורה מאיה" — סדרה לגיל הרך. הגמלים מחפשות את הנמלה טומי, שברחה מהקן, ומאיה מנסה להחזירה הביתה. אבל הנמלה מעדיפה להשתעשע, במקום לעבוד קשה. 18.00 „באותו עניין" — סדרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: יעקב נאור. 18.30 „יומן השנה" תכנית מיוחדת לסיום השנה האזרחית (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 „שלושה ברירה אחת" — שם הפרק: „מת להכיר אותך". חייו של ג'ק בסכנה בגלל בחור קנאי, ומה שלארי עושה כדי לעזור לג'ק מסכן את חייו עוד יותר. 20.30 „בולבוטק". 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט שני. 22.20 „מיס סטלה המהממת" — דרמה אנגלית. אביה של סטלה, נערה בת 14, מנצל אותה לרעה לשיפור מצבה הכלכלי של המשפחה. שלא מרצונה ובהדרכת אביה המתוסכל היא מופיעה בלילות כתור זמרת במועדון של גברים. הנערה נוקטת בסופו של דבר צעד קיצוני, כדי שאביה יבין, שהופעות האלה אינן הולמות בנות בגילה. 23.10 „גלריה" — תכנית דו־שבועית העוסקת באמנויות, בארץ ובעולם. מנחה צבי גורן. 23.50 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב" 3 באך: 3 פרלודים ופוגות, מתוך הספר הראשון של „הפסנתר המושחז". 07.30 „שחרית מוסיקלית": היידן: קונצ'רטו מס' 4, ברה מג'ור, לקרן ולתזמורת, 134, מוצרט: קונצ'רטו מס' 8, בדו מג'ור, לפסנתר ותז', ק' 246. שוברט: סימפוניה מס' 7, במי מג'ור. 09.30 „קונצרט בוקר" הנדל: קונצ'רטו בלה מג'ור, לאורגן ותז', שוברט: אלגרו בלה מינור, שומאן: 4 קטעים לאורגן, שומן: מקאמת האהבה והיים, ברטוק: קונצ'רטו מס' 1, לפסנתר ותז', צ'ייקובסקי סימפוניה מס' 6, בסי מינור, „הפתטית". 11.37 „מגישים שיר". 12.05 „מוסיקה קמרית" — הנדל: סונטה לחליל וצ'מבלו ברה מג'ור, ברהמס: רביעיית פסנתר בסול מינור, קטע סולו לחליל בליווי צ'מבלו, בסול מינור (ו' פ' רמפל / ר' גרליק). 13.00 „קונצרט צהריים". פרוקופייב: סימפוניה מס' 1, ברה מג'ור „הקלאסית", מוצרט: סונטה בלה מג'ור, ק' 311, רגר: וריאציות ופוגה על נושא של מוצרט, צ'ייקובסקי: סוויטה תזמורתית מס' 4, „מוצרטיאנה". בריטן: מבוא לתז' לבני־הנעורים. 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „ממדור התקליטיה" — בעריכת עדנה עגמי. 16.00 „קונצרט מנחה" 1. הקלטה של קונצרט מיוחד במוזיאון תל־אביב — פרוקופייב: פתיחה על נושאים יהודיים, ורהמס: „מחוללת יהודיה", 5 שירים יהודיים (שקסט פרץ מרקיש), עמי מעייני: שירים יהודיים — מתוך שני, שוסטקוביץ': „מתוך השירה היהודית העממית", 2. יצירות מאת ג'והנס, ראבל ואחרים. 18.30 „אתנחתא" — יערה טל — פסנתר, ד' כנר — קריאה, א' סאמיו: קטעי ספרות (הזכרונות), פ' פולנק: „מעשה בפילפילון ושמו באבאר", י' גלבוע: „שבעה דקים קטנים", ר' הילר: „פנטסיה על נושא של י' א' הילר. 20.05 „ערב טוב" — שופן: מזורקה בלה בסול מג'ור, מס' 2; בריטן: סימפוניה פשוטה. 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „ליטורגיקה 85" (שידור חי מתיאטרון ירושלים). הנדל: „בלשצאר", אורטוריה.

רשת א'

07.30 „הזו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים. 08.05 „חוגה", עם בני הגיל. 09.05 „השיר לא תם" — שירים עבריים. 09.30 „מענף" — מגזין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.10 השידור החינוכי לבתי־הספר — שידורים לחינוך הכיתה. 11.30 „השכלה ודעת לכל" — „קהילות ישראל", והעם: „ביאליסטוק". 12.05 „עיני המגדה". 14.06 „לבן ולכן ולכל המחוננים" — תכנית לילדים (א) „טוב לי בקיבוץ" (ב) „מסליקים של כספי" — מאת ...

מייסדורונג: (1) „מעשה בלולי ה'" — מאת דבורה עומר: „התול בשק" — ילקוט בלינג. 15.25 „השכלה ודעת לכל": „מרחבא" — שעורים בערבית. 15.55 „ספר חדש". 16.05 „מיסור תעודה". והפעם: „קומונה בעיר". 17.12 „מגישים קיר". 17.20 „האוניברסיטה הפתוחה": „תפוצות ישראל בימי בית שני" — ד"ר אריה כשר. 18.06 „מינחת ערב". 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „שעור בתלמוד". 19.30 „סיורים לעולים". 22.05 „שנינו ביחד וכל אחד לחוד".

רשת ב'

08.05 „סעו לשלום". 09.05 „ביקור בית", עם רבקה מיכאלי. 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגזין יומי. 12.10 „גל פתוח" — חדשות ופזמונים. 13.00 „בחצי היום". 14.06 „יש עניין", עם גבי גזית. 15.10 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון הגר. 16.05 „שירים ושעורים". 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 „אצבע על הדופק" — שבועון לענייני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 „עולם חדש" — מגזין חדשותי לענייני האדם והסביבה. 20.05 פרקי חזנות „בבקשתך" — מוכור שיר. 22.05 „בנעך ראשון" — עם המשורר יעקב אורלנד. 23.05 „ספר ראשון" — חירות מעונתים עם שמוליק רונן.

רשת ג'

14.06 „לי ולך" — שיר וברכה. 15.05 „חרש, חריש ומחרוש", עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לעניין". 17.05 „הצגה יומית" — עם יגאל רביד. 18.06 „מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 „אדום עתיק" — שירים שלא נס ליחם, עם מיכל גוית. 23.05 „עיני גאה", עם לאה ליאור.

גלי צה"ל

06.00 באמון מילולי — פיתוח של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות, מרצה: פרופ' עמנואל מזור. 07.07 שבע אפס שבע — עם איתן ליפשיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעה אקטואליה יומית. 09.05 נסין לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאמון. 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 פסק זמן. 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באמון מילולי — פיתוח של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כותנת — מגאזין גלי־צה"ל לענייני צבא ובטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.55 כוכב הערב. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 „לא רק רוק". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה — עולם של תצפיות ומסקנות (ש.ח.). 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שתחברו אהבים. 23.05 אהבה קלאסית, עם פנחס עירן. 00.05 ציפורי לילה, עם יובל מסקין. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

4.30 — 7.15 — 9.30

אסתר: שלוק.. אבל בזהירות
אורלי: חזרה לעתיד
בית לסין: אפוקליפסה עכשיו 21.15
בן־יהודה: הבו ואיש השלג 9.30 ,7.15 ,4.30
גת: הרבה ולא כלום
גורדון: רומן הדמים 9.30 ,7.00
דקל: מפרץ אלכו 9.30 ,7.15
דרייב־אין: מיכרות המלך שלמה 9.30 ,7.15
נערת התענוגות 12.00
הוד: גולאג GULAG
טרויאנת תל־אביב: נער ונערה 9.30 ,7.15 ,4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00
פאר: רכבת תחתית
סינמה 1: המטרה אמריקה
סינמה 2: אני יודע שאת יודעת שאני יודע
פאריס: בירדי + מונטי פייטון והגביע הקדוש 11.45
רב־חן:
חן 1: שנת הדרקון 9.45 ,7 ,4.15
חן 2: רומן על נטוח 9.45 ,7.20 ,5.00
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.45 ,7.20 ,4.45
חן 4: הנוקם 10.30 ,1.30 ,4.45 ,9.45 ,7.50
חן 5: הגונים 7.20 ,4.40 ,1.30 ,10.30 ,9.45
קאל
שושנה: שושנת קהיר הסגולה
תל־אביב: מכרות המלך שלמה
תכלת: אגם הברבורים
צוותא: הגעגע + כמו חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שנת הדרקון 9.30 ,6.50
לילי: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00
ארמון: האיש בעל הנעל האדומה 9.30 ,7.15 ,5.00
רב־חן:
גן 1: הרבה ולא כלום 9.40 ,7.10 ,4.30
גן 2: בירדי 9.45 ,7.20 ,5
גן 3: שוטר עם כבוד 9.40 ,7.20 ,5.00
גן 4: רומן על נטוח 9.40 ,7.20

ירושלים

אדיסון: כבודו של פריצי 9.15 ,6.40 ,4.15
אורנע: ביה"ס לאסירים 9.00 ,7 ,4.30
בית אגרון:
11.00 יופידו
19.30 וודסטוק
22.00 כלבי הקש
24.00 פציצים
בנייני האומה: מכרות המלך שלמה 9.00 ,7.00 ,4.30
כפיר: חזרה לעתיד 9 ,7 ,4.30
הבירה: מכרות המלך שלמה 9.00 ,7.00 ,4.30
אורגיל: אהבתו של סוואן 9.00 ,6.45 ,4.30
סמדר: הבו ואיש השלג 9.15 ,7
סינמה 1 (קריית יובל): הגיבנ'ה 9.00 ,7.00 ,4.30
ארנע: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.00 ,7.00 ,4.30
מיטשל: תף ספשע 9 ,7

חיפה

אי־מון: תלמידה מחכמלת 9.00 ,6.45 ,4.30
אורה: שנה בוערת 9.15 ,7 ,4.30
חן: כבודו של פריצי 9.15 ,6.45 ,4.30
עצמון: בגידות בטריאסטה 9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: מושלם 9.00 ,6.45 ,4.30
קרן אור המתחדש: קאוס 9 ,6
רון: חזרה לעתיד 9.00 ,6.45 ,4.00
אמפי: מאטה הרי 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: גורל 9.19 ,7
שביט: רומן שהחל במלחמה 9.00 ,7.00

נתניה

שרון: קוד השתיקה 9.15 ,7.00
סטודיו: ראסטי ג'יימס 9.15 ,7.00

חולון

סבוי: 7 שנים בכלא 9.30 ,7.15 ,4.30
מגדל: גשר צר מאד 9.30 ,7.00 ,4.30

בת־ים

עצמאות: המטרה אמריקה 9.30 ,7.15 ,4.30

הרצליה

היכל: מכרות המלך שלמה 9.30 ,7.15 ,4.30

באר־שבע

רון: המטרה אמריקה 9.30 ,7.15

חדרה

חוף חדרה: שוטר מגנב סטור 9.30 ,7.15

תיאטרון

תיאטראי ישראל

הערב, יום ג', 31.12

תיאטרון הבימה: נמר הברבורות: 20.30; פירוד זמני: 20.30; עוולה: 18.30

התיאטרון הקאמרי: קסטנר

קידוש – צוותא

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג', 31.12 בשעה 16.30 פרופ' א. מרגולית על „נשיונה של התנועה הסוציאליסטית במערב אירופה" ב־20.30 – „קידוש".

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: עזרא – בלפור 136
חולון: ד"ר חורי – סוקולוב 70
ירושלים: מני – יפו 102
נתניה: טורת – פ"ת 76
פתח־תקוה: קופ"ח כללית – חיים עוזר
רמת־גן: רשי"י – רשי"י 15
תל־אביב: בבלי – עוזיאל 1, פינת טולדנו 10; קופ"ח כללית – אמסטרדם 7
חיפה: הנשיא – שד' הנשיא 33

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ה', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק – ילדים, כירורגיה, אורטופדיה, עיניים
בקור חולים – פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־20.00–08.00, בימי ו' 15.00–08.00. טלפונים: 433300–03, 433300–03.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל: בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות: 21.00–24.00; בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00–24.00; בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00–21.00. המקום: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל' 525566; פתוחה כל יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 24.00.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה: המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00–9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעלית) קומה א', טל' 294849 ,285822–03.

מרכז סיוע לקורבנות אונס: לפנייה מאיזור השרון, טל' 32432–052 בימים א'–ה' בשעות 21.00–17.00.

עזרה ראשונה נפשית: ער"ן ירושלים — טל' 669911–02; ער"ן תל־אביב — טל' 261111–03; ער"ן חיפה — טל' 538888–04; ער"ן באר־שבע — טל' 41111–057; ער"ן נתניה — טל' 35612–053.

סילוק מוקשים: מוקד צה"ל למקרים חשודים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק — טל' 781111; ... 231022; אילת — טל' 72333.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'–ה' 7.30
בימי ו' וערבי חג 7.30

לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'–ה' 16.00
בימי ו' וערבי חג 11.30

מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'–ה' 16.00; מבני ברק 8.18

לחיפה: בימים א'–ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'–ה' 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים: א'–ו' 7.00
לתל־אביב: א'–ו' 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38
לירושלים 5.35

מכבי ת"א (עם לי ג'ונסון) נזקקה לשתי קליעות עונשין של מיקי, 6 שניות לסיום 94:96

חולון החמיצה נצחון מהעונשין

דרמות בתחתית: בית"ר ת"א ניצחה 5 שניות מהסיום את הפועל חיפה 71:72 ומכבי רמת-גן גברה על הפועל רמת-גן 105:106 למרות שלפי רישומי העיתונאים ניצחה הפועל 106:107... מכבי חיפה זכתה בקרית-אונו 86:96

ארבעה משחקים מרתקים נערכו אמש במחזור הי"ז בליגה הלאומית בכדורסל. המוקד היה בהיכל-הספורט ביד-אליהו, בו החמיצה הפועל חולון נצחון-צמרת על מכבי ת"א 96:94, כשמיקי ברקוביץ קלע שתי נקודות-נצחון בעונשין שש שניות מהגמר. חולון, לעומת זאת, החטיאה 5 נקודות-עונשין ברקות-השיא בסיום.

בתחתית היו דרמות. שתי קבוצות הנאבקות נגד הירידה הפסידו בנקודה: בית"ר ת"א גברה ברוממה על הפועל חיפה 71:72, בשתי קליעות עונשין חמש שניות לסיום, ואילו הדרבי הרמת-גני נסתיים בנצחון מכבי רמת-גן על הפועל רמת-גן — 105:106, לאחר שלפי רישום כל העתונאים ניצחה דווקא הפועל רמת-גן. אולם במזכירות "שכחו" לרשום סל לזכותה...

הקבוצה היחידה שהפסידה ללא בעיות היתה אליצור קרית-אונו, שנכנעה באולמה, בקרב-תחתית חשוב למכבי חיפה — 96:86.

המשחק החמישי, בין הפועל ת"א והפועל הגליל-העליון, נדחה ל-11 בינואר. אליצור נתניה היתה חופשית.

טבלה לאומית

1. מכבי ת"א	16	16	—	1346-1797	32
2. אליצור נתניה	16	12	4	1454-1544	28
3. הפועל ת"א	16	11	5	1496-1604	27
4. הפועל חולון	16	10	6	1299-1482	26
5. מכבי רמת-גן	16	7	9	1584-1493	23
6. בית"ר ת"א	16	7	9	1489-1372	23
7. מכבי חיפה	17	6	11	1560-1508	23
8. גליל-עליון	15	7	8	1375-1400	22
9. הפועל רמת-גן	17	5	12	1760-1487	22
10. אל. קרית-אונו	17	4	13	1757-1584	21
11. הפועל חיפה	16	4	12	1468-1317	20

מיקי תיסכל את חולון

מכבי תל-אביב — הפועל חולון 94:96 (49:51)

מאת יצחק ויסהוף

שתי קליעות עונשין מוצלחות של מיקי ברקוביץ כוכבה של מכבי תל-אביב, 6 שניות לסיום המשחק המותח והמרתק נגד הפועל חולון, היקנו לקבוצתו נצחון דחוק 94:96, לאחר יתרון 49:51 במחצית.

המשחק בין שתי הקבוצות הטובות כיום בישראל, התעלה לרמה גבוהה והפועל חולון יכולה לראות עצמה מקופחת מההפסד שכן העבירה שביצע זלוטיקמן על ברקוביץ 6 שניות מהסיום היתה מפוקפקת, אולם שופט המשחק דוד דגן פסק על עבירה לחובת זלוטיקמן, עבירה שדינה היה הפסד להפועל חולון.

לי ג'ונסון, הענק של מכבי ת"א, שב אמש לפעולה. עד כמה ג'ונסון היה חסר למכבי ת"א במשחקים האחרונים תעיד הסטטיסטיקה מאמש: 23 נקודות, 11 כדורים חוזרים ו-3 חסימות. בתוספת לנתונים אלה הציג ג'ונסון משחק לחימה ונאבק קשות בענקי חולון.

מכבי ת"א נאלצה להפעיל את כל התותחים הכבדים שלה כולל דורון ג'מצ'י ומוטי ארואסטי ששיחקו לאחר מחלה.

מיקי ברקוביץ שנשמר היטב ידע להתעלות ברקות המכריעות והוביל את חבריו לנצחון. מיקי שעליו הוטלה המשימה להצר את צעדיו של זלוטיקמן, התקשה לבלום את החולוני הנמצא בכושר גבוה, אבל לזכותו של ברקוביץ ייאמר, שאלמלא השמירה, זלוטיקמן היה פורה יותר.

קווין מאגי, הגם שגילה משחק מאופק, היה המוציא-לפועל הראשי במכבי ת"א — 29 נקודות.

הפועל חולון שיחקה כמו קבוצה גדולה. שחקניה העניקו פייט נהדר למכבי ת"א. בנוסף לזלוטיקמן היה גם קליף פונדקסטר בנטיבה. הוא נלחם בהגנה, קלט 8 כדורים חוזרים, חברו ג'ו קופר קלט 13 כדורים חוזרים וקלע 17 נקודות. ישראל אלימלך גיווט היטב את משחק קבוצתו אולם עבירות מיותרות שצבר הגבילו את משחקו. דייוי בורמור שיחק רק במחצית הראשונה ובשניה כלל לא שותף.

המשחק היה שקול מתחילתו ועד סופו. היתרון נע מקבוצה לקבוצה וההפרשים לא עלו על חמש נקודות.

במצב של 82:87 בדקה ה-35 להפועל חולון, לא קלעה הקבוצה סל משך 3 דקות, עובדה שאיפשרה למכבי לעלות ליתרון 87:90, דקותיים לסיום.

התטאות של בוגין וקופר גרמו לנסיגה ביכולת חולון. זלוטיקמן היה הראשון בחולון שהתאושש. הוא צימק בעונשין ל-90:89. בהמשך קלע מאגי סל והוסיף עוד שניים בעונשין — 91:94. זלוטיקמן קלע סל של 3 נקודות — 94:94 שניות לסיום, אולם אז ביצע זלוטיקמן עבירה על מיקי שקלע סל נצחון.

הפועל חולון ניסתה עוד לקלוע אולם הכדור של ג'ון ויליס חזר לטבעת לאחר השריקה לסיום.

שפטו דוד מגן ונפתלי עוזריה, לעיני 8000 צופים, בהיכל הספורט ביד-אליהו.

● קלעו למכבי ת"א: מאגי 29, ג'ונסון 23, ברקוביץ 22, ג'מצ'י 12, ליפין 8 וארואסטי 2.

● קלעו להפועל חולון: זלוטיקמן 30, פונדקסטר 19, קופר 17, אלימלך 11, בוגין 7, בורמור 6, שטרן 2 וויליס 2.

נצחון בשפע

מכבי חיפה — אליצור קרית-אונו 86:96 (49:57)

מכבי חיפה, ביכולת מלהיבה, תוך תצוגה של דורון שפע זכתה בנצחון חוץ חשוב על אליצור קרית-אונו — 86:96, במאבק התחתית שנערך אמש באולם ציונה.

מכבי פתחה את המשחק בתנופה והוליכה בדקה ה-25 17:9. ואלס מקרית-אונו דאג לאיזון בדקה ה-11 — 31:31 — ועד למחצית קלע ארי רוזנברג שתי קליעות של שלוש נקודות, שהיקנו למכבי חיפה יתרון במחצית — 49:57.

בפתיחת המחצית השניה עלו החיפנים ליתרון 51:61 אך ג'ון ויילי בסידרת קליעות מוצלחות הפך את הקערה על פיה וקבע יתרון 72:75 לאליצור קרית-אונו.

אבל לא לזמן רב. דורון שפע חזר לצלוף ויתרון חיפה עלה ל-81:85 ועד לסיום 86:96.

שפטו קרן עמית ורמי פישר, לעיני 700 צופים.

● קלעו למכבי חיפה: שפע 36, באטס 20, גורדון 16, ארי רוזנברג 15, סיפלס 7 וכספי 2.

● קלעו לאליצור קרית-אונו: ויילי 31, קרן 20, ואלס 18, מירקוביץ 8, אגמי 5 וקרוין 4.

יוסף חכם

● כדורסל

סל אבוד

מכבי רמת-גן — הפועל רמת-גן 105:106 (48:55)

סערת רוחות ליוותה אמש את סיומו הדרמטי של הדרבי הרמת-גני. לוח התוצאות הורה על 105:106 למכבי ר"ג, אולם בטפסי הרישום של כל העיתונאים שסיקרו את המשחק היתה התוצאה 106:107 להפועל ר"ג. משמע: שתי נקודות נגזלו משחקני הפועל, נקודות שנמחקו ע"י אנשי המזכירות בתחילת המחצית השנית.

סיומו הסוער של המשחק היווה ניגוד גמור למהלכו. שחקני מכבי ר"ג נטלו את הרסן למן שריקת הפתיחה והחזיקו בו עד לסיום. גרג קורנליוס המצטיין קלט 13 כדורים חוזרים וקלע 28 נקודות. ניר רכליס נלחם היטב בענקי הפועל ר"ג, רועי שירלצקי וג'ים תומאס שימשו כרכזים ורק לקראת הסיום הוכנס גיל שרווצמן הפצוע בלית ברירה.

שחקני הפועל ר"ג "נזכרו לשחק" רק לקראת הסיום כשניצלו איבודי כדור אצל יריביהם. משחקה של הפועל ר"ג נשען על מבצעים אישיים של קיית בנט וקארל מקיפייס. משחק ההגנות של שתי הקבוצות היה פרוץ לחלוטין והיו רקות בהם נהנה הקהל מסלים יפים שהושגו בקלות.

מכבי ר"ג הוליכה בפתיחה 4:13. בדקה ה-16 השוותה הפועל ר"ג ל-40:40 אך במחצית היה יתרון מכבי 48:55.

המחצית השניה אופיינה בסל שלא נרשם וביתרון שיא של מכבי, בדקה ה-29 — 71:88. שחקני הפועל ר"ג יכלו רק לצמק לסיום ולבכות על הסל שנשכח.

שפטו טור וורניק ואסא קמינר לעיני 200 צופים בכפר-המכביה.

● קלעו למכבי ר"ג: קורנליוס 28, גורן 22, תומאס 21, רכליס 20, שירלצקי 9 ונעמן 6.

● קלעו להפועל ר"ג: בנט 38, מקיפייס 26, מוסקוביץ 10, בן-ארי 18, שלכטר 6 וטאונסיל 8.

אריה גיטליס

סיום מתוח למשחק עלוב

בית"ר ת"א — הפועל חיפה 71:72 (34:37)

שניות הסיום במשחק ירוד ברמה בין הפועל חיפה לבית"ר תל-אביב החדירו מותחן היצ'קוקי.

חמש שניות מהסיום הוליכה חיפה 70:71, אז בוצעה עבירה על נפוליאון ג'ונסון האורח. ג'ונסון ניצב על קו העונשין וחרף שריקות בוז מחרישות אוזניים דייק בשתי הזריקות וקבע 71:72 לבית"ר.

חיפה יצאה להתקפה אחרונה ובשריקת הסיום ביצע שם-טוב עבירה על קומבס. לשחום העור של חיפה זריקה ועוד זריקה כששעון הזמן הורה 00. קומבס, שבדרך כלל לא נכשל במצבים כאלו זרק. הכדור קיפץ על הטבעת והמק החוצה. הסיכוי לנצחון חיפני חמק.

זמן רב לא נראה ברוממה משחק כה עלוב ברמתו ותעיד על כך התוצאה הנמוכה.

בית"ר הוליכה כמעט לכל אורך המשחק ביתרון זעום שלא עלה על 5 נקודות. משחק טוב של שביט וקומבס כמעט והיטה את הקערה על פיה. אך בהמשך לא נלחמה הפועל חיפה כפי שניתן לצפות מקבוצה במאבק כה גורלי.

בפתיחת המחצית השניה הצליחה חיפה להוליך 42:46 מ-5 נקודות רצופות של דלזל אך הבית"רים השיבו היתרון לעצמם — 58:63 ו-67:70. כאן הגיעו שניות הסיום המרתקות.

שפטו ראובן וירוזבניק ומנשה הרמן, לעיני 1500 צופים, בהיכל הספורט ברוממה.

● קלעו לבית"ר: ג'ונסון 22, גנגס 16, גינזבורג 14, שטיין 8, שם-טוב 8 וחזן 4.

● קלעו להפועל חיפה: דלזל 26, קומבס 16, שביט 11, אוסיר 8, קסקי 6 וסודרמן 5.

יוסף גלזר

● מלך הסלים

1.	מאגי (מכבי ת"א)	484
2.	ואלאס (קרית-אונו)	438
3.	ויילי (קרית-אונו)	432
4.	שפע (מכבי חיפה)	413
5.	מקיפייס (הפועל ר"ג)	381
6.	ג'מצ'י (מכבי ר"ג)	374
7.	ליף (גליל-עליון)	373
8.	בנט (הפועל ר"ג)	371
9.	תומאס (מכבי ר"ג)	363
10.	ג'ונס (בית"ר ת"א)	348

● מלך הנקודות

1.	ג'ק צימרמן (הפועל ת"א)	56
2.	גון ויילי (קרית-אונו)	52
3.	רודון ג'מצ'י (מכבי ת"א)	50
4.	ג'ונתן דלזל (הפ. חיפה)	46
5.	חנן קרן (קרית-אונו)	44

● במחזור הבא

(שני, 6 בינואר 1986).

הפועל חולון — מכבי רמת-גן; מכבי ת"א — הפועל חיפה; בית"ר ת"א — אליצור נתניה; הפועל הגליל-העליון — אליצור קרית-אונו; מכבי חיפה — הפועל רמת-גן. הפועל ת"א — חופשית.

לי ג'ונסון (במרכז) חזר אמש למכבי ת"א והציל את האלופה נגד הפועל חולון (96:94). לידו קווין מאגי (13) ממכבי ת"א וג'ו קופר מהפועל חולון. צילם: אריה קנפר

הנוער איכזב, נוצח ו...עלה

הנבחרת ההונגרית הפתיעה בנצחון 0:2 על נבחרת הנוער שלנו שכשלה פעמיים אפילו מהנקודה הלבנה

מאת אלכס קליין

נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל איכזבה אתמול פעם נוספת כשנוצחה 2:0 על-ידי נבחרת הונגריה, אבל ההפסד לא מנע את עלייתה למשחק הגמר היום נגד שבדיה.

כפי שהיה שלשום במשחק המאכזב 1:1 מול קפריסין, כך היה גם אתמול ברחובות מול ההונגרים. הישראלים המשיכו לגלות חולשה לאורך כל המשחק ולא ניתן לציין אפילו שחקן אחד שבלט מבין 14 הכדורגלנים ששותפו במשחק.

ההגנה היתה חורירה. ניכר חוסר תיאום בין הבלמים רבינוביץ' וכחילה לבין המגינים ברדוגו וקרביאן. שחקני הקישור לא השתלטו מספיק על מרכז המגרש ולא שיגרו לשחקני החוד "כדורי הבקעה". הקשרים אלון חזן, אליאור ברנס, תמיר דניאל ואלון ירוחם, היו רכים ונראה היה ל-1200 הצופים כי הם נהנים יותר מזיו השמש החורפית מאשר ממשחק הכדורגל. החלוצים משה אייזנברג ומני בסון, בפעמים הבודדות שניתנו להם, העדיפו לכדרר עם הכדור בתוך הרחבה במקום לבעוט ממצבים נוחים.

ההונגרים שער כה לא הרשימו, שיחקו משחק פשוט ובהתקפה הראשונה והמסוכנת שלהם במשחק הצליח קנאל להכניע (32) מתוך הרחבה את לביא קוניצקי שוערה הססני של נבחרת הנוער.

נערי ישראל היו כחלם מהשער שספגו, ההונגרים לחצו בדקות אלו על הדוושה וכעבור 5 דקות צהלו שוב. לאחר הגבהת כדור קרן נגח שומודי לרשת בין מספר מגיני הנבחרת כולל השוער שקפאו על מקומם.

מי שחשב כי שינוי יבוא בשורות הנבחרת במחצית השניה, רק טעה. נערי ישראל המשיכו לאכזב. הם גילו משחק מושר, שקוף ולא סיכנו מספיק את שערו של רוזגר ההונגרי.

ההזדמנות לצמק את התוצאה ניתנה לנערי ישראל (57), לאחר שהשופט הרומני דינסקו פסק על כדור עונשין מ-11 מ', מפוקפק לכל הדעות, לאחר נגיעת יד לא ברורה של אחד המגינים. טל בראל (ממכבי נתניה), בעט מהנקודה הלבנה כדור חזק מעל למשקוף. השופט הורה על בעיטת עונשין נוספת לאחר תנועה של השוער ההונגרי. גם את "המתנה" שקיבלו הישראלים הם לא ניצלו. הפעם בעט משה אייזנברג (מכבי-יהודה ת"א) כדור חלש היישר לידיו של שוער הונגריה.

רק המזל העלה את נבחרתנו לשלב הגמר לאחר חולשה ביומיים האחרונים.

המשחק נערך ברחובות.

נבחרת ישראל: קוניצקי, ברדוגו, רבינוביץ', כחילה, קרביאן (בניה — 73), דניאל, ברנס (בראל — 40), חזן, ירוחם (שווייג — 40), אייזנברג, בסון.

בית א'

1.	ישראל	3	4-6	3
2.	הונגריה	3	4-5	3
3.	קפריסין	3	4-4	3
4.	צרפת	3	9-6	3

בית ב'

1.	שבדיה	2	3-4	3
2.	רומניה	2	2-4	2
3.	שווייץ	2	5-2	1

בדקה ה-85 הישוותה קפריסין והקהל צהל

מאת משה רוזנברג

דפיקות לב רבות היו אתמול במהלך המשחק בין קפריסין לצרפת למנהל ההתאחדות לכדורגל יעקב הראל ולעוזר ההתאחדות לאורי וילנסקי שחזו במשחק.

במהלך המשחק יצר וילנסקי קשר טלפוני עם רחובות לגבי תוצאת המשחק בין הונגריה לישראל. בהפסקת המשחק כשנודע שההונגרים מוליכים 0:2, נתבקש הכרוז בפתח-תקוה לא לדווח כדי לא להמריץ את שתי הנבחרות שבאותה עת הורדת התוצאה על שוויון 1:1.

במחצית השניה עלו הצרפתים ליתרון 1:2 (70) ואז נראה וילנסקי מיואש. העצבנות ניכרה היטב בקרב אנשי ההתאחדות. אבל, בדקה ה-85 כבר עלה חיוך על פניו של וילנסקי כשחלוץ קפריסין, פניוטוס, השווה את התוצאה ל-2:2 והשמחה שררה במחנה הישראלי בסיום המשחק למרות ההפסד המר ברחובות 2:0 של נערי ישראל להונגריה.

את שני השערים לצרפת הבקיע מוסקייר בדקות 24, 70, ואילו את השער הראשון במשחק כבש יאקובו (15) חלוץ קפריסין.

משחקי היום

● קפריסין — שוויץ על הריוונג 5-6 בשעה 1 בצהריים במגרש בית"ר תל-אביב.

● הונגריה — רומניה על המיקום 3-4 בשעה 12 באיצטדיון הלאומי ברמת-גן.

● גמר הטורניר: ישראל — שבדיה בשעה 2 באיצטדיון הלאומי ברמת-גן.

● כדורגל

זלצר מאמן נתניה

זאב זלצר, מאמנה המתפטר של קבוצת מכבי יבנה, הוחתם אמש כמאמן קבוצת מכבי נתניה. היום יעביר זלצר אימון ראשון בקבוצה.

זלצר יחליף בתפקיד את צבי רוזן שהחליט להתפטר לאחר הכשלונות הרצופים של מכבי נתניה.

דרישתו הראשונה של זלצר במכבי נתניה היא לא לשחרר אף אחד מהשחקנים, בעיקר התכוון המאמן החדש לחלוץ עודד מכנס ששאף לעבור למכבי פתח-תקוה, גם על אריה חביק אינו מוכן זלצר לוותר.

בשבת ידריך זלצר את שחקניו החדשים למשחק ליגה נגד מכבי יבנה, קבוצתו עד לפני שבועיים.

ג'רבי ישמש מחליף למחליף של מזרחי

מאת אשר גולדשלגר

אלי גדבי, אשתקד שוער בית"ר תל-אביב, העובר אתמול לקבוצת בית"ר ירושלים. גדבי אמור לשמש שוער שני בקבוצה הירושלמית לצידו של אורי סויסה, בתקופת החלמתו של השוער יוסי מזרחי מניתוח במפשעה.

עופר נמני ממכבי שעריים הושאל אתמול לקבוצת הכח. גם נמני שיחק אשתקד בבית"ר תל-אביב.

יוסי קרמר, שחקנה המושאל של מכבי חיפה, הופיע אתמול במשרדי ההתאחדות לכדורגל אולם נותר בינתיים כחבר קבוצת הפועל ת"א.

גם אייר שמיר, שוער שעריים, הגיע אתמול למשרדי ההתאחדות אולם גם הוא נותר בקבוצת שעריים. שחקן שכן עבר אתמול הוא יורם אוחיון מהכח להפועל באר-שבע מה-ליגה הלאומית.

בת-ים — "פור" של שני נצחונות בדרך לאליפות

הסיבוב הראשון בכדורעף הוכיח על "שתי ליגות": אף אחת משש האחרונות לא הצליחה לנצח יריב משש הראשונות * כפר-סבא – תשעה נצחונות רצופים * מאמן קרית-אתא הפסיד ליד ביתו בבת-ים...

רולניק – שחקן דצמבר

כדורעפן החודש הוא הצעיר הבין-לאומי מהפועל בת-ים רפי רולניק, שסייע רבות לקבוצתו לזכות בארבעת משחקי חודש דצמבר 1985, ובהפרש מערכות – 1:12.

כדורעף עם אורי אפק

באחד המחזורים המעניינים תם הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורעף. אולי זה אות לסיבוב שני ומרתק יותר. היה זה מחזור שקול יחסית, וכמו במחזור השביעי זכינו לשיא של מערכות – 23, אך הפעם היתה חלוקה שווה בין מנצחות הבית ומנצחות החוץ.

לאחר התנגדות עיקשת של הפועל קרית-אתא ניצחה אלופת הסיבוב, הפועל בת-ים 1:3. היא הוכתרה כאלופת-החורף באולמה, עם מקדמה של שני נצחונות על הפועל כפר-סבא, שהכניעה בביתה את עין-שמר/ברקאי 0:3. כפר-סבא השלימה תשעה נצחונות רצופים, ללא הפסד מערכה.

הפועל שער-העמקים, שלא הקלה את המלאכה על שכנתה, הפועל שריד, נכנעה בביתה 3:1, ובכך נאלצה להשלים סיבוב שלם ללא נצחון.

המאבק של המחזור היה במורשת-דופין. העוגן הוליכה 0:2, ונכנעה להפועל רמת-אביב – 3:2.

הפועל עין-המפרץ/כפר-מסריק מדורגת אמנם בתום הסיבוב לפני כל קבוצה קיבוצית אחרת אך הפסידה בנעמן לאלופה, הפועל המעפיל 3:1 – בדיוק כמו שקרה לפני כשבועיים בגביע.

אליצור ת"א עוד תדבר בצמרת. במוצאי-שבת השלימה נצחון שישי רצוף, בגברה 0:3 על הפועל חניתה/מטה אשר.

הסיבוב הראשון מאחורינו. עוד נסכמו לפרטיו אולם כבר ניתן לציין את העובדה, אותה הרגשתי בתחילה: למעשה קיימות שתי ליגות פנימיות. ליגה עלית, המורכבת מהפועל בת-ים, הפועל כפר-סבא, הפועל קרית-אתא, הפועל עין-המפרץ/כפר-מסריק, אליצור ת"א והפועל המעפיל. בליגת התחתית נכללות שאר הקבוצות. עובדה מעניינת: אף קבוצה מהליגה העלית לא הפסידה לקבוצה מהליגה התחתית במשך כל הסיבוב הראשון.

הנצחון לבת-ים – המחמאות לקרית-אתא

אמת, כל שייזכר מהמשחק המרכזי במחזור ה-11 הוא שהפועל בת-ים ניצחה את הפועל קרית-אתא (1:3), סיימה סיבוב ללא הפסד וממשיכה את דהירתה לעבר הכתר. אבל מאמן בת-ים, דוד כפרי, יזכור כי שחקניו כמעט שהוציאו לו את נשמתו... הם לא היו רחוקים מהפסד. נראה ששחקני הפועל בת-ים נכנסו ללחץ וארבעה משחקני הנבחרת בשורותיהם ממש מותשים מהאימונים הכפולים והבלתי-מתואמים. הם לוקים בהגנה, ובעיקר בכל הקשור לשורה שנייה. יחד עם זאת יש לקבוצה מבחר של שחקנים מבטיחים.

אורי חבר הוא השחקן המצטיין על-אף שכמשחק עם קרית-אתא נקלע למשבר שנמשך בין מחצית המערכה השלישית למחצית המערכה הרביעית. רז כורך לוחם כהלכה ומנחית למופת על-אף חלקו בהפסד במערכה השלישית, אבל חלק גדול לו בנצחון קבוצתו. הפתעת המשחק היווה הצעיר צבי לווי שהשתלב היטב ותרם חלקו כראוי. יעקב הרשקו זה יעקב הרשקו – מה יש לדבר. על ידיו (פיו) ישמע דבר, אבל כי היו לו גם ירידות של חוסר ריכוז בצד הנחתות למופת. הוותיק רני גלילי זהר בכמה מבצעים בזמן הנכון. חלקו בנצחון רב. רפי רולניק סביר, אך עליו להשתפר בהגנה ובמיוחד בחסימה. שלמה מיורצ'יק, ששיחק לאחר היעדרות ארוכה, הסביר מדוע עדיין זקוקים לו.

המאמן דוד כפרי ראוי להערכה על שהוליך את קבוצתו לנצחון. נראה לי שהחזיק זמן ממושך מדי את גלילי בחוץ ואת לוי בפנים. גם החלפתו של בורר ליד הרשת כמעט שעלתה לו ביוקר רב.

הפועל קרית-אתא היא קבוצה של "חיילים אפורים" המסוגלת ליותר. משחקה הבנוי על שני מגישים לא נראה לי. לציון מיוחד ראוי הכונה הצעיר והמבטיח ירון טרייבנר. צפוי לו עתיד גדול בכדורעף.

יורם בן-חמו המוכשר ירצה לבטח לשכוח משחק זה בו לא הופעל כראוי. עופר שפאק וארז טאצ'ר היו טובים וברוב המקרים הצליחו לפצח את חסימות בת-ים. לעוזי גלילי היו פרקי משחק טובים בהתקפה.

המערכה הראשונה לא היתה קלה. היא הוכרעה בעיקר בגלל נסיונות הסרק של קרית-אתא להפעיל התקפה מהירה מהמרכז. גם בשנייה, שהיתה חד-צדדית, היו מאבקים בצד נקודות קלות שהשיגו כדורעפני בת-ים, עם סיום מוחץ של שלוש הנחתות "עלה הרשקו" בתוספת סידרת פתיחות יעילות של חבר.

במערכה השלישית התפתח משחק משובח שלימד שקרית-אתא קורצה מחומר טוב והצליחה לנצח לאחר שבת-ים היתה שמונה פעמים (!) במצב של פתיחות נצחון – 18:20.

בת-ים חשה במערכה הרביעית כי אם לא עכשיו – אף פעם... לכן, אחרי פיגור, גייסה את "כוחות המילואים", את יכולתם וכשרונם של שחקניה וזכתה בנצחון (1:3) שאולי שווה אליפות.

השופטים גבי לוטן ועזרא כהן שפטו בסיכום כהלכה אך במספר טעויות, ברגעים קריטיים, לא היטיבו עם האורחים מקרית-אתא.

זרקור על המחזור

* ראש העיר בת-ים, אהוד קינמה, נכח במשחק אך נאלץ לעזוב במהלכו ואז גם נחלשה קבוצת עירו וכמעט שהסתבכה.

* רק שופט אחד מתוך השניים בא לאולם בנעמן למשחק בין המעפיל ועין-המפרץ/כפר-מסריק, אך עוזי בן-צבי עמד במשימה ושפט כהלכה.

* מאמן הפועל קרית-אתא, אורי שפירא, הרגיש כאורח אך היקשה על בת-ים, עיר בה נולד ושיחק וביתו נמצא סמוך למגרש.

* שתי מערכות אינן מספיקות לנצחון. זאת למדו כדורעפני העוגן מול רמת-אביב. זה קרה להעוגן פעם שנייה. בראשונה נגד אליצור ת"א.

* מומלץ להשקיע הרבה מחשבה בשיבוץ שופטים. הליגה מתחממת וחלקם של השופטים יהיה מכריע.

שושלת המחזור

* עמדה 1 – שמעון גלזר (הפועל המעפיל).
* עמדה 2 – צבי לוי (הפועל בת-ים).
[illegible]

טבלת המחזור הראשון

1.	הפועל בת-ים	11	11	—	4–33	22
2.	הפועל כפר-סבא	11	9	2	6–29	20
3.	הפועל קרית-אתא	11	8	3	12–26	19
4.	אליצור ת"א	11	8	3	14–25	19
5.	הפועל עין-המפרץ	11	8	3	15–26	19
6.	הפועל המעפיל	11	7	4	14–24	18
7.	חניתה/מטה אשר	11	5	6	22–18	16
8.	הפועל שריד	11	4	7	24–15	15
9.	הפועל רמת-אביב	11	3	8	27–14	14
10.	הפועל העוגן	11	2	9	28–11	13
11.	עין-שמר/ברקאי	11	1	10	32–8	12
12.	הפועל שער-העמקים	11	—	11	33–4	11

הליגה האנגלית הראשונה תקוצץ

הליגה האנגלית הראשונה תקוצץ ל-20 קבוצות במקום 22, ואילו הליגה השניה תוגדל ל-24 במקום 22 קבוצות — על כך נמסר בבירמינגהם.

ההצעות אשר עליהן ידונו עם נציגי מועדוני הליגה השניה, יהיו בחודש ינואר וההחלטה הסופית תקבע בחודש פברואר, בישיבה מיוחדת של התאחדות הליגה האנגלית.

בישיבה ידונו על שתי העונות הבאות ועל נשירת שלוש הקבוצות מהראשונה לשניה. שלוש העולות מהשניה, תיאלצנה לקיים ביניהן משחקי הכרעה (פליי-אוף), אשר בסיום תעלינה שתי קבוצות.

הישג עולמי במוט באולם

קופץ המוט האמריקני בילי אולסון בן ה-27 קבע בקנדה את ההישג הטוב ביותר בעולם בקפיצה במוט באולם, כשהתרומם לגובה 5.86 מטר. כבר בניסיון הראשון.

הוא שיפר בס"מ את שיאו הקודם של הצרפתי תיירי ויניירון.

לאולסון היתה זו הפעם השביעית שהוא משפר את השיא העולמי במוט באולם מאז ינואר 1982.

מכבי ת"א לקריסטאל-פאלס

מאת יצחק ויסהוף

אלופת ישראל בכדורסל, מכבי ת"א, מעודדת מנצחונה אמש על הפועל חולון 94:96, ממריאה הבוקר ללונדון כדי להשתתף בטורניר חג המולד אותו מארגנת קבוצת קריסטל-פאלאס.

הטורניר שיתקיים זו השנה השמינית מהווה אתגר למכבי ת"א. המכבים זכו 5 פעמים בבכורה בטורניר זה וגם הפעם שואפים ראשי הקבוצה לחזור עם הגביע הענק.

שילובו המוצלח של לי ג'ונסון, כוכבה של מכבי ת"א, אמש מול הפועל חולון מעודד את מאמן מכבי ת"א צבי שרף שגילה שביעות רצון מיכולתו.

בטורניר ישתתפו 12 קבוצות שיחולקו ל-4 בתים בני 3 קבוצות כל אחת.

מכבי ת"א שובצה בבית א' יחד עם האלופה האוסטרית לאנדס אנד ציר עימה תתמודד מחר בערב. בנוסף לבלגים ישחקו בבית מכבי ת"א, מנצ'סטר ג'יינטס, המדורגת כיום במקום הרביעי באנגליה.

משחקי חצי הגמר יתקיימו ביום שישי.

פטרוביץ: מכבי ת"א וצ'יבונה יגיעו לגמר

בינתיים תשחק מחר הפועל ת"א נגד דן-בוס ההולנדית בחצי גמר טורניר חג המולד

הפועל ת"א תתמודד מחר נגד דן-בוס ההולנדית בחצי גמר טורניר חג המולד הנערך באולם שבהולנד.

אמש עבר ארל ויליאמס, כוכבה של הפועל ת"א, חויה. מכוניתו נפרצה ומתוכה נגנב דרכונה של חברתו הישראלית שהגיעה שלשום לאמסטרדאם. ויליאמס נסע יחד עם בן דודו ריצ'רד ג'ונסון, כדורסלן מכבי קרית מוצקין בעבר, ובאמסטרדאם נפרצה מכוניתם.

לאולם הגיע נבחרת יוגוסלביה יחד עם שחקנה דראזן פטרוביץ. פטרוביץ בירר פרטים נוספים משחקני הפועל ת"א על הסדרה של מכבי ת"א ע"י ריאל. פטרוביץ הביע דיעה כי קבוצתו צ'יבונה זאגרב תופיע, יחד עם מכבי ת"א, בגמר גביע אירופה לאלופות.

השחקן היוגוסלבי המצטיין הוסיף כי ברצונו לנסות ולהתקבל לליגה הטובה בעולם — האנ.בי.איי.

האוצר מתנגד להקלות במס

הממונה על הכנסות המדינה, ישראל ברון, דחה את הצעת מזכיר הפועל, יצחק אופק, בקשר לשינוי חוק המיסוי לספורטאים ולאגודות הספורט החובבניות.

כזכור, הציע אופק לתקן את חוק המיסוי ולתת הנחות לספורטאים ולמאמנים בענפי ספורט שמקורות ההכנסה שלהם מוגבלים ומצומצמים.

במכתב התשובה כותב הממונה על הכנסות המדינה, כי אין איש ממעט בחשיבות הספורט מבחינה לאומית, אולם, נושאים כבדי משקל אחרים, כגון נושאי בריאות, חינוך ורווחה לא זוכים לצערנו, לתמיכות באמצעות מכשיר המס. ולכן טרם הגיעה העת לפעול למתן הנחות במס לספורטאים.

דאלגליש ייפרד עם 375 אלף דולר

משחק הוקרה לבעל שיא ההופעות (99 פעמים) בנבחרת סקוטלנד, קני דאלגליש בן ה-34, יתקיים זמן קצר לפני צאת הנבחרת הסקוטית למשחקי גמר גביע העולם במקסיקו.

לדאלגליש, המשמש כיום כשחקן מנהל בקבוצת ליברפול, צפויה הכנסה של 250 אלף לישט"ש (375 אלף דולר) מהמשחק, בו ייפגשו שחקנים סקוטים בשתי הקבוצות.

קבוצה אחת תורכב משחקנים המככבים בליגה הסקוטית, ואילו הקבוצה השניה תורכב מכדורגלנים המופיעים בקבוצות אנגליות.

דאלגליש, הנימנה על גדולי כדורגלני סקוטלנד בכל הזמנים, אמר: "זה כבוד גדול עבורי. תמיד השתדלתי להפגין את היכולת הטובה בהופעותי בסלטיק גלזגו, ליברפול ובנבחרת סקוטלנד. אני חושב שהאנשים מעריכים את זה".

דוד שווייצר מגלה את הצד האחר של קבוצתו:

הפועל תל-אביב עושה קופות לקבוצות אחרות והיא עצמה בצרות

איש לא דאג שבסיבוב הראשון יהיה לנו לפחות משחק אחד מושך קהל * אם לא יחול שינוי ארגוני-מנהלי – הכל יתמוטט * יש גבול לכוח הסבל שלי ושל השחקנים

מאת יצחק ויסהוף

בחצר ביתי עומד עץ-פרי, הנותן פירות עסיסיים וטעימים, אולם שורשיו נגועים ואכולים, והרקבון מתפשט מהגזע אל הענפים. קחו את העץ ותקראו לו — הפועל ת"א.

עשרה מחזורי ליגה בכדורגל חלפו, והקבוצה ניצבת במקום השני בטבלה הלאומית, ללא הפסד. ועם מאזן מרשים של שישה נצחונות וארבע תוצאות תיקו. הפסדים אין.

"הגנן" האחראי לפריון המושים הוא דוד שווייצר, מאמנה של הפועל ת"א, ושחקנה לשעבר, הנאלץ להתמודד, בנוסף לבעיות מקצועיות בקבוצה, גם בבעיות מנהליות.

— כיצד אתה מגדיר את שקורה כיום בהפועל ת"א?

● שווייצר: מבחינה מקצועית אני מרוצה בהחלט, למרות שאפשר לצפות ליותר. לפני שריקת-הפתיחה לעונה הנוכחית לא פיללתי שכך ניראה אחרי עשרה מחזורים. קיבלתי קבוצה מפוררת שבעונה שעברה ניצלה מירידה, קבוצה זו החליפה מאמנים וכלל לא התנהלה כפי שקבוצת כדורגל צריכה לפעול. התחלתי לעבוד, אישרו לי תכניות, אך אז התערבו גורמים שונים ושינו את התכניות המקוריות. אנשים לא איפשרו לי ליישם את הנסיון שצברתי בקבוצות אחרות, אך על כך התגברתי. אנשים משוגעים להפועל ת"א, עזרו לי. למרות שהיו"ר התפטר, המנהל עזב את הארץ, באו אנשים כמו עמוס רודין ואברהם מורחי, שלמרות הקשיים, נרתמים לקבוצה ועושים מאמצים כבירים להצלחתה. זאת על-אף שאחרים מנסים להכניס מקלות בגלגלים, ואלה אנשים שכלל לא מתמצאים במה שקורה בקבוצה.

מלחמות בטחנות-רוח

— מה קורה כיום מבחינה זו בהפועל ת"א?

● שווייצר: כיום חלק גדול מהשחקנים אינו מקבל כסף. לחלק חייבים כספים עוד מהעונה שעברה. חלק מהשחקנים לא חתמו על חוזים. יש סחבת בכל הקשור לצד הארגוני. כל הדברים האלו מפריעים לתיפקוד הקבוצה ועובדה זו מגבילה את עבודתי. אי-אפשר לעבוד בשקט.

— אני מבין שאתה מרגיש לא בנוח במצב כזה?

● שווייצר: יש גבול ליכולת שלי להשתלט על השחקנים. לפני כשבועיים לא רצו שחקנים להתאמן; נאלצתי לשכנע אותם חצי-שעה לעלות על כר-הדשא. לצערי, דבר זה לא מטריד אף אחד ועושה רושם שאני נלחם בטחנות-רוח.

— כיצד אפשר להתגבר על בעיות כאלו?

● שווייצר: זו לא בעיה פשוטה. אנשים אחרים צריכים לפתור אותה. אני צריך לאמן. אני אדם מספיק סמכותי לתבוע מאנשים מה שאני מסוגל לתת. אם עשינו את שעשינו עד כה מגיע יישר-כוח לאנשים ולשחקנים שמגלים סובלנות. השאלה היא עד מתי? הפועל ת"א הוכיחה את עצמה במגרש, וכיום חייבים האנשים סביב הקבוצה להוכיח את עצמם.

— אתה חוזר ומאיים מדי פעם כי תתפטר. זה מזיק למשחק?

● שווייצר: האיומים שלי לא מועילים כלום. כתבתי עשרות מכתבים וקיבלתי תשובות לא מספקות. מחוץ, ותיק הפועל שהתפטר שיגר מכתבים לגורמים שונים, ואיש לא טרח להזיז דברים. אנשים לא מבינים כי יום אחד הכל יתמוטט.

— הבריות שהנקודות שהפועל ת"א צברה עד היום ימנעו את ירידתה?

● שווייצר: התכוונתי שאם הניהול יימשך כפי שהוא כיום תבוא התמוטטות והקבוצה תאבק נגד ירידה. לא צריך להיות גאון כדי להבין ש-22 נקודות לא יספיקו כדי להישאר בליגה.

— האם המשחק בין הפועל ת"א ומכבי חיפה שייערך במחזור ה-16 יקבע את האלופה?

● שווייצר: משחק זה יכנס את מכבי חיפה מבחינה כלכלית, וידרדר את הפועל ת"א לאוברדרפט עצום שקשה לחזות כיצד היא תצא ממנו.

— מה פירוש הדבר?

● שווייצר: הפרדוקס הגדול הוא שלהפועל ת"א לא היו משחקים גדולים המושכים קהל בסיבוב הראשון. אנחנו נעשה למכבי חיפה קופה של 150 אלף דולאר, ומאידך קשה להאמין כי במחזור ה-30 כשנפגוש את מכבי חיפה בבלומפילד, יהיה המשחק משמעותי והקהל ימלא את האיצטדיון. מה שקורה כיום הוא שהפועל ת"א מחסלת חובות של קבוצות אחרות. בית"ר ירושלים, מכבי ת"א, וקבוצות נוספות, נכנו בסיבוב הראשון ממשחקיהם הביתיים נגד הפועל ת"א. הם ניכנו ואנחנו נכנסנו לחובות נוספים.

עוול להפועל ת"א

— מדוע זה קרה?

● שווייצר: היתה הגרלה, אך אנשים שהיו צריכים לעמוד על המשמר לא עשו זאת. השיטה שהיו חייבים לעבוד לפיה היתה צריכה להיות חלוקה של הקבוצות שמושכות קהל, להעמידן בראש בתים ולחלק את הנטל. ההגרלה שבוצעה עשתה עוול להפועל ת"א.

— כיום, לדעתך, המאבק על הכתר הוא בין מכבי חיפה והפועל ת"א?

● שווייצר: בנוסף לשתי קבוצות אלו ישנן גם בני-יהודה, בית"ר ירושלים ומעט מאוחר, מכבי ת"א. גם הן בתמונה. המאבקים המגימים בין קבוצות אלו יקבעו בסופו של דבר מי תהיה האלופה. הדברים לגבי הפועל ת"א יהיו נכונים רק במידה שיחול שיפור בצד הארגוני-מנהלי.

— טענת בעבר כי לא חשוב מי משחק בקבוצה, חשוב איך משחקים, ואם זה נכון לגבי קבוצתך?

● שווייצר: בכדורגל ישנם דברים יסודיים פשוטים. הבעיה היא להתאים את שיטת הקבוצה לחומר השחקנים העומד לרשותך, או לחפש שחקנים לשיטה אותה אתה קובע. אין כאן אפשרות. כשמחפשים אפשרות — אתה נכשל. כיום, בהפועל ת"א הכוכבים הם באופן טבעי שחקני המסתה, הם צפים מעל פני השטח, אבל לצידם חייבים להיות שחקנים שיעשו את העבודה השחורה ואלה משלימים את הכוכבים. הפועל ת"א משחקת כיום ללא שניים (שלום אביטן ויעקב כהן), שהיו מוסיפים לה ללא ספק. לכן, ההישגים של הקבוצה שייכים לכל השחקנים המושכים בעול.

ויקטור סימפסון, (למעלה משמאל) עורך חדשות באי.פי. ברומא, ורעייתו דניאלה — מלווים את ארונה של בתם נטשה בת ה־11, שנהרגה בהתקפת המחבלים בפיומצ'ינו. את הארון נושאים עמיתיו־לעבודה של ויקטור, בסוכנות הידיעות. (צילום א. פי.)

כוננות לקראת הז' בינואר — יום השנה לייסוד אש"ף

רבין לתלמידי תיכון: רחוק היום שהארץ תשקוט 40 שנה

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

„עדיין רחוק היום שהארץ תשקוט 40 שנה. הטרור היא תופעה שאי־אפשר לעקרה מהשורש באמצעים צבאיים בלבד ויש לצמצם בצורה משמעותית את יכולת הטרוריסטים ולמנוע במערכת שלהם המנסה לפגוע בנו. הראשון בינואר הוא יום השנה לאירגוני אש"ף והם עושים מאמצים לבצע פעולות טרור ראוותניות ואנו משתדלים להערך לקראת זה" אמר אתמול שר־הבטחון יצחק רבין בכנס של תלמידי כיתות י"ב בנושא חינוך לדמוקרטיה שהתקיים בפתח־תקוה.

עוד הוסיף שר־הבטחון בנושא הטרור כי „בקיום מפקדות אש"ף במדינות שונות הם נוטלים סיכון. לא תהיה חסינות ואנחנו נפעל נגדם מתי והיכן שנמצא לנכון". בנושא המתיחות בגבול הסורי אמר יצחק רבין: „הסורים הזיזו כוחות והמהלך הסורי יוצר מקור להסלמה בארועים בינם לבינינו. מה ישראל תעשה ומתי, — הרי שנשתדל לעשות זאת לא בזמן, לא בשיטה ולא בדרכים שהסורים מצפים".

רבין אמר כי בעיית הטרור לא תיפתר בקלות, והוא רואה בטרור השיעי סכנה פוטנציאלית, המדאיגה אותו יותר מן הטרור הפלשתיני.

אשר לפרשת פולארד אמר השר, כי הוא רואה את הסוגיה הזאת כסוגיה ואינו חושב שלטווח ארוך תהיה לה השפעה על מידת הקירבה ושיתוף הפעולה בין ארה"ב וישראל.

„צוותא־אילת" חידש פעילותו לאחר 20 שנה

מאת בצלאל רוכין, כתבנו באילת

לאחר „תרדמת חורף", שנמשכה יותר מ־20 שנה, חידש מועדון צוותא באילת את פעילותו. קבוצת צעירים „משוגעים לדבר", ובראשם שושי דייק אוחת בבית־זולים, החליטו לקחת „את העניינים בידיים וליצור מקום של תרבות עם קשר אישי לאנשים".

בשבוע שעבר התקיים ערב הפתיחה החגיגי בו הופיעו „אנשים מיוחדים עם סיפורים מוזרים", כולם תושבי אילת.

אומרת שושי: „מתברר שגם באילת יש הרבה אנשים עם סיפורים מיוחדים, צריך רק להגיע אליהם".

בצוותא נפתחה גם תערוכת תמונות של האמנית האילתית נירה בת־יוגב זמיר. בתערוכה 40 תמונות מעניינות עשויות מחבלים פרי יצירתה של האמנית.

השבוע התארחו במועדון צוותא 28 צעירים אמריקנים חברי הקונ־גרס היהודי המאוחד. הם הגיעו לאילת כאורחי משרד החוץ. האורחים האמריקנים מצאו עניין רב בהצגה „הנפילה" של ניקו ניתאי, שהוצגה אותה עת במועדון.

המורים הכריזו סיכסוך עבודה

מאת כתבנו לענייני חינוך

הסתדרות המורים הכריזה על סיכסוך עבודה עם משרד־העבודה והרווחה בטענה, כי משרד זה מעכב תשלום פיצויים ל־50 מורים, אשר פוטרו בראשית השנה מבתי־ספר מקצועיים.

יו"ר תטיבת המורים העל־יסודיים בהסתדרות המורים, דב רונן, המייצג 1200 מורים, אמר, כי ישבית את רשתות עמל, אורט ובתי־ספר לתניכים, אם תוך שבועיים לא ישולמו הפיצויים.

שיא ביצוא החקלאי בחג המולד

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

היצוא החקלאי, באמצעות „אגרקסקו" הגיע בסוף דצמבר לשיא בכמויות ומחירים והסתכם ב־10 מיליון דולר בשבוע אחד, לעומת 21.4 מיליון דולר בחודשים אוקטובר־נובמבר '85.

בשבוע אחד נמכרו פרחים בסך 2.4 מיליון דולר.

בשבוע האחרון שווקו ירקות ופירות ב־7.6 מיליון דולר, לעומת 16.065 מיליון דולר בחודשים אוקטובר־נובמבר.

פרטים אלה מסר חיים קלה, מהנהלת „אגרקסקו" לדובר החברה. בחודש דצמבר מטיסה ק.א.ל. מדי יום במטוס 747 130 טונות של תוצרת חקלאית טריה.

טא"ס: „יתכנו יחסים — אין שחר לידיעות על עלייה

מוסקבה. — פרשן סוכנות החדשות הסובייטית „נובוסטי" כתב אתמול, כי בריה"מ עשויה לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל ב־1986, אולם לפני כן יהיה על ישראל לשנות מדיניותה כלפי הפלשתינים ומדינות ערב.

„אני בטוח כי בריה"מ מוכנה לחדש היחסים הדיפלומטיים עם ישראל אפילו ב־1986, כותב ארוארד רייבטסב".

למעשה, חוזר הפרשן הסובייטי על ידיעות בלתי מאושרות ועל דיווחים ממקורות דיפלומטיים בחודשים האחרונים, לפיהם עומדת בריה"מ לחדש את היחסים עם ישראל כחלק מעסקה שתכלול עליית יהודים ושיתופה של בריה"מ בתהליך השלום במזה"ת.

עם זאת הפריכה טא"ס את הידיעות על עיסקה קרובה בין ישראל לבריה"מ בקשר להגירת יהודים.

טא"ס טוענת, כי כל הידיעות הללו הן „שקרים והמצאות".

(ע"צ, רויטר־עתי"ם)

● חרדים „פורעים חשבון" עם הקיבוצים

החוגים החרדים החליטו „לפרוע חשבון" עם התנועה הקיבוצית כשהעילה שזומנה היא פרשת הקרקעות ביהודה והשומרון.

„מדוע זה בלתי מוסרי לקנות קרקע מסוחר ערבי שרימה ערבים ולהתיישב על הקרקע הזאת, ובאותה עת זה חלוצי ומוסרי לשבת על קרקעות שנשדדו ונגזלו בכוח הנשק, באלימות ובמעשי רצח שנעשו בידי ישראלים? הרי כל נער יודע שעשרות קיבוצים יושבים על אדמות ערבים שגורשו — בפירוש גורשו — בידי הפלמ"ח והצבא הישראלי בתש"ח. הרי הצביעות זועקת לשמים, בהתחסדותם של השמאלנים".

דברים אלה נאמרים במאמר „מה עם קרקעות הקיבוצים" שהופיע בבטאון „המחנה החרדי".

בצלאל עמיקם

● קריאות טלפון מבוהלות הציפו אמש את מרכזיות הטלפונים של רדיו פינלנד ושל מרכזי־חרום במדינה, לאחר ששודר ברדיו מחזה שנושאו מלחמת גרעין עתידה בין מעצמות־העל.

ארצות־הברית מוכנה

(המשך מעמוד ראשון)

עם זאת, הוא סרב לנקוב בשמות המטרות שאליהן יכוונו פעולות התגמול האפשריות. אך הביע תמיכה בגירסת ישראל, שקבוצתו של אבו־נידאל אחראית להתקפות הטרור בוינה וברומא, וכי ארגון זה נתמך על־ידי לוב.

אופציות אחרות

דובר הסטיט דיפרטמנט גם הזכיר שורה של אופציות אחרות במאבק נגד הטרור, בין היתר שיפור אמצעי הבטחון ואיסוף מידע על טרוריסטים, וכן לחצים דיפלומטיים וכלכליים.

כאשר נתבקש להגיב על אפשרות של אחריות לובית לשני פיגועים אלה, הסתפק הדובר בציון העובדה כי טריפולי „מחאה כפיים" לפיגועים אלה וסיפקה סיוע ניכר לארגונו של אבו־נידאל.

הוא אמר: „תמיד שמרנו לעצמנו את הזכות להגיב על פעולות טרור בצורה נאותה, מדודה וממוקדת, ואותה זכות יש למדינות אחרות שנפגעו".

הדובר ציין, כי וושינגטון סבורה שחלק ניכר של הבסיס המיבצעי של אבו־נידאל נמצא בלוב.

דובר הבית הלבן, לארי ספיקס, אמר במקביל במסיבת עתונאים בפאם־ספרינגס, בקליפורניה, שם נופש הנשיא רייגן: „אם אנחנו או מדינה אחרת יכולים לגלות מי הם הטרוריסטים ולחסל אותם, זה מצויין".

מנהל הבולשת הפדרלית (א.בי.איי) ויליאם וכסטר, אמר כי שלטונות ארה"ב קיבלו מידע על אפשרות של פיגועים בארה"ב, דוגמת אלה שהיו ברומא ובוינה.

אך הוא ציין בראיון בטלוויזיה, כי קל יותר לטרוריסטים לתקוף אמריקנים בחו"ל, משום שאמצעי בטחון הננקטים בארה"ב מקשים על פעילות כזו.

הוא ציין, כי הבולשת הפדרלית מנעה לפחות 23 פיגועים בארה"ב, הודות לאמצעי בטחון קפדניים.

הצרפתים מתנגדים

בקהיר אמר אמש יו"ר הפרלמנט הצרפתי, לואי מרמז, כי הוא מתנגד לפעולות תגמול בעקבות הפיגועים באיטליה ובאוסטריה. לדבריו, מעשי תגמול „פועלים נגד תהליך השלום".

„מלבד זה, כמידע האחרון שקיבלנו מישראל, נאמר כי בצד הישראלי סבורים שאש"ף כנראה לא היה מעורב", הרגיש הדובר.

בבון אמר נציג אש"ף במערב־גרמניה, עבדאללה פרנג'יה, כי אבו־נידאל הוא היוזם של הפיגועים בוינה וברומא.

דובר ממשלת בון, נורברט שפר, הביע אמש הבנה לדרישה לסגור את משרדי אש"ף בבון ובבירות אחרות של השוק האירופי המשותף, אך אמר כי אין צפויות פעולות מיידיות.

קריאת מועצת הבטחון

מועצת הבטחון עשויה לקרוא לישראל להימנע מפעולות תגמול בעקבות שני הפיגועים בנמלי התעופה — נודע אמש ממקורות דיפלומטיים באו"ם.

חברי מועצת הבטחון דנו, בישיבה בדלתיים סגורות, בניסוח הצהרה בגנות שני הפיגועים.

בהתייעצויות אלה הביעו מדינות בלתי מזדהות דרישה כי גינוי זה יכלול גם קריאה לאיפוק מצד ישראל. מספר נציגים מערביים במועצת הבטחון תומכים בגישה זו, אמרו המקורות.

חברי מועצת הבטחון עמדו להמשיך הלילה בהתייעצויותיהם.

(ע"ר, ע"צ, שע"ה)

שרון: אני שמח שפרס ורבין אינם מבחינים בין אירגוני הטרור

מאת יהושע מרקוס, כתב „על המשמר"

„אין להפריד בין ארגוני הטרור. חלק מהם פעל ברומא ובוינה וחלק בלרנקה. אני שמח שראש הממשלה ושר הביטחון דיברו על ארגוני הטרור כמקשה אחת. כולם מעורבים בשפיכת דם יהודי ויש לפגוע בהם בכל מקום, גם באירגונם הצבאי וגם באירגונם המדיני" — דברים אלה אמר אמש שר־התעשיה והמסחר אריק שרון בהרצאתו בהרצליה בסניף תנועת החירות.

בעומדו על התחום המדיני, חזר השר על עמדותיו המוכרות ואמר שיש לעשות צעדים זהירים בלי שעון ביד, כי ישנם דברים שאי אפשר לעשותם במהירות ואין זה קשור בקדנציה אחת של הממשלה. השלום חשוב אבל הביטחון חשוב יותר. אם הערבים לא מוכנים ללכת לקראתנו ולא מסכימים לדון בתוכנית האוטונומיה לפי תפסתנו אז לדעתו של השר שרון יש ללכת הלאה ולתבוע ריבונות ישראלית על שטחי יהודה שומרון ורצועת עזה. תמורת שלום ניתן שלום. — סיים השר.

סילוק חשדות

(המשך מעמוד ראשון)

השנים על תיאום המאבק נגד „מצרים הבוגדנית", מצרים של הנשיא סאדאת.

יחליפו שגרירים

בינתיים חידש המלך הירדני את היחסים עם מצרים ועתה הוא פועל, בין השאר, לקירוב בין סוריה למצרים. בדמשק ורבת עמון לא פורסמו אמש כל הצהרות באשר לתוכן הפגישות מאתמול בין שני המנהיגים, יחד עם זאת, מעריכים משקיפים כי שתי המדינות יחליפו בקרוב שגרירים.

למרות ההתקרבות המהירה בין המדינות, נראה כי ברוב הנושאים שעל הפרק חלוקים עדיין שני המנהיגים. ספק רב אם המלך הירדני יתרשם מהישגו של אסד בהביאו את הצדדים בלבנון לחתום על הסכם. יממה לפני בואו של המלך הירדני, השנים יהיו חלוקים ביניהם על היחס למלחמה במפרץ הפרסי, הסיכוי לחזור ולשלב את מצרים בעולם הערבי, ומעל לכל ביחס לאש"ף של ערפאת ובעמדת סוריה לדרכי הפתרון הפוליטיים במזרח התיכון.

סיבוב ראשון

כך או אחרת, משקיפים מעריכים כי את סיבוב השיחות הראשון יקדישו המנהיגים לברור יסודי של מערכת היחסים ביניהם ולהסרת החשדות ההדדים. בפגישה בדמשק, מעריכים כי יגעו רק בריפרוף בבעיות המהותיות יותר.

המלך הירדני אשר מחל על כבודו והתייצב בדמשק ולא זכה לארח ראשון את אסד אצלו, יארח, אולי כבר בחודש הבא, את הנשיא הסורי העיקש בעמאן. עד אז, כך מקווים יגיע ראש אש"ף יאסר ערפאת להחלטה באשר להמשך המו"מ, ובעקבות זאת יהיה קל יותר לשני המנהיגים להחליט באשר לאופן בו ישלבו את הפלשתינים בתהליך השלום.

„לא יצטרף למלחמה"

בישראל אמר אמש שר־הבטחון י. רבין, כי אינו מאמין, שעל אף ביקורו של המלך חוסיין בדמשק, תצטרף ירדן לבדה לסוריה, אם זו תיזום מלחמה נגד ישראל. „גם אם לפי הגיונו אין לסוריה, לבדה, שום סיכוי „מול צה"ל, אין שום ערובה, שהגיונה הוא הגיונם, ולכן עלינו להיות ערוכים", אמר רבין.

מחנה לוי: פסלו

(המשך מעמוד ראשון)

חריף ובלתי מתפשר כדי לשנות את ההחלטה של ועדת הבחירות, אשר לדעתם הינה עוד נסיון לפגוע במעמדו ובכוחו של לוי לקראת כינוס ועידת „חירות" במחצית חודש פברואר. דוד לוי נחוש בדעתו להביא לשינוי ההחלטה ולא יהסס לפנות גם לערכאות. מקורבי לוי אמרו אמש כי פסילת אנשים שהצטרפו לחרות עלולה להביא לקרע בתוך חירות. הם הרגישו כי לא ייתכן שבגלל שיקולים כיתתיים צרים, יימנעו מאנשים שהצטרפו למפלגה בתום לב, את זכותם לבחור ולהבחר. מקורבי לוי האשימו באופן ישיר את השרים שמיר וארנס, אשר פוגעים לדעתם במפלגה ומובילים אותה לחיסול אלקטוראלי. הם ציינו כי אין זו הפעם הראשונה ששמיר מתנכל ללוי אך הפעם לא יצליח.

ישיבת הנהלה מיוחדת

השר שמיר זימן למחר את הנהלת חירות לישיבה מיוחדת כדי לשמוע את נימוקיה של ועדת הבחירות אשר החליטה על פסילת מספר כה גדול של חברים חדשים. מקורבי שמיר וארנס אמרו אמש כי אינם רוצים להגיב על האשמות אנשי לוי. לדבריהם ועדת הבחירות נבחרה בהסכמת כל הגורמים במפלגה, ויש קודם כל לשמוע את שיקוליה. ב„חירות" אמרו אמש מקורבי שמיר כי אין לדעתם סכנה לקרע במפלגה. יחד עם זאת הבהירו כי אם היו זיופים אין לעבור על כך לסדר היום.

ב„חירות" העריכו אמש כי המשבר החדש עלול להביא בכל זאת לדחיית הוועידה. לדברי גורמים בכירים במפלגה אי־הסדרים האלה היו אחת הסיבות להצעה של ראש ועדת הבחירות, לפני שבוע, לדחות את הוועידה לכמה חודשים.

כתבתנו מציינת, כי אם תאושר הפסילה של 12 אלף מצטרפים חדשים ל„חירות", מספר ללא תקדים, עלול הדבר להוות מכה אנושה למחנה דוד לוי, אשר רואה בוועידה הקרובה הזדמנות להגביר את כוחו לקראת ההתמודדות על ראשות תנועת החירות.

מאבק על 3% בין „חירות" לליברלים

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

השר משה ארנס הציע אתמול בתום פגישתו עם השר מודעי להתחיל במגעי ועדת התשעה של חירות כדי שמודעי ינסה לשכנע את ראשי חירות לקבל את הסכם לוי־ניסים לאיחוד הליכוד.

בפגישה אתמול הציע ארנס כי הליברלים יסתפקו ב־34 אחוזים במוסדות של המפלגה המאוחדת וב־30 אחוז ברשימה לכנסת. כן הציע כי ההסדר הזה יהיה לקדנציה אחת (4 שנים).

השר מודעי עמד על התנאים שבהסכם לוי־ניסים לפיהם יקבלו הליברלים 36 אחוזים הן במוסדות והן ברשימה לכנסת, וכי ההסדר הזה יהיה תקף ל־8 שנים (2 קדנציות). טרם נקבעה פגישה בין מודעי וועדת הט'.

טלקס

● בוטל המשטר הצבאי בפאקיסטן

איסלאמאבד. — נשיא פאקיסטן זיה אול־חאק, הודיע אתמול על קץ שמונה וחצי שנות משטר חרום הצבאי בפאקיסטן, אך אמר כי אין לצפות לשינויים מהפכניים.

לדבריו, ההיסטוריה תשפוט את החלטתו לתפוס את השילטון בהפיכת־חצר ביולי 1977, הפיכה בה הדיח את ראש הממשלה זולפיקאר עלי בוטו. בוטו הוצא להורג, לאחר שהורשע בקשירת קשר לרצוח יריב פוליטי.

הוא ציין, כי סופו של משטר החרום הצבאי, שוב יש תוקף לחוקה. בתי הדין הצבאיים בוטלו, כל משרדי השילטון הצבאי נסגרו וכל ההוראות הצבאיות, חוץ מאלה המגינות על החוקה, בוטלו.

(רויטר ע"צ עתי"ם)

● נימשך הלחץ על הדולר

לונדון. — הלחץ על הדולר נימשך אתמול, ושערו ירד תוך מסחר עצבני בשוקי הכספים של אירופה אל מתחת ל־2.46 מרקים, השער הנמוך ביותר של המטבע הירוק מאז אמצע מאי 1983.

כלכלנים העוקבים אחר שוק ההון אומרים, כי האוצר האמריקני מעונין בירידה נוספת של הדולר לעידוד היצוא. עם זאת הבונדסבנק, הוא הבנק המרכזי של מערב־גרמניה, לא יאפשר צלילה של הדולר האמריקני אל מתחת ל־2.40 מארק, נוכח ההשפעה ההרסנית שתהיה לשער כזה על היצור הגרמני.

הלי"ש ירד ל־1.439 דולר, לעומת 1.444 בפתיחת המסחר, קצת גבוה משער הסגירה של יום שישי, שהיה 1.438.

(רויטר עתי"ם)

● אש"ף ויוון ישתפו פעולה

יוון ואש"ף ישתפו פעולה כדי להילחם בפעולות טרור על אדמת יוון — הודיע אמש מ"מ שר הפנים היווני, תאנאסיס צוארס, בתום ביקורו ביוון של אחד מבכירי אש"ף, עבדל חמיד.

באתונה מציינים, כי שיתוף פעולה זה הוא הראשון מסוגו בין אש"ף לבין מדינה זרה.

עבדל חמיד, בעל דרגת „מיניס־טר". לא הורשה בשבת לעלות על מטוס של חברת התעופה היוונית „אולימפיק", מטעמי בטחון, לאחר שקברניט המטוס סרב לאפשר את עלייתו למטוס. בסופו של דבר עזב את יוון ביום ראשון בערב.

● יהודי שבדיה מוזהרים ממעטפות ממולכדות

קופנהאגן. — משטרת שבדיה מצאה לנכון לפרסם קריאה ל־יהודי המדינה לשים לב למכתבים חשודים, מחשש למעטפות ממול־כדות או מעטפות נפץ.

הקריאה פורסמה בעקבות מעטפת נפץ ששוגרה ליהודיה תושבת העיר גטבורג שבחוף המערבי.

היהודיה ששמה לא נמסר לפירסום, קיבלה בדואר מעטפה שהעלתה את חשדה. היא מסרה אותה למשטרה, וחבלן משטרתי ניטרל אותה ופרקה.

גם בדנמרק הועברה אזהרה דומה — הפעם פנימית, בקרב יהודי הקהילה.

עלי כהן, דנמרק

● מנהיג סוציאליסטי נבחר כיו"ר הפרלמנט בקפריסין

ניקוסיה. — הפרלמנט החדש של קפריסין בחר אמש במנהיג הסוציאליסטי ואסוס ליסרידס, כיו"ר חבית, לאחר שבמשך שלושה שבועות היה מבויסתום.

ליסרידס, מנהיג המפלגה הסו־ציאליסטית „אדק", נבחר לאחר שהמפלגה הדמוקרטית של הנשיא קיפריאנו תמכה בו. (ע"ד)

דרכוני הרוצחים ברומא סופקו ע"י המלך חסאן

בוינה התכוונו לחטוף בני ערובה ולטוס עימם לישראל ● משרד הפנים האיטלקי התייחס בביטול לידיעה על כוונה לבצע פיגוע ראווה ברומא

מאת אהרן ציר, כתב „על המשמר" באיטליה וסוכנויות הידיעות

רומא. — הדרכונים המארוקניים של מתנקשי פיומצ'ינו נמסרו „מתחת לשולחן" על ידי שלטונות מארוקו לשירותים החשאיים הלוביים בשעת חתימת ההסכם בין המלך חסאן וקדאפי.

השערה זו הועלתה על־ידי גורמים בטחוניים איטלקים ולא־איטלקים, הסבורים ששלטונות רבאט לא העמידו כל תנאים ל־שימוש שלוב עלולה לעשות בדרכו־נים, שאמנם נמסרו אחר כך לאירגון טרוריסטי פלשתינאי.

אסמכתא להשערה באה גם מחקירת מוחמד סרחאן, המתנקש הפלשתינאי שנשאר בחיים, אשר סיפר לשופט החוקר האיטלקי, ש־הוא הגיע לאיטליה ברכבת מוינה, עם דרכון מרוקני „כשר", וכי ברומא החליף אותו בדרכון מארוקני מזוייף.

משטרת רבאט לא הודיעה עד כה על גניבת דרכונים, מה שמחזק את ההשערה על מלאי הדרכונים שנמסר לרודן לוב בשעת חתימת ההסכם.

בינתיים הסתיימה בדיקת הגופות של קרבנות הרצח. על סמך הבדיקה, קובע משרד הפנים האיטלקי כי כל 12 הקרבנות האזרחיים נפגעו מכדורי קאלאשניקוב, ורק 3 המחבלים ההרוגים נפגעו מכדורי האקדחים של אנשי הבטחון של „אל־על" והשוטרים האיטלקיים.

במשך 2 דקות נורו בסך הכל כ־300 כדורים, מהם כ־200 כדורי קאלאשניקוב, קרוב למאה מאקדחי „בראטה" — 70 של אנשי הבטחון הישראליים, וכ־20 מ„ברטה" — 9 של השוטרים האיטלקיים.

חרף ההודעה הרשמית, כותב „אוניטה" הקומוניסטי, שגם אורחים נפגעו מכדורי ה„בראטות" של אנשי הבטחון הישראליים, ומגנה את הריגת אחד המחבלים על־ידי ישראלי, כאשר היה כבר פצוע קשה.

הפולמוס סביב פרשת פיומצ'ינו מתלקח. ראש שירות הביון הצבאי האיטלקי האדמירל מארטיני, סיפר לכתב העתון הרומאי „לה רפובליקה", שבתחילת החודש הגיעה לידו ידיעה על הכנות למבצעי ראווה טרוריסטיים ברומא ובבירות אירופה אחרות, בתקופת חג המולד.

האדמירל טוען, שעידכן על כך את משרד הפנים אשר התייחס בביטול לידיעה.

גם יועץ ראש הממשלה, אנטוניו באדיני, מסר לעתון „איל מסאג'רו", שבצינורות מקובלים נתקבלה „מארץ ערבית ידידותית" ידיעה על אפשרות של מבצע טרוריסטי באיטליה.

נציגי העובדים בשדה התעופה מבקרים קשות את סדרי הבטחון במקום. לדבריהם, נוהלי הבטחון במקום מגוחכים, ולטרוריסטים אין כל בעייה להיכנס ולצאת ללא סיכון.

האחראים לשדה התעופה מצאו לנכון למקם את הבאר הגדול דווקא מול דוכני „אל־על" ו„ט.וו.א." אנשי הבטחון מגלים נוכחות בשדה התעופה רק בימי ו', כדי לאבטח חברי הפרלמנט היוצאים לחופשות סוף השבוע...

עובדי שדה התעופה עורכים היום, הפגנה גדולה כמחאה על רשלנות השלטונות.

התכנית שובשה בוינה

הטרוריסטים שביצעו את התקפת הרצח בנמל התעופה של וינה ביום שישי, קיוו להשתלט על בני ערובה ישראלים ולעלות ביחד איתם על מטוס אל־על, שעמד לצאת לישראל — מסר אמש שר הפנים האוסטרי קארל בלכה.

בלכה אמר במסיבת עיתונאים, כי שלושת הטרוריסטים שהגיעו לוינה עם דרכונים תוניסיים, שהו בבירות שבוע לפני ההתקפה, וככל הנראה הם משתייכים לארגון הטרור הרצחני בראשותו של אבו־נידל.

בלכה אמר את הדברים לאחר שהשלטונות האוסטרים חקרו את שני הטרוריסטים ששרדו מן ההתקפה בה נהרגו שלושה אנשים ו־40 נפצעו.

הוא אמר, כי הטרוריסטים השליכו שני רימוני־עשן בעת שניסו לפרוץ לאולם הנוסעים היוצאים בנמל התעופה של וינה, ומשם ביקשו להשתלט על דלפק אל־על.

אולם, סיפר השר האוסטרי, מיד ניפתחה עליהם אש מצד אנשי ביטחון ישראלים ואוסטרים, משי־מתם סוכלה והם לא הצליחו להגיע לדלפק אל־על.

„זו לא היתה פעולת התאבדות. המטרה שלהם היתה להשתלט על בני ערובה" אמר בלכה.

בלכה ציטט מדבריו של אחד הטרוריסטים שנחקרו, אשר אמר כי הם התכוונו לטוס לתל אביב עם בני הערובה. אולם לא ברור מה רצו לעשות שם.

בלכה אמר, כי הכוונה לחטוף בני ערובה מבהירה מדוע הטרוריסטים לא הכינו תוכניות להימלט מנמל התעופה.

חוצפה לובית

שר הפנים האוסטרי גינה את ההודעה ה„חוצפנית" של סוכנות הידיעות הלובית מיום ראשון, המתארת את התקפת הטרור בוינה וברומא כ„מעשה הרואי".

שריוניות על המסלולים בנמלי תעופה באירופה

שלטונות יוון, איטליה [illegible]

חייל יווני חמוש בתת מקלע צופה מגג אולם הנוסעים בנמל התעופה של אתונה על מסלול ההמראה (תצלום: א.פי)

לצרפת „הסכם אי התקפה" עם אבו נידאל

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שירותי הביון הצרפתיים ניהלו שיחות עם אירגון הטרור של אבו־נידאל בוינה וגיבשו עמו הסכם חסינות הדדית — מסר אמש רדיו „אירופה 1", שציין כי מאז לא ביצע מחבל זה פיגועים בצרפת.

השיחות, התנהלו ב־1984 על־פי מדיניותו של שר־הפנים הסוציאליסטי ג'וקס, להשיג הסכמים עם ארגוני טרור פלשתיניים. הסכם דומה על שיתוף פעולה ב„לוחמה נגד הטרור", גובש במקביל עם אבו־נידאל ועם אבו־איאד מאש"ף. הלה נתקבל אפילו כמה פעמים בחשאי בפאריס.

לפי „אירופה 1", לא נפגשו הסוכנים הצרפתים עם אבו־נידאל עצמו, אלא עם עוזרו, בשעה שבסיסו היה בדמשק. הסורים השדירו ותיווכו במגעים אלה שהשיגו הפסקת הפעילות הטרוריסטית שלו בצרפת.

הפגישות נתקיימו בוינה, שם נהנו אנשי אבו־נידאל מחסינות בהופיעם כאנשי אש"ף. לא ידוע מה נתנו לו הצרפתים בתמורה.

פקיד צרפתי האשים אתמול את שר־הפנים ג'וקס בהכשלת שיתוף פעולה בינלאומי בלוחמה נגד הטרור בשדות־התעופה. מה שמאשר כי קיים הסכם עם ארגוני טרור פלשתינים. אכן, אבו־נידאל לא ביצע אף פיגוע אחד בצרפת מאז ההתקפה ברובע היהודי בפאריס באוגוסט 1982. אבל בריתו החדשה עם קדאפי תוארה בשירותים הצרפתיים כ„קוקטייל טרור מסוכן". לפני חודש הוא השמיע איום נגד צרפת.

„פתרון סופי"

אבו־נידאל מתגורר לסירוגין במדבר בטריפולי בלוב, ובדמשק. הסורים עדיין מפעילים אותו במשימות טרור. עורך בטאון אגודת הידידות צרפת — ערב, לוסיין ביטרלאן, נפגש עם אבו־נידאל פעמיים, פעם בבקעה, בשעה שבגדאד הפיצה ידיעות על מותו, ולאחרונה בדמשק. ביטרלאן אמר אתמול, כי אבו נידאל, המטיף „לפתרון סופי של ישראל", מנהל פעולות טרור עקובות מדם על מנת לעורר הדים בעולם ולמשוך תמיכה עממית בעולם הערבי. הוא זוכה לסיוע מהשרותים הסוריים והלוביים.

בפאריס משלהבים ערוצי הרדיו את הדמיון בתיאורי פעולת תגמול ישראלית אפשרית.

ג'ומאייל הוזמן לסוריה לשכנעו ליישם „הסכם השלום"

ביירות. — נשיא סוריה חאפז אסד הזמין את נשיא לבנון אמין ג'מייל לבקר ביום חמישי בדמשק, בנסיון לשכנעו ליישם את ההסכם שנחתם בשבת ע"י מנהיגי שלוש המליציות הלבנוניות העיקריות.

כדי למסור את ההזמנה, ביקר אתמול שר החוץ הסורי, פארוק אל שראע, בארמון נשיא לבנון בבעבדה, בקירבת ביירות.

נראה כי ג'ימייל, שלא שותף בדו־שיח בין שלוש המליציות, מסתייג מאוד מההסכם שהושג בדמשק, מאחר שהסכם זה מצמצם במידה ניכרת את זכויותיו שלו וקובע כי צבא לבנון, שהוא מכהן כמפקד העליון שלו, חייב לחזור לבסיסיו. מאז ראשית כהונתו בספטמבר 1982, הטיל ג'מייל על הצבא לדאוג לבטחון במקומות רבים מחוץ לבסיסיו.

הצטרפותו של נשיא לבנון להסכם היא תנאי הכרחי ליישומו. שכן, לפי נוסח ההסכם, על ג'ימייל למנות את רה"מ ולחתום על הצווים.

מקורות מקורבים למליציות אמרו, כי יתכן שהיום יוכרז על הפסקת אש „גלובלית וסופית", כמבוא לפתיחתם מחדש של המעברים בין שני חלקי ביירות.

(ע"צ)

התחדשו הפצצות על אזרחים במלחמת המפרץ

בגדד. — 24 איש נהרגו אתמול בהפצצות של חיל האוויר האירני על אזורים אזרחיים עירקיים בקירבת הגבול.

בהודעה צבאית עירקית נאמר, כי שני מטוסים אירניים הפציצו ישובים באזור סולימאניה (בצפון־מזרח עירק) ושם נהרגו 21 אזרחים. מטוס שלישי תקף אזור אזרחי באזור מיסאן שבדרום־עירק, וגרם למותם של 3 אנשים.

זו הפעם הראשונה שעירק מאשרת הפצצות של חיל האוויר האירני באזורים אזרחיים, מאז הפסקה ביוני „מלחמת הערים".

(ע"צ)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 30.12.85

	היחידה	בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים יציגים
		קניה	מכירה	קניה	מכירה	
דולר אמריקני	1	1460.39	1526.11	1484.737	1503.26	1493.0
לירה שטרלינג	1	2096.02	2195.62	2133.567	2160.18	2147.7
פרנק צרפתי	1	190.33	201.92	196.2121	198.660	197.40
גילדן הולנדי	1	524.49	549.41	533.8861	540.547	537.10
פרנק שוויצרי	1	703.96	737.41	716.5720	725.512	717.79
כתר שבדי	1	192.24	201.37	195.6820	198.123	196.19
כתר נורווגי	1	192.09	201.21	195.5274	197.967	196.62
כתר דני	1	162.61	170.34	165.5225	167.587	166.03
מרק פיני	1	268.37	281.13	273.1807	276.589	274.83
דולר קנדי	1	1043.73	1093.32	1062.423	1075.68	1067.4
דולר אוסטרלי	1	1002.49	1051.70	1017.756	1026.05	1019.0
ראנד דרום אפריקני	1	490.70	577.70	570.5845	577.703	573.31
פרנק בלגי	1	284.96	302.72	294.7076	298.384	296.20
שילינג אוסטרי	10	843.12	883.19	858.2296	868.938	860.52
לירה איטלקית	10	865.57	920.28	883.2398	894.260	885.92
ין יפני	1,000	724.77	759.21	737.7574	746.962	742.05
מרק גרמני	1,000	592.45	620.60	603.0614	610.586	605.19

„קוצצו לנו אברים ועתה מקוצצים התגמולים" — קראו נכי צה"ל

הפגינו אתמול בת"א במחאה על שחיקת תגמוליהם ● רבין הבטיח לתמוך במאבקם

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

500 נכי צה"ל חלקם על כסאות גלגלים, נכים קטועי גפיים וידיים, עיוורים עם כלבי הולכה, חרשים, צעירים שכל גופם שרוף, נאספו אתמול בקריה בתל־אביב להפגנת מחאה נגד השחיקה הגדולה בתגמולים הניתנים להם על־פי החוק מאגף השיקום במשרד־הבטחון.

כבר שנה מתריעים הנכים שה־תגמולים שנשחקו אינם מאפשרים להם לפרנס את משפחותיהם. „מה שכואב במיוחד זאת ההרגשה שאתה נזרק. קראו לנו להילחם, נפגענו, קוצצו לנו האברים ועכשיו מקו־צצים התגמולים ואין עם מי לדבר. זו הרגשה נוראה", אומר אחד הנכים.

על־פי הרשיון שהנפיקה להם המשטרה היתה ההפגנה אמורה להתקיים ברחוב דוד אלעזר הצדדי. אולם המפגינים, שהגיעו ב־8 בבוקר לקריה, פנו למשרד־הבטחון ברחוב קפלן. השוטרים לא התערבו וסגרו את הרחוב הראשי לתנועת כלי רכב.

הנכים הניפו שלטים מול לשכתו של השר יצחק רבין. „לחמנו בביי־רות ובחווה הסינית והממשלה שוכחת", „יצחק רבין — ב־67 יצאנו בפקודתך לקרב, ב־85 אתה נוטש אותנו", „אברים מגופנו נשארו בשדה הקרב ועבור יתרת הגוף אין כסף".

ב־9.00 הרוחות סוערות. הנכים זועקים ושוכבים על הכביש. נכה אחר פושט את בגדיו ומציג את התפרים בגופו ואת הפרוטזות.

ממראות הפגנת נכי צה"ל (צילום: אנדרה ברוטמן)

קצינים וחיילים שעוברים בקריה מנידים ראש ומביעים הזדהות.

רבין ביקש ארכה

מלשכתו רואה שר־הבטחון את המחזה. הוא קורא אליו את נציגי הנכים לשיחה ובחוץ ממתינים המאות לתוצאות. בינתיים מקימים שוטרי המשטרה הצבאית מחסומים כדי למנוע התפרצות המפגינים ללשכת שר־הבטחון.

למקום מגיעה יושבת ראש אירגון האלמנות, פנינה כהן. גם היא וחברותיה מנהלות מאבק דומה. „בשבוע הבא נהיה אנחנו פה, אלמנות ויתומים, ונשכב על הכביש רק זה עוזר", היא אומרת וזוכה לתמיכת הנכים.

לקראת 11 יוצאים נציגי הנכים מלשכת השר. יו"ר האירגון, יעקב מעוז, נוטל מיקרופון ואומר: „לא היו לנו תקוות גדולות. יצחק רבין הביע באוזננו הזדהות ותמיכה, הוא יוצא למאבק עם יצחק מודעי בהתערבות ראש הממשלה וביקש ארכה עד יום שישי. אם כמו שרים אחרים גם הוא לא יצליח בשבוע הבא, נשתטח מול משרד ראש הממשלה ונפנה אליו את החיצים. „משם לא נזוז זמן רב, עד שימולאו כל הדרישות", אומר מעוז.

3 שעות של מחוות שקשה לתארם. „נוע, נוע, סוף, ומה קורה איתנו בסוף?" — זעק שלט שנשאר כורך על המדרכה.

עלייה של 18% בפדיון המלונות

בתשעת החודשים הראשונים של 1985 הסתכם פדיון המלונות המומלצים לתיירים בישראל — פדיון מלינות ומשירותים אחרים (כגון: מועדוני ספורט, אירועים, השכרת שטחים וכד') — כ־348 מיליארד שקלים, שערכם כ־309 מליוני דולר (לפי השער היציג מדי חודש). זאת עלייה של 18% (במחירים שוטפים בדולרים) לעומת התקופה המקבילה בשנה שקדמה.

מכלל הפדיון — 183 מיליוני דולר לערך (59% מסך הפדיון) התקבלו במט"ח מתיירים (עבור לינה ושירותים הפטורים ממע"מ) — עלייה של 13% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ירידה של 3.5% בייצור ברבע השלישי של '85

שכר העבודה בתעשייה ירד ב־6.5% בתשעת החודשים הראשונים של השנה

הייצור התעשייתי במפעלי תעשייה המעסיקים שכירים (למעט ענף תעשיית היהלומים) ירד במחירים קבועים ברבע השלישי של 1985 ב־3.5%. זאת, לאחר עליות של 2% ברבע השני ושל 3.5% ברבע הראשון של השנה (כל רבע בהשוואה לרבע הקודם).

במספר השכירים ובמספר ימי העבודה למעשה של השכירים נרשמה ירידה של 2% לערך ברבע השלישי של השנה בהשוואה לרבע הקודם.

על כך מסר בירושלים דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

השינויים ברמת הייצור התעשייתי ברבע השלישי של 1985 בהשוואה לרבע הקודם לא היו אחידים בין הענפים. כך, למשל, מהשוואת הנתונים לפי ענפים ראשיים מתברר, כי ירידות בולטות, בין 9 ל־11 אחוזים נרשמו בענפי המזון, מתכת ומוצרי מתכת, עץ ודפוס והוצאה לאור; ירידות בין 4 ל־7 אחוזים נרשמו בענפים: טקסטיל, מוצרים כימיים ומוצרי נפט, מוצרי מינרלים אל־מתכתיים, מוצרי גומי ופלסטיקה, מכונות וכלי הובלה. ירידות מתונות יותר, בין 1 ל־3 אחוזים נרשמו בענפי ההלבשה והנייר ומוצריו. לעומת ירידות אלה, נרשמה עלייה של 17% לערך בענף כרייה וחציבה ו־5% בענף ציוד חשמלי ואלקטרוני.

בכל תשעת החודשים הראשונים של 1985 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נרשמה עלייה של 4% לערך ברמת הייצור התעשייתי.

התפוקה עלתה והשכר ירד

מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מתברר עוד, כי התפוקה לעובד ליום עבודה, שחושבה כיחס בין השינויים בייצור התעשייתי לבין השינויים בימי העבודה למעשה של השכירים, עלתה ב־4% לערך בתשעת החודשים הראשונים של 1985 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

שכר העבודה היומי לשכיר בתעשייה, ללא תשלומים חד־פעמיים והפרשי שכר לתקופות קודמות, במחירים קבועים (לאחר ניכוי בחישוב חודשי של עליית המחירים לפי מדד המחירים לצרכן), ירד כ־6.5% לערך בתשעת החודשים הראשונים של 1985 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

„רובינשטיין" מציעה תוכנית חדשה

חברת רובינשטיין לבניה פירסמה תוכנית־מכירה של דירות, שתאפשר לקוני דירות חדשות לשלם את מרבית מחיר הדירה רק עם מסירת המפתח.

אברהם רובינשטיין, מהנהלת ה־חברה, אמר אתמול במסיבת עיתונ־אים בבית סוקולוב בתל־אביב, כי מדובר בקונים שישלמו 10 אחוזים ממחיר הדירה בעת חתימת החוזה. היתרה — 90 אחוז מן המחיר — תשולם בעת מסירת הדירה החדשה לדייר. (עתים)

סכנה לחייו של אסיר ציון זכר זונשיין בכלא הסיבירי

מאת כתב „על המשמר"

אשתו של אסיר ציון זכר זונ־שיין, טטיינה, הודיעה בשיחת טלפון שקיימה השבוע עם ידידיה בתל־אביב, כי חייו של בעלה בסכנה ופנתה בקריאה לעשות מאמץ להצלתו.

זכר זונשיין, מסורב עלייה תושב ריגה, נשפט בסוף יוני 1984. בית־המשפט הסובייטי דן אותו לשלוש שנות מאסר בעוון „הפצת מידע אנטי סובייטי". כל פשעו — פניותיו לצאת את בריה"מ ולעלות ארצה. עירעורו של זונשיין נשמע ב־24 ליולי. הוא ארך 9 דקות שלא בנוכחותו ופסק־הדין אושר.

התקופה של שנה וחצי בה שוהה זונשיין במחנות עבודה שונים רצו־פה מאבקים ושביתות רעב בתנאים קשים ביותר.

אשתו של זונשיין הודיעה השב־וע, כי הוא מאושפז למעלה מ־40 יום בבית־החולים של מחנה המאסר בסיביר. בזמן האחרון הוא סובל מ„הפטיטיס ב", דלקת הכבד. מחלה זאת נגרמת על־ידי זיהום הדם. מכיוון שזכר זונשיין נמצא בבית־החולים זה זמן ממושך, כמעט וודאי שהמחלה נגרמה ע"י מכשיר רפואי לא תקין בעת שעבר טיפול כירורגי.

רק בימים האחרונים, כאשר מצבו הבריאותי הורע ביותר, הודיעו שלטונות בית־הסוהר לאישתו על אישפוזו, והיא יצאה לסיביר לראות את בעלה. אולם לא ניתן לה לראותו, משום שעליה לחכות עד שתעבור חצי שנה מאז ביקורה הרשמי האחרון אצלו.

טטיינה פנתה לשלטונות כי יאפ־שרו לה לבקר אצל בעלה כאשר הוא נמצא בסכנת חיים. היא גם עושה מאמצים כי יועבר לבית־חולים אזרחי, כדי להציל את חייו.

350 תלמידים קיבלו „הזדמנות שנייה" לבגרות וגיוסם נדחה

כ־350 תלמידים, שסיימו כיתה י"ב בתשמ"ה בלי שניגשו לבחינות הבגרות בכל המקצ־עות או שנכשלו בחלק מהבחי־נות, ניגשים בימים אלה לבחי־נות הבגרות במסגרת תוכנית „הזדמנות שנייה" שיזם משרד־החינוך־והתרבות.

במסגרת התוכנית דאג משרד־החינוך לדחיית גיוס לצה"ל של המשתתפים, וזאת כדי לאפשר לתל־מידים, הבאים מאוכלוסיות חלשות ועם מוטיבציה גבוהה, לסיים בהצ־לחה את לימודיהם התיכוניים, להמשיך ללמוד בתוכנית זו.

התוכנית מתבצעת בבתי־הספר שבהם למדו התלמידים במשך 4 חודשים (ספטמבר — דצמבר). השנה משתתפים בתוכנית תלמידים מ־48 בתי־ספר, הלימודים מתקיי־מים ב־13 מרכזים בארץ.

מועמדים להשתתף בתוכנית ה„הזדמנות השנייה" נבחרים ע"י בתי־הספר. מתקבלים מועמדים המתקשים במיוחד בעברית, מתמ־טיקה ואנגלית.

מנהל המחלקה לטיפוח במשרד־החינוך, מר גד אביכסיס, מסר, כי כדי לאפשר גם לתלמידים נערי הפיתוח להשתלב בתוכנית הועמדו לרשות התוכנית 2 פנימיות של עליית הנוער, המסייעת במימון מפעולה זו.

לפי נתונים שסוכמו במשרד־החינוך בשנים הקודמות מתברר, כי לתלמידים המשתתפים בתוכנית ה„הזדמנות השנייה" היו הישגים טובים בבחינות הבגרות שניגשו אליהן לאחר השתתפותם בתוכנית. (עשי"ה, למ"מ)

אושרה תוכנית ביטוח מיוחדת למאבק בסרטן

„תוכנית ביטוח מיוחדת למאבק בסרטן, ראשונה מסוגה בישראל, אושרה ע"י המפקח על הביטוח במשרד־האוצר ותופעל החל מ־1 בינואר 1986 ע"י חברות הביטוח „מגדל" ו„הראל־שילוח".

פרטים על התוכנית החדשה נמסרו במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בבית סוקולוב בתל־אביב, בהשתתפות המנכ"לים של „מגדל" ו„הראל־שילוח" — עווי לוי ויאיר המבורגר. הדוברים הדגישו, כי המאבק בסרטן כרוך לא רק בהיבטים רפואיים, נפשיים משפחתיים וחברתיים. החולה בסרטן נזקק גם לסכומי כסף ניכרים לטיפול רפואי, קניית תרופות, סיעוד בבית והוצאות אחרות, שלדעת הדוברים מתקשה הרפואה הציבורית לכסותם.

התוכנית החדשה, אמרו הדוברים, תסייע גם למשפחה, שהחולה הופך לפעמים למעמסה כספית ניכרת עליה. „הביטוח המיוחד שישולם בעת גילוי המחלה יעזור למשפחה לעמוד בתשלומים מיוחדים, בין היתר ייעוץ מרפאים בארץ ובחו"ל, ניתוח בחו"ל ועוד". הוצאות אלה אינן מכוסות ע"י קופות־החולים. הביטוח המיוחד למאבק בסרטן יצורף לפוליסות־חיים קיימות, או לפוליסות ביטוח־חיים חדשות.

מנכ"לי שתי קבוצות הביטוח הדגישו, כי שיתוף הפעולה בין 2 החברות יימשך. ישנם כיום שיקולים גם לגבי ביטוח נגד מחלות אחרות, כגון מחלות־לב ועוד. (עתים)

ידלין: חיסול „אמנות לעם" יפגע בפיזור האוכלוסייה

קיבוץ רביבים שיגר מברק לאהרון ידלין, המזכיר הכללי של התק"ם, כדלקמן: „אנו פונים אליך נואשות כשר־החינוך לשעבר לפעול לכך, שלא יינתן לממשלת ישראל לסגור את מוסד „אמנות לעם" המספק תרבות לאזורים שונים, כולל הנגב".

בתגובה לפנייה זו שיגר שר־החינוך לשעבר, אהרון ידלין, מכתב לשר־החינוך, יצחק נבון, כדלקמן: „אני מכיר זה שנים ארוכות את מפעל „אמנות לעם". הוא ראוי לכל שבח, לכל סיוע על פעולתו הברוכה בהפצת מופעי תרבות ואמנות לאזורים הרחוקים ממרכזי הארץ. מי שרוצה בפיזור אוכלוסיה ולא במדינת תל־אביב בלבד צריך לחזק את „אמנות לעם". „אמנות לעם" הוא גוף מסודר, הפועל ללא גרעונות ועל־פי קני מידה ציבוריים וגלויים, קשה להבין מדוע נפל קורבן על לא דבר. אני פונה אליך לפעול מיידית לתיקון המעוות". (שעי"ה)

רביבו עתר לבג"ץ נגד פיטוריו ממועצת אופקים

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

בית־הדין הגבוה לצדק התבקש להורות לראש מועצת אופקים, יחיאל בנטוב, לנמק מדוע לא תבוטל הודעת הפיטורין ששלח לחבר מועצת העיריה, אברהם רביבו.

אברהם רביבו כיהן בעבר כראש מועצת אופקים מטעם המפד"ל, אולם הפסיד בבחירות האחרונות ואת ראשות המועצה תפס יחיאל בנטוב מהמערך. רביבו קיבל משר־הפנים כ„פיצוי" את כהונת ראש המועצה הממונה בעיירה הבדואית תל־שבע, במקביל נשאר לכהן כחבר מועצה נבחר באופקים.

באחרונה הודיע יחיאל בנטוב לרביבו כי הוא מפטר אותו מחברותו במועצת אופקים, בשל העובדה שהוא מכהן כראש מועצה אחרת.

בעתירה לביטול ההחלטה, נכתב, בין השאר: „הישובים אופקים ותל־שבע מרוחקים ומנותקים זה מזה, הן מבחינה גיאוגראפית והן מבחינת הקשרים התרבותיים, הכלכליים והאחרים. אוכלוסיית שתי העיירות שונה זו מזו מבחינה תרבותית ודתית (תל־שבע היא עיירה מוסלמית בדואית), עד כי לא ניתן כלל לתאר מצב של ניגוד אינטרסים".

עוד נאמר, כי רביבו וסיעתו מהווים אופוזיציה פעילה לראש מועצת אופקים, בעיקר נגד נסיונותיו לפטר עובדים שהתקבלו לעבודתם במועצה בתקופת כהונתו של רביבו כראש המועצה אופקים, והם „חשודים" כמקורבים לעותר.

בג"ץ מתבקש לבטל את הודעת הפיטורין שנשלחה לרביבו.

נשיא המדינה מוקיע אי־סובלנות דתית

נשיא המדינה, חיים הרצוג, הוקיע גילויים של אי־סובלנות דתית הזרים לרוחה ומסורתה של החברה הישראלית, אשר להם אנו עדים בזמן האחרון.

הנשיא אמר את דבריו בקבלת פנים שערך אתמול במשכנו בירושלים לראשי העדות הנוצריות לרגל השנה החדשה. „ישראל כאומה מחוייבת לא רק לעקרונות שהינחו את העם היהודי לאורך ההיסטוריה, אלא גם למגילת העצמאות", אמר הנשיא.

הוא הדגיש, כי ישראל נחושה בדעתה לכבד את כל ההתחייבויות שניתנו במגילת העצמאות לכל העמים והדתות בארץ.

בקבלת הפנים השתתפו הפטריארך היווני־אורתודוכסי דיודורוס הראשון, ראש הכנסיה הארמנית הארכיבישוף דרדריאן, שר־הדתות ד"ר יוסף בורג, ראש העירייה טדי קולק, ראשי העדה הנוצרית מכל הארץ, קציני משטרה בכירים ונציגי משרדי הממשלה. בין הבאים היה גם נציג העדה המורמונית, ד"ר דיוויד גלבריית.

בדברי תשובתו אמר הפטריארך דיודורוס, כי הוא מקדם בברכה את המאמצים להשגת שלום באיזור.

הוא הביע גם תקווה להצלחת השיחות בין המעצמות לצימצום הנשק הגרעיני. (עתים)

בי"ס „תלמה ילין" חוגג 25 שנה להקמתו

בית־הספר התיכון במגמות אמנותיות ע"ש תלמה ילין בגבעתיים חוגג בימים אלה מלאות 25 שנה להקמתו ע"י מורי האקדמיה למוסיקה בתל־אביב, ובראשם פרופ' עדן פרטוש ז"ל.

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בבית־הספר הזכיר מנהלו, יצחק נתן, כי מדובר ב־4 מגמות: מוסיקה, אמנות פלסטית, תיאטרון ומחול. את הרעיון להקמת בית־ספר ארצי זה הגתה הצ'לנית תלמה ילין, שהיתה מחלוצות הפעילות המוסיקלית והחינוך למוסיקה בישראל.

בית־הספר, אמר נתן, מתבקש לענות על צורכיהם המיוחדים של תלמידים מוכשרים בתחומי האמנות. אלה עשויים להיקלע לקונפליקט ומתחים בין רצונם לחפש השכלה תיכונית כללית לבין שאיפתם להשתלמות אמנותית. בבית־הספר ע"ש תלמה ילין נשמר האיזון בין לימודים עיוניים כלליים לבין הלימודים בתחומי האמנות. אלה מהווים חלק מתוכנית הלימודים של משרד־החינוך והתרבות.

בבית־הספר לומדים 410 תלמידים הבאים מכל קצות הארץ. בחינות הכניסה לבית הספר מתקיימות מדי שנה לקראת חופשת הפסח. מתוך מאות רבות של מועמדים, מתקבלים לבית הספר רק 120 תלמידים מדי שנה. כדי להתקבל לבית־הספר — 4 שנות לימוד — חייב התלמיד בבחינות בכיתה במגמה האמנותית שבה הוא מבקש ללמוד, ולהציג תעודת ציונים מעולה מבית הספר היסודי שבו למד. (עתים)

טלקס

● ח"כים ושוטרים במירוץ מכוניות

חבר הכנסת אמנון לין ודב בן־מאיר השתתפו במירוץ „ג'ימקנה" — תחרות מוטורית שעיקרה שליטה ברכב ושמירה על בטיחות בעת הנהיגה. על המשתתפים היה לעבור מסלול מפותל ולהפגין מיו־מנות בכניסה לחניות ובעצירות.

בתחרות השתתפו גם אלופי המירוץ באשקלון וכן ראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל, איתן בן־יהושע, שהפגין מיומנות ועבר את המסלול ללא שגיאה.

יוסף שמי

● חבילת נופש וסקי בצפון

בתי הארחה כפר־גלעדי, כפר־בלום והגושרים חתמו על הסכם עם נווה־אטי"ב בדבר „חבילה" מוזלת להארחה וסקי בחרמון.

ה„חבילה" כוללת לינה וארוחת־בוקר לשלושה או ארבעה לילות וארוחת־בוקר באחד מבתי ההארחה הנ"ל, 4 או 5 ימי שהייה באתר הגלישה בחרמון כולל דמי כניסה, שימוש בלתי מוגבל ברכבל, השכרת ציוד סקי ושיעורי סקי. בשלושת בתי ההארחה האלה — למעלה מ־320 חדרים, מיתקנים לספורט וכנסים ועוד.

מחיר ה„חבילה" הוא 234 אלף שקל, ב־45 אחוז זול יותר מהארחה וסקי בנפרד, והיא מיועדת לעודד תיירות פנים וחוץ בעונת החורף.

יוסף שמי

מאות אזרחים מבוהלים צרו על משרדי הטאבו בנצרת

בעקבות פירסום ב„על המשמר" לפיו 90 אחוז מהדירות שנרכשו בשיכונים בערי פיתוח בצפון אינן רשומות בטאבו.

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

משרדי רישום מקרקעין בטאבו בנצרת עילית הוצפו אתמול ושלשום במאות אזרחים מבוהלים מכל ערי הפיתוח בצפון הארץ שבאו למשרדים או התקשרו למנהל הטאבו כדי לברר את הבעלות על דירותיהם.

הסתערות האזרחים על משרדי הטאבו באה בעקבות פירסום ב„על המשמר" ביום שישי, לפיו כ־90 אחוז מבעלי הדירות בשיכונים בערי הפיתוח בצפון מחזיקים בחוזים או במיסמכים שבעצם אינם מקנים להם בעלות חוקית על הנכס, משום שהחברות הקבלניות או חברות האיכלוס שקיבלו את קרקעותיהם ממינהל מקרקעי ישראל, ממשרד־השיכון או מהקק"ל לא רשמו את הנכסים בטאבו ולא נרשמה עליהם הערת אזהרה, למרות שגבו מהלקוחות כספים עבור רישום בטאבו.

עורך־דין של קבלן גדול מעפולה התייצב אתמול במשרדי הטאבו עם רשימה של עשרות דיירים כדי להסדיר את הליכים. כן הגיעו עורכי־דין ממגדל העמק בית שאן נצרת ועוד.

פקיד בכיר בטאבו אמר אתמול לכתבתנו, שכל השיכונים הציבוריים בארץ אינם רשומים ואין עליהם הערת אזהרה, ואם הקבלנים או חברות הבנייה מתמוטטים אין לרוכשי הדירות שום בעלות על הנכס שרכשו.

אי־סדר בצמרת

פירסום הידיעה היה חשוב ביותר ועורר את המשתכנים ואת עורכי־הדין של חברות הבנייה והקבלנים להתייחס לבעייה, אמר אתמול לכתבתנו רשם מקרקעין ותיק.

פקיד אחר בטאבו, שהתקשר שלשום למנכ"ל משרד־המשפטים וסיפר על המהומה במשרדי הטאבו בנצרת עילית, נענה בתשובה „אל תספר להם שום דבר. אנחנו יודעים את הבעיות". „כשאין סדר בצמרת לא יכול להיות סדר למטה", אמר אותו פקיד בטאבו, שעובדיו יכלו רק להפנות את מאות האורחים המבוהלים למינהל מקרקעי ישראל ולחברות המשכנות.

מאסר ממושך לשרה אנג'ל וחבריה על סחר בסמים

שרה אנג'ל ואנשי חבורה שעסקו עימה בסחר בסמים נדונו אתמול לתקופות מאסר שונות, לאחר שהורשעו על־פי הודאתם בסחר בהרואין בסוף שנת 1984.

שרה אנג'ל (26) מתל־אביב נדונה ל־36 חודשי מאסר בפועל, תקווה ארביב (25) מחולון — 39 חודשי מאסר, יצחק עמיאל (28) — 22 חודשים ועבדללה נטשה (29) מרמאללה — 39 חודשי מאסר בפועל. נאשמת חמישית בתיק זה, עליזה ביטון, הודתה מכבר ונדונה אף היא למאסר.

בכתב־האישום שהגישה עו"ד דבורה חן מפרקליטות מחוז תל־אביב נאמר, כי בחודשים אוגוסט־נובמבר 1984 סיפקו שרה אנג'ל ותקווה ארביב סמים קשים, דהיינו הרואין, ללקוחות שונים. הן הכינו את חבילות הסם בעליית גג בבית ברחוב הירקון בתל־אביב ומשם העבירו אותן לתחנת סמים ברחוב רש"י בעיר. בפעילות זו עסקו גם עמיאל ועליזה ביטון, ואילו עבדללה נטשה הורשע בכך שסיפק להם כמויות של הרואין בעירו רמאללה.

זוכתה מהברחת אקדח

שרה אנג'ל הואשמה גם בהחזקת שני אקדחים והברחת אחד מהם לכלא רמלה, שם יושב בעלה שמעיה אנג'ל, שנדון למאסר עולם בפרשת הרצח הכפול משנת 1983. אולם שרה זוכתה מאשמת הברחת האקדח לכלא, מחוסר הוכחות מספיקות.

סניגורה, עו"ד דוד יפתח, טען בין היתר, כי שרה אנג'ל נזקקה לפעילות זו של סחר בסמים כדי להשיג אמצעים למימון שכר טירחת עורך־דינה.

בערעור שהגישה בשעתו על הרשעתה בפרשת הרצח הכפול, שממנה זוכתה לבסוף. כן טען הסניגור, כי הצעירה כבר סבלה דיה בהיותה במעצר במשך שנתיים במהלך הדיונים בתיק הרצח הכפול, אשר ממנו זוכתה.

השופט איתמר פלפל דחה את טענות הסניגור. לא יעלה על הדעת, הטעים השופט, לראות בצורך לממן שכר־טירחת עורך־דין במשפט כל־שהו, באמצעים כמו אלו בהם השתמשה הנאשמת, נסיבה מקילה. סוג העבירה הינו חמור ומזיק לציבור וליחיד, כך שאין בשום פנים להתחשב בטיעונים מסוג זה.

השופט גזר עליה מאסר 27 חודשים בגין הסחר בסמים ועוד 9 חודשים על החזקת נשק וכן 7 חודשי מאסר על תנאי. (עתים)

מונה כונס נכסים ל„טבריה קלאב הוטל"

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

שופט בית־המשפט המחוזי בנצרת, עבדול רחמן זועבי, מינה אתמול את עורך־דין זכריה פייט מתל־אביב לכונס נכסים של מלון „טבריה קלאב הוטל" בטבריה.

עורך־דין זכריה פייט ייצג בבקשה למנות כונס נכסים למלון את החברה הכלכלית של התאחדות המלונות בישראל, ש„טבריה קלאב הוטל" חייב לה 400 אלף דולר.

בהחלטתו למנות כונס נכסים למלון קבע השופט זועבי, כי לאחר עיון בבקשה ובנספחיה ושמיעת עורך־דין פייט הוא מקבל את הבקשה ומצווה למנותו ככונס נכסים בערבות של 5 מיליון שקל, עד לביטולו או להחלפתו על־ידי בית־משפט מוסמך.

כזכור, קשורה הסתבכותו של מלון „טבריה קלאב הוטל" בהת־מוטטות חברת הבנייה „קלרין נופש ותיירות", שהחזיקה ב־46 אחוז ממניות המלון.

נהגי המוניות יחוייבו בהפעלת מונה

החל מ־1.1.86 חייב יהיה נהג מונית להפעיל את המונה האלק־טרוני בכל נסיעה מיוחדת — זאת על־פי תקנות חדשות עליהם חתם שר־התחבורה, חיים קורפו.

על־פי התקנות החדשות חייבים נהגי המוניות בהפעלת המונה ב־נסיעות מיוחדות גם בנסיעות בין־אזוריות, בעוד שבעבר חלה חובה זו רק בתחום האיזור.

מגמת התקנות החדשות להבטיח מפני הפקעת מחירי הנסיעה במו־ניות. (שעי"ה)

הטור השבועי

הח' אוריאל אברהמוביץ הגיש התפטרותו למזכ"ל ההסתדרות

בישיבת המזכירות הפעילה שהתקיימה בשבוע שעבר הודיע הח' אברהמוביץ על התפטרותו והקריא תוכן המכתב ששלח לח' י. קיסר ולמזכ"ל מפלגת העבודה הח' עוזי ברעם. במכתבו נאמר בין היתר: „בעקבות תוצאות ההצבעה במרכז המפלגה לבחירת חברים לוועדה המרכזת של ההסתדרות הנני רואה כחובה ציבורית להתפטר מתפקידי כיו"ר הסתדרות הגימלאים. חברינו בהסתדרות הגימלאים ותיקי התנועה ואני בתוכם משוכנעים שאין אנו מסוגלים לשרת כראוי את העניינים המורכבים של ציבור הגימלאים מבלי שיהיה לנו ייצוג ישיר במוסדות ההסתדרות שבהם נקבעים ענייני שכר ותנאים סוציאליים, ענייני בריאות וסיעוד פעולות חברה ותרבות.

הננו רואים בוועדה המרכזת מוסד בעל השפעה מרכזית על בעיות הנוגעות במישרין לגימלאים במיוחד, קרנות פנסיה ורמת הפנסיה. ציבור הגימלאים מונה כ־20% מהאוכלוסיה הבוגרת בישראל. אי בחירת נציגנו לוועדה המרכזת — אנו רואים ביטוי של חוסר התחשבות בנושא שעליו אנו מופקדים מצד התנועה אותה שירתנו עשרות בשנים.

בת־ים —

ותיקי התנועה — במקום קיימו מפגש רב משתתפים. הח' שמעון אביזמר הרצה על בעיות החברה בישראל, ובעיות הוותיקים בתנועה. השתתף במפגש הח' דוד עזרא מהמרכז לתרבות. הינחה את המפגש הח' א. בן־יהודה.

כפר־סבא —

במכללה האיזורית — המקיימת פעילות סדירה בהשתתפות קבועה של עשרות גימלאים מכפר־סבא והאיזור מארחת מרצים אורחים. המרצה האורח האחרון היה הח' שמעון אביזמר שהרצה, על מוקדי מתיחות בחברה הישראלית. הינחה את המפגש הח' בתיה לין.

מחוז חיפה —

קרית־חיים — מאות גימלאים השתתפו בעצרת חג ההסתדרות שהתקיימה ב־24 בדצמבר ש.ז. בבית נגלר. פתח את הערב הח' ישעיהו פלג יו"ר גימלאי קרית־חיים, דברי ברכה השמיעו ראש העיר חיפה אריה גוראל, מזכיר מועצת הפועלים הח' משה ורטמן, הח' גיורא פישר יו"ר הוועד המקומי וסגן ראש העיר חיפה. הח' יוסף בלושטיין יו"ר המחוז והח' מרדכי זילברשטיין שהינחה את הערב.

גימלאי נתיב — במחוז חיפה קיימו בתחילת החודש יום עיון לדיון בנושא חישובי הפנסיה. סקירות והרצאות השמיעו הח"ח לקריץ מהנהלת „נתיב" הח' בדר, הח' מאיר מאיר, הח' פיירמן ענה לשאלות החברים, הח' זהבה חנוך הנחתה את יום העיון.

ירושלים —

לח' בנימין פרס חבר מרכז הסתדרות הגימלאים ופעיל בסניף הסתדרות הגימלאים בירושלים בהגיעו לגבורות — מיטב הברכות לאריכות ימים ובריאות טובה.

ת"א —

ארגון גימלאי אל־על — מסיבת חנוכה — התקיימה ב־15 בדצמבר ש.ז. במלון „מנדריך" בת"א לגמלאי אל־על. בארגון המסיבה טיפל הח' יעקב שפיצר. מאות חברים השתתפו במסיבה. פתח והינחה המסיבה הח' אריה ירון. הח' חיים טלמור ברך המסובים בשם מרכז־הסתדרות הגימלאים.

גימלאי חברת חחשמל — במפגש השבועי הקבוע שהתקיים ב־24 בדצמבר ש.ז. השתתפו עשרות גימלאי חברת החשמל. הח' שלמה גוטליב הינחה את המפגש והח' י. גדעוני הרצה על „ההסתדרות לאחר הוועידה ה־15".

חולון —

עצרת חג ההסתדרות לגימלאים תתקיים היום 31 בדצמבר באולם „מופת" בחולון בהשתתפות הח"ח משה רינת מזכיר מועצת הפועלים פנחס אילון — ראש העיר, פנחס דגן — הוועד הפועל ואלעזר גפן יו"ר סניף הגימלאים.

בארגון וותיקות נעמ"ת —

שדרות — הח' סוניה דינר בקרה ב־23 בדצמבר ש.ז. ונפגשה עם עשרות חברות וותיקות במקום והסבירה להם את בעיות הגימלאים וענתה לשאלות החברות.

יום עיון — איזורי לוותיקות נעמ"ת התקיים בעכו ב־24 בדצמבר ש.ז. השתתפו 75 חברות מערי הגליל המערבי והתיישבות העובדת. הח' דוד קורן סקר פעולות השילוב האיזורי, והח' חיה כהן דיברה על בעיות בחנוך התנועתי.

רעננה — מפגש חברות ותיקות התקיים במקום בהשתתפות 50 חברות, החברות חיה סלוצקי ושרה זרעוני סקרו את בעיות הגימלאיות הוותיקות ומעמדן בארגון.

חדרה — מחוז השומרון —

מזכירות המחוז — התכנסה לדיון בבעיות אקטואליות בענינים הבאים; ועדת הכלכלה בעניני הנחות במסים, ועדת התרבות בארגון טיולים וימי עיון, קיום אספות ותיקי התנועה בחדרה והסביבה בהשתתפות הח' ישראל שיוו.

כינוס חירום ארצי של גימלאים —

בהתאם להחלטת המזכירות הפעילה להמשיך במאבק נגד חוקת מס הכנסה על קיצבאות הזיקנה וקיצוצים בתוספת הוותק יתקיים ביום ה' 23 בינואר 1986 כינוס חירום ארצי בבית החייל בתל־אביב רח' וייצמן 60. בכינוס ישתתפו חברי כנסת מסיעות שונות, תוקם מטה מיוחד לארגון הכינוס ופעולות מחאה נוספות.

בפלילים

8 שנות מאסר לפורץ שגנב מכל הבא ליד

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שמונה שנות מאסר בפועל נגזרו בבית־המשפט המחוזי בחיפה על עומר גרבה בן 28 מחיפה לאחר שהורשע ב־13 עבירות של התפרצות לבתי־עסק ודירות ובעבירה של קבלת רכוש גנוב. השופט יוסף זהבי הורה למשטרה להעביר את הרכוש הגנוב לאוצר המדינה.

בכתב־האישום שהוגש נגד עומר גרבה טענה התובעת אמירה רינגר מפרקליטות מחוז חיפה, כי הנאשם פרץ ב־13 הזדמנויות שונות לבתי־עסק ודירות וגנב מכל הבא ליד. כך, למשל, פרץ במארס השנה לחנות מכולת וגנב שמן, שוקולד, גבינות, סבונים ואף ביצים. במהלך המשפט הוברר כי הנאשם פרץ גם למפעל הנעליים „ברמא" בחיפה ולמספר חנויות סופרמרקט בעיר. לנאשם 16 הרשעות פליליות קודמות.

התייצב באיחור של 10 שנים ונשלח למאסר

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

„לא ידעתי שאני צריך להתייצב. אני לא קורא עיתונים, לא שומע רדיו ולא רואה טלוויזיה", כך אמר אתמול אפרים קרושים, שהורשע בבית המשפט המחוזי בבאר־שבע בהשתמטות מהתייצבות לשירות סדיר ונידון ל־12 חודשי מאסר מהם 3 בפועל.

קרושים, בן 29, תלמיד „ישיבת הנגב", בנתיבות, היה אמור להתגייס ב־2 ביולי 1973. מסיבה כלשהי נשמט שמו ממחשב לשכת הגיוס ולא נשלח לו צו גיוס. הוא טוען, כי לא ראה גם את הפירסומים הקוראים לבני השנתון שלו להתגייס. „אני כל הזמן הולך עם ספר ביד ולא מסתכל בפרסומות", אמר.

באוקטובר 1983 נשלח לקרושים צו הביתה, והפעם הגיע ללשכת הגיוס. התובעת, עורך־דין חנה נגב, אמרה: „הנאשם התייצב באיחור של 10 שנים. זו עצימת עיניים". היא ביקשה מבית המשפט להטיל עליו עונש מרתיע.

הנאשם אמר כי הוא מעדיף לשבת בישיבה וללמוד מאשר להיות בבית הסוהר. „בין כה וכה היו רוחים לי את השירות הצבאי כי אני תלמיד ישיבה", אמר.

לטוביה, ניצן, אסתר, דוד והמשפחה
אתכם באבל על מות האב
אהרן שפיגלמן
קיבוץ רבדים

לאילן בת עמי והמשפחה
איתכם באבל במות האב
אריה (לובה) טסטריץ
קיבוץ רשפים

לסיני ולכל המשפחה
משתתפים באבלכם הכבד במות
הגים
קיבוץ בית קמה

למריאן, מיכה והמשפחה
אתכם באבלכם במות האב־הסב
מנטל נואה
ההלויה תתקיים בקיבוץ מגן
היום יום ג' 31.12.85 בשעה 16.00
קיבוץ מגן

במלאת שלושים לפטירת חברנו היקר
צבי גופר (פרידהופר)
נתייחד עם זכרו
העלייה לקברו לגלוי המצבה תתקיים
ביום רביעי 1.1.86 בשעה 6.00
המשפחה
וקיבוץ ניר־דוד (תל־עמל)

הקיבוץ הארצי השומר הצעיר
במלאת שלושים לפטירת
יוסקה רבינוביץ
תתקיים אזכרה ביום רביעי 1.1.86 בשעה 14.30
באולם הרצפלד במרכז הזוקלאי (קומה 16)
מוקירי זכרו מוזמנים

חוק חדש שיוזם בר-לב:

עתונאי יועמד לדין כדי לאלצו לחשוף את מקורות המידע שלו

הכתבים לענייני משטרה מוסרים מידע כוזב בשל התחרות ביניהם — טוען בר-לב ● המפכ"ל: המשטרה נאלצה לשנות תוכניות בגלל הדלפות

מאת מוטי בסוק ואתי רונאל, כתבי „על המשמר"

שר-המשטרה, חיים בר-לב, חושב ליזום חוק, שיאפשר להע־מיד לדין עתונאי, כדי שיגלה את מקורות המידע שלו. השר כבר פנה בעניין זה ליועץ המשפטי לממשלה, דברים אלו אמר אתמול בר-לב בהופיעו בוועדת הפנים של הכנסת.

שר-המשטרה הציע, כי עורכי העתונים יקפידו יותר על הנכתב בתחום ממלכתם, בעיקר בנושא ההדלפות מהמשטרה. לדעתו, חלק ניכר מהדלפות אלו גורם נזק חמור למשטרה. במקרים רבים הנאמר אינו נכון. בהקשר זה הביא השר שורה של דברים לא נכונים, לדעתו, שנכתבו בעתונות בשם המשטרה. הוא טען, כי התחרות בין הכתבים לענייני משטרה אדירה, וכי לעיתים מוסיפים הכתבים למידע שהם מקבלים ממקורות משטרתיים ידע פרי דמיונם.

מפכ"ל המשטרה, דוד קראוס, סיפר לוועדת הפנים, כי באחת הפע־מים של דיווח כוזב „בקול ישראל" נבדק הדבר והכתב האחראי הודה כי מצץ את הדברים מהאצבע.

מלחמה בהדלפות

עוד סיפר קראוס, כי במקרים מסויימים נאלצה המשטרה לשנות תוכניות בשל הדלפות. הוא מחה על דברי שילנסקי, כי 50 אחוז מההדל־פות מקורן במשטרה.

תת-ניצב יורם גונן, ראש היחידה לחקירות הונאה, סיפר, כי אנשיו משקיעים אנרגיה עצומה במלחמה בהדלפות. לדבריו, אנשיו ממשיכים בתפקידם רק משום שהם רואים בעבודה במשטרה משימה ציונית. החקירות אינן מתנהלות על מי־מנוחות, כיוון שהמשטרה צריכה להתחרות כל הזמן עם העתונאים.

רב שילנסקי (ליכוד-חרות), יו"ר הוועדה, טען, כי הדלפות המשטרה מביאות להרשעה מוקדמת של נחקרים. במקרה של פרשת הקרק־עות גרמו ההדלפות להכפשת שמם של הנחקרים באמצעי התקשורת ובמקרים רבים גם ל„רציחתם".

סגן שר-החוץ רוני מילוא (ליכוד-חרות) דרש מהמשטרה להקפיד על זמן חקירה קצר, כדי למנוע עינויי נפש מהנחקרים. הוא שיבח את המשטרה על כי סיימה את פרשת שריר במהירות.

רשות השידור — למועצת העתונות

חבר הוועד המנהל, ד"ר ישראל פלג, שהוא גם מנהל לשכת העי־תונות הממשלתית, תבע לדון בחז־רת רשות השידור לוועדת העורכים ולמועצת העיתונות. פלג אמר, כי נוכח כוונות החקיקה המאיימת על חופש העיתונות צריכה רשות השידור לקבל על עצמה את כללי האתיקה של מועצת העיתונות. הוא מציע, כי הוועד המנהל ינחה את הנהלת רשות השידור לשוב ולקחת חלק פעיל בוועדת העורכים, כדי להיות שותפים במאבק העיתונות לשמירת עצמאותה. הוא הביע חשש שאם העיתונות לא תרסן את עצמה, יימשכו הנסיונות לרסנה מבחוץ.

דוברת רשות השידור מסרה, כי מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, התנתק מוועדת העורכים משום שלא נבחר כחבר הנשיאות. לטענתה, לא ייתכן שרשות השידור, שהיא הגוף התקשורתי הגדול במדינה, לא תהיה חברה בנשיאות ועדת העורכים.

נערכים לחסימת כהנא שיבוא „להשליט סדר" בסילבסטר בחיפה

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

„כל הופעה שלך בחיפה מיותרת ומפריעה לסדר הטוב". כך כתב ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, במברק תשובה ששיגר אמש לח"כ מאיר כהנא.

ח"כ כהנא הודיע אתמול במברק ששלח לגוראל על כוונתו להגיע הלילה לוואדי ניסנס בעיר התחתית בחיפה, כדי „להשליט שם סדר".

לטענתו, נוהגים תושביו הנוצרים של וואדי ניסנס לסגור רחובות בליל הסילבסטר ולנפץ זגוגיות עד כדי סכנת מעבר ליהודים.

ראש עיריית חיפה פנה אמש גם למפקד מרחב חיפה, תת-ניצב יעקב חביב, וביקשו לעשות הכל כדי למנוע את שיבוש חגם של הנוצרים בעיר.

דובר משטרת חיפה, פקד דוד פרנקל, מסר אמש, כי אכן התקבל מידע על כוונתו זו של כהנא. פרנקל מסר, כי כבכל אירוע אחר ערוכה המשטרה לטפל בכל בעייה שתצוץ ולשמור על הסדר הציבורי.

חברי החטיבה הצעירה של מפ"ם וחברי התנו־עה נגד הגזענות הודיעו אמש על כוונתם להגיע אף הם הערב לוואדי ניסנס כדי למנוע מכהנא להפריע ולשבש את חגם של תושבי המקום.

הבנק הבינלאומי דורש למנות כונס נכסים למלונות שיף

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

הבנק הבינלאומי פנה אתמול לבית-המשפט בדרישה למנות כונס נכסים למלון „מרינה" בבת-ים השייך למלונאי חיים שיף.

הבנק הבינלאומי טוען, כי שיף חייב לו כספים רבים.

נגד חיים שיף עומדת גם תביעה של עיריית בת-ים, הדורשת החזרת מאות מיליוני שקלים שהוא חייב לה.

המלונאי שיף טוען, כי הוא אינו חייב כספים לעירייה ולבנק הבינלאומי ודוחה את התביעה למנות כונ.. נכסים.

כזכור, הסתבך באחרונה המלונאי שיף בחובות ופנה לשרי התיירות והאוצר בבקשה לקבל סיוע זמני כדי להקל על המחסור בנזילות.

נודע, כי השר שריד נוטה להיענות לבקשה זו, אך שר-האוצר מתנגד.

הרשויות הערביות מקפיאות השביתה ל-10 ימים נוספים

כדי לתת לממשלה הזדמנות להעביר להן את התשלום הראשון מתוך 4 מיליון הדולר שאושרו

מאת קאסם זייד, כתב „על המשמר"

השביתה ברשויות המקו־מיות הערביות תוקפא ל-10 ימים נוספים, כדי לתת לממשלה הזדמנות להעביר להן את התשלום הראשון מתוך 4 מיליון הדולר שאושרו. עם קבלת התשלום הראשון יוחלט לסיים את השביתה סופית.

על כך החליט אתמול הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקו־מיות הערביות שהתכנס בשפרעם.

הוועד הארצי תובע לשלם את הסכום בשני תשלומים, במקום שלושה, כפי שקבעה הממשלה. הוועד תובע עוד שמשרדי האוצר והפנים יוועצו בו על אופן חלוקת הכספים בין הרשויות הערביות ושחלוקה תיקח בחשבון את הגרעון של כל מועצה.

שבחים לפרס

חברי הוועד הארצי שיבחו את ראש הממשלה על עמדתו בישיבת הממשלה מיום א', בה אמר בין היתר כי הוא רואה עצמו אחראי לענייני האזרחים הערביים. כן שיבחו את השר עזר וייצמן ושר-הפנים יצחק פרץ, שייצגו נאמנה את דרישותיהן של הרשויות הערביות.

ראשי הרשויות הערביות רואים בהתייחסות זו של ראש הממשלה ושני השרים תפנית חשובה ביחס הממשלה ליישובים הערביים. כן ציינו בסיפוק את ההוראה שנתן ראש הממשלה שלא להרוס בתים ערביים עד שוועדת קוברסקי בנושא זה תסיים את עבודתה.

הוועד הארצי יצא בקריאה לרא־שי הרשויות הערביות להעמיק את הגבייה, להתייעל ולהגיש את הדוחו"ת הכספיים למשרד-הפנים בזמן.

לכתבנו נודע, שהוועד הארצי יבקש פגישה נוספת עם ראש הממשלה, שר-הפנים והשר עזר וייצמן, לדיון בבעיית שטח 9 ובעיית הקרקעות בשאר היישובים הערביים ולהחשת הקמת ועדות תיכנון מקומיות ביישובים הערביים שמספר תושביהם עולה על 15 אלף.

בן 17 התאבד בירושלים

נער בן 17 משכונת רמות בירושלים התאבד אתמול אחרי הצהריים בביתו בירייה בראשו.

הנער ירה בעצמו באקדח השייך לאביו שעה שבני המשפחה לא היו בבית. הוא נתגלה ע"י בני משפחתו בעת שחזרו. הנער השאיר אחריו מכתב בו הוא מסביר את מניעיו.

יצויין, כי זהו מקרה התאבדות שני של נער בירושלים בתוך 10 ימים.

(עתים)

● חוג משוב במפלגת העבודה קורא לממשלה להחליט לאלתר לעכב את איכלוסו מחדש של בית הדסה בחברון.

תופסק הקמת ישובים בגולן בגלל צרכי אימונים של צה"ל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

שר-הביטחון הורה להפסיק את הקמתם של ישובים חדשים ברמת-הגולן בגלל הצרכים ההולכים וגדלים לשטחי אימונים של יחידות צבא באיזור.

החלטתו של שר-הביטחון, שהתקבלה בתיאום עם הגורמים הצבאיים בצפון, נובעת מן הצורך להעמיד לרשות צה"ל שטחי אימונים גדולים יותר, בעיקר לאחר נסיגת צה"ל מדרום-לבנון, אשר גרמה לעלייה בכוחות הצבאיים המוצבים באיזור.

בחודשים האחרונים גברו הסיכונים הנובעים מצמידותם של שטחי אימונים לישובים באיזור, כאשר במקרים לא מעטים נמנעו ברגע האחרון מצבים מסוכנים.

עוד בתקופתו של שר-הביטחון הקודם, משה ארנס, גרסו מפקדי צה"ל בגולן, שצרכי הצבא מונעים הרחבת ההתיישבות בגולן. בעבר פנו מספר פעמים ראשי הישובים העירוניים והכפריים למטכ"ל וביקשו לצמצם את שטחי האימונים, או לפחות את שעות האימונים, בעיקר באתרי תיירות כמו גמלא, כדי לאפשר את פיתוחו של האיזור, אך נענו בשלילה.

איתן ליס, יו"ר המועצה האיזורית גולן, אמר, שראשי הישובים מבינים את הסיבות שהביאו להחלטה ולמרות שאין להם טרוניות על כך, ברור להם שמדובר בהחלטה קשה עבור ההתיישבות בגולן. יחד עם זאת, יש לדאוג שבישובים הקיימים יובטח המשך החיים התקינים של התושבים.

מזג האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 3 עד 19, רמת הגולן 3 עד 18; צפת 5 עד 14, חיפה 10 עד 22, טבריה 6 עד 21, נצרת 7 עד 19; עפולה 1 עד 21, השומרון 4 עד 19, תל-אביב: 4 עד 20, נמל התעופה 3 עד 22, יריחו 6 עד 24, עזה 8 עד 20, באר שבע 4 עד 22, אילת 10 עד 25.

(עתים)

מלון חינם למשגיח תמורת היתר כשרות

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

„לאיש אין זכות חוקית — וזה כולל את המועצה הדתית באשקלון — להתנות מתן שירות למלונות, בעריכה או באי-עריכה של מסיבות לשנה האזרחית החדשה (סילבסטר), שאין להן כל קשר למנהגי דת נוצריים, כפי שנוהגים לחשוש הרבנים" — אומר אלי דיין, ראש עיריית אשקלון, בתגובה על ביטול מסיבות הסילבסטר, בעקבות האיום של אנשי המועצה הדתית בעיר.

הבירור העלה, כי הנושא באשקלון איננו חדש והמכתב עליו מדובר נכתב לפני 3 שנים ומזה שלוש שנים לא נערכו מסיבות סילבסטר בעיר.

לדברי דיין, אין אנשי המועצה הדתית יכולים, אלא רק לבקש לא לקיים מסיבות אלה, ואסור להם להסיר את תעודת הכשרות.

נודע לי, כי בבתי-המלון בעיר אין היתרי כשרות מאז ראש השנה — אך בשל סיבה אחרת לגמרי: בשעתו תבעה המועצה הדתית, למשגיח ובני משפחתו חדר וכלכלה בכל אחד מבתי-המלון אך בעלי בתי-המלון דחו תביעה. זו, ורק עתה מנסים להגיע להסדר פשרה.

חיים קשים לעוסקים ב„חלטורות" ברשות השידור

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

כ"ו במארס יפקע תוקפם של כל ההיתרים לעבודות פרטיות מחוץ לרשות השידור ועובדי הרשות שירצו לעסוק ב„חלטורות" יידרשו להגיש בקשות להיתרים מחודשים — כך החליט אתמול הוועד המנהל של רשות השידור.

הוועד המנהל, קובע, כי מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, הוא שיקבע מי יהיו המאושרים שיזכו לתוספת הכנסה משמעותית באמצעות ה„חלטורות", ומי ייאלצו להסתפק במשכורות הרשות הנעות בין 400 ל-500 דולר לחודש.

האישורים, מוסרת דוברת השרות, יינתנו רק בתנאי שה„חלטורות" לא יתנגשו עם צרכי הרדיו והטלוויזיה. הגבלה נוספת — כתב המכהן על נושא מסויים ברשות לא יוכל לכתוב באותו נושא בעתונים אחרים. גם כתיבה העשויה להתפרש כהבעת עמדה פוליטית תיאסר. לא ברור אם תאושר כתיבתו של ירון לונדון ב„פוליטיקה".

נמסר, כי שלא כבעבר נחושה דעת המנכ"ל להעמיד לדין משמעתי את העובדים שיתמידו בעיסוקיהם הפרטיים ללא אישור.

חנה זמר על „חוק שחל": חמור אבל לא רציני

יו"ר נשיאות ועדת העורכים והעורכת הראשית של „דבר", חנה זמר, שללה אמש את הצעות החוק המגבילות את חופש העתונות, שהועלו בממשלה.

גב' זמר, שרואיינה בתוכנית „מבט" בטלוויזיה, ציינה כי ההצעה מרחיקת הלכת הועלתה ע"י שר האנרגיה שחל, המגלה מרדף-יתר. לפי הצעה זו, יינתן למועצת העתונות סטטוס חוקי, שיאפשר לשפוט עתונאים, אשר יהיו חברים במועצה ואשר יעבדו לפי רשיון. אפשר יהיה להרחיק עתונאים מהמקצוע, ואפילו לצמיתות.

„פירוש הדבר הוא, שאין חופש עתונות. זוהי הצעה מאד חמורה, אבל גם לא רצינית", אמרה זמר.

ביחס להצעת החוק, שהעלה שר המשפטים נסים, על אי-פירסום שמות חשודים, אמרה זמר, כי לפי כללי מועצת העתונות, אין לפרסם שם חשוד בטרם הובא להארכת מעצר בפני שופט, אלא אם יש לציבור אינטרס ברור בכך. „אנו מתנגדים להצעת השר נסים, לא משום שאנו רוצים להמשיך לאכול את בשרו החי של השר שריר או שר אחר, אלא מפני שאדם משלם מחיר כבד זה שהוא פוליטיקאי בכיר", אמרה.

עם זאת הרגישה, שהעתונות חייבת לבדוק את עצמה באורח מתמיד ולהיות משוכנעת, שהיא פועלת בסדר, כותבת אמת ולא עושה עוול.

(עתים)

יוקם כפר אתיופי כמוקד תיירותי בצפת

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

כפר אתיופי דינמי, שיהפוך למוקד תיירותי יוקם על שטח של 20 דונם בכניסה לצפת.

במשך כמה שעות ביום יחיו עולי אתיופיה בכפר ויקיימו את המסורת והמנהגים שהתגבשו באלפיים השנים בהן היו מבודדים מן העם היהודי.

בכפר תהיינה סככות עם בעלי חיים, מוזיאון לשימור הכלים והחפצים שהביאו העולים, מרכז ללימוד ההיסטוריה והמנהגים וסדנאות לקרמיקאים, לאורגים, לקולעות-הקש ולרוקמות האתיופיות. תערוכה עם מוצגי האומנות האתיופים התקיימה השבוע בהיכל יוניון קולג' בירושלים ובה הציגו העולים סלי קרמיקה ועבודות קליעה, לריקמה, אריגה, ציורים עממיים, כלי נגינה ואפילו משחק עתיק.

בפרוייקט שיוזמים עיריית צפת, מרכזי הקליטה והמתנ"ס, משתתפים כ-110 אומנים, נשים וגברים, מעולי אתיופיה והוא יאפשר לעולים להשלים את הכנסתם ויתרום לשימורה של מורשת יהודי אתיופיה.

טענות על יחס אמצעי התקשורת לערביי ישראל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„הטלוויזיה יוצרת בקהל צופיה דימוי שלילי של ערביי ישראל", אמר אתמול עבד דראושה (מערך), בדיון שקיימה ועדת החינוך והתרבות על יחס אמצעי התקשורת לאוכלוסיה הערבית.

דראושה טען שההפרדה המכוונת בין אורחים יהודיים לבין ערבים בכל אמצעי התקשורת, תורמת לכך שהערבי יתפס כרוצח, שודד ואנס.

ויידאן עטשי (שינוי), טען שהטלוויזיה הישראלית מיועדת ליהודים ולהצגת השלילי שבאוכלוסיה הערבית.

יו"ר הוועדה, נחמן רז (מערך), קרא לטלוויזיה לעשות מאמצים מכוונים לבטל את תחושות הקיפוח ולהקטין את הניכור בין שני העמים. „יש לתת ביטוי באמצעי התקשורת לקיומה של התרבות ולחיוב. לא צריך להבליט את החריג, השלילי ויוצא הדופן", אמר רז.

לוטפי משעור, עורך שבועון „אלצנרה", העיר שהטלוויזיה משקפת את יחס הממסד לערביי ישראל.

לדעת מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, יש סיקור טוב למיגוון חיים של האוכלוסיה הערבית בארץ.